NOVI DUHOVNI MOST

NOVÝ DUCHOVNÝ MOSŤ

Zdenka Valent Belić • Miroslav Demak

ДНК

Biblioteka

DNK

knjiga 2

Copyright © 2020 Društvo novosadskih književnika
Copyright © 2020 Zdenka Valent Belić
Copyright © 2020 Miroslav Demak

Ova knjiga objavljena je uz podršku SLOLIE,
Književno-informacionog centra u Bratislavi.

This book has received a subsidy from SLOLIA Committee,
the Centre for Information on Literature in Bratislava.

Ovaj projekat je podržalo Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije.

This project was funded by the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia.

Град Нови Сад
City of Novi Sad

Izdavač se zahvaljuje Gradu Novom Sadu
Gradskoj upravi za kulturu na finansijskoj podršci za objavljivanje knjige.

Stavovi autora izneti u knjizi ne izražavaju
stavove ovih organa koji su dodelili sredstva za sufinansiranje.

NOVI DUHOVNI MOST | NOVÝ DUCHOVNÝ MOST

Novi Sad – Bratislava
Nový Sad – Bratislava

20 + 20

Priredili / Zostavili

Zdenka Valent Belić
Miroslav Demak

ДРУШТВО НОВОСАДСКИХ КЊИЖЕВНИКА

Novi Sad, 2020.

SADRŽAJ / OBSAH

Zdenka Valent Belić / Zdenka Valentová-Belićová
PREDGOVOR PRIREĐIVAČA 11
PREDSLOV ZOSTAVOVATEĽKY 13

20 DNK – DRUŠTVO NOVOSADSKIH KNJIŽEVNIKA / SPOLOK NOVOSADSKÝCH SPISOVATEĽOV 15

Miroslav Aleksić
TAJ TREN 16
TEN OKAMIH 17
POVRATAK 18
NÁVRAT 19

Joan Baba / Ioan Baba
LETEĆA ČUDOVIŠTA 20
LIETAJÚCE PRÍŠERY 21
NASTAVAK ŽIVOTA 22
POKRAČOVANIE ŽIVOTA 23

Blagoje Baković
LOVAC I JELEN 24
POĽOVNÍK A JELEŇ 25
DVA PATULJKA I SMOTULJAK 26
DVAJA TRPASLÍCI A BATÔŽTEK 27

Alen Bešić
OD JUČE 28
OD VČERA 29
USITNJENO JE MOJE VRIJEME, KAPRIČO 30
ROZDROBENÝ JE MÔJ ČAS, CAPRICCIO 31

Đeze Bordaš / Győző Bordás
NAŠA PRAŠINA 32
NÁŠ PRACH 33
KAKO PITI VINO 34
AKO PIŤ VÍNO 35

Nataša Bundalo Mikić
SAN O MEFISTU 36
SEN O MEFISTOFELESOVI 37

SKAKAČ U LJUBAV 38
SKOKAN DO LÁSKY 39
Ladislav Čanji / Ladislav Čáni
ELEGIJA 40
ELÉGIA. 41
PEVANJE. 50
SPEV 51
Đorđe Despić
LINIJA LJUBAVI 52
ČIARA LÁSKY 53
OŽILJAK 56
JAZVA 57
Zoran Đerić
POEZIJA I SLOBODA 60
POÉZIA A SLOBODA 61
POEZIJA I CRNA RUPA 68
POÉZIA A ČIERNA DIERA 69
Gordana Đilas
BRIŽNOJ MENI, MAJKO SVETA 78
MNE USTAROSTENEJ, MATKA SVÄTÁ 79
MOLITVA / JORGOVAN 82
MODLITBA / ORGOVÁN 83
Simon Grabovac
O ZRAKU 84
O LÚČI 85
DRUGA REČ 88
INÉ SLOVO 89
Vladimir Kopicl
GLOSA 96
GLOSA 97
ORA MARITIMA: XXL. 98
ORA MARITIMA: XXL. 99
Ivan Negrišorac
KO JE TO U NAMA?. 100
KTO JE TO V NÁS? 101
SUNČANO JUTRO U MARTINU, HOR PTICA, IZNENADA 104
SLNEČNÉ RÁNO V MARTINE, ZBOR VTÁKOV, NEČAKANE 105

Franja Petrinović
PREKOVREMENI RAD 108
NADČASOVÁ PRÁCA 109
GNEVNI, RADIKALNI MLADIĆI 114
HNEVLIVÍ, RADIKÁLNI MLADÍ MUŽI 115
Olena Plančak Sakač
BELI ANĐEO. 118
BIELY ANJEL 119
JUTRO 120
RÁNO 121
Dušan Radak
O SUŠTINI. 122
O PODSTATE 123
VEČERI ČARAPA 124
PONOŽKOVÉ VEČIERKY 125
Selimir Radulović
DIVNA TABLICA JOVOVA. 128
KRÁSNA TABUĽKA JÓBOVA 129
SEDAM MALIH DRHTAJA 130
SEDEM MALÝCH ZÁCHVEVOV. 131
Nenad Šaponja
PROBLEM PROSTIRANJA U SVIM PRAVCIMA 142
PROBLÉM ROZPRESTIERANIA SA VO VŠETKÝCH SMEROCH 143
NEMA SIGURNOG MESTA 144
NIET BEZPEČNÉHO MIESTA. 145
Stevan Tontić
KAD BUDEM ODLAZIO 146
KEĎ BUDEM ODCHÁDZAŤ 147
ZEMNI BEDEM 150
ZEMNÁ HRADBA 151
Zdenka Valent Belić / Zdenka Valentová-Belićová
LOTOVA ŽENA. 152
LÓTOVA ŽENA. 153
RASTANAK 156
LÚČENIE. 157

20 KNS – KLUB NEZÁVISLÝCH SPISOVATEĽOV / KLUB NEZAVISNIH PISACA 159

Ireney Baláž / Irenej Balaž

SUPERSTÁR 160

SUPERSTAR 161

OTÁZKY V PRÍTMÍ KDE OTÁZNIKOM JE SVETLO SVIEČKY 162

PITANJA U POLUTAMI GDE JE ZNAK PITANJA SVETLOST SVEĆE 163

Mária Bátorová / Marija Batorova

STARCI A VTÁCI 164

STARCI I PTICE 165

OBLINA ÚPLNOSTI 166

OBLINA POTPUNOSTI 167

Miroslav Brück / Miroslav Brik

ZOSTATOK 168

OSTATAK 169

ZÁBLESK 170

BLJESAK 171

Ivan Čičmanec / Ivan Čičmanjec

ŠIKMÉ SVETLO NAD PARKOM 172

KOSO SVETLO IZNAD PARKA 173

PÚŤ 174

HODOČAŠĆE 175

Miroslav Demák / Miroslav Demak

ANJELIČKÁRKA 176

JEREMIJA 177

BEDA PORAZENÝM 178

TEŠKO POBEĐENIMA 179

Rudolf Dobiáš / Rudolf Dobijaš

DOMA 182

KOD KUĆE 183

MEDZI TRÁVOU A VETROM 186

IZMEĐU TRAVE I VETRA 187

Miroslav Dudok

KRÁTKY DYCH XVI 190

KRATKI DAH XVI 191

ZO SEVERU PRÁZDNY CHOD 192

SA SEVERA PRAZNIM HODOM 193

Denisa Fulmekova / Denisa Fulmeková
NIEKDE V PRÁZDNE 194
NEGDE U PRAZNINI 195
BLÁZON 196
LUDAK 197
Elena Hidvéghyová-Yung / Elena Hidvegiova Jung
KNIHA MILENCOV 198
KNJIGA LJUBAVNIKA 199
DUŠA 200
DUŠA 201
Igor Hochel / Igor Hohel
MALÁ ROZPRAVA O VODE 202
MALA RASPRAVA O VODI 203
VODA NA ÚTEKU 204
VODA U BEKSTVU 205
Vlasta Hochelová / Vlasta Hohelova
GENERAČNÝ VZDOR 206
GENERACIJSKI INAT 207
S NETOPIEROM 208
SA ŠIŠMIŠOM 209
Judita Kaššovicová / Judita Kašovicova
ANIČKA 210
ANICA 211
[Sláky sa mihajú] 212
[Gudala lete] 213
Juraj Kuniak / Juraj Kunijak
ZÁSNUBNÝ LET 214
VERENIČKI LET 215
ČIARA HORIZONTU 216
LINIJA HORIZONTA 217
Ľubomíra Miháliková / Ljubomira Mihalikova
SEN O ŽIVEJ VODE 218
SAN O ŽIVOJ VODI 219
NOC AKO NAHRYZNUTÉ JABĹČKO 222
NOĆ KAO NAČETA JABUKA 223

Marián Milčák / Marijan Milčak
PÁN COGITO A NEMOHÚCNOSŤ 224
GOSPODIN KOGITO I BESPOMOĆNOST 225
ROZPRÁVKA Z KNIHY MŔTVYCH 226
PRIČA IZ KNJIGE MRTVIH 227
Erik Ondrejička
NA VNÚTORNEJ STRANE VIEČOK 228
SA UNUTRAŠNJE STRANE OČNIH KAPAKA 229
TANEC VEČERNÝCH VLOČIEK 230
IGRA VEČERNJIH PAHULJA 231
Dana Podracká / Dana Podracka
ZÁKLADY CHÔDZE 232
OSNOVICA HODA 233
KOSTENÝ HREBEŇ 234
KOŠTANI ČEŠALJ 235
Martin Prebudila / Martin Prebuđila
VŠETCI SME MY DVA SVETY... 236
SVI SMO MI DVA SVETA... 237
LACNÉ ČÍNSKE HRAČKY 238
JEFTINE KINESKE IGRAČKE 239
Ladislav Šimon
O SLOVÁCH 240
O REČIMA 241
X X X 242
X X X 243
Ján Zambor / Jan Zambor
NA STOLE SVIEČKU ZAŽALI 244
NA STOLU ZAPALIŠE SVEĆU 245
RIEKA 248
REKA 249

BELEŠKE O AUTORIMA / POZNÁMKY O AUTOROCH 251

PREDGOVOR PRIREĐIVAČA

Zbornik savremene poezije *Novi duhovni most* sa podnaslovom Novi Sad – Bratislava predstavlja svedočanstvo o živim vezama između slovačke i srpske književnosti i kulture i o duhovnim sponama koje su intenzivno prisutne u ovoj interkniževnoj zajednici još iz vremena Pavela Jozefa Šafarika, Jana Kolara i Ljudevita Štura s jedne strane a Teodora Pavlovića, Lukijana Mušickog i Đorđa Magaraševića s druge. Ići tragom velikih dela značajnih prethodnika povezivanjem najistaknutijih pesnika sa dve strane predstavlja obavezu, odgovornost, ali i čast – biti u nizu izuzetnih stvaralaca.

Novi duhovni most povezuje dve obale. Na jednoj obali je Društvo novosadskih pisaca koje je udruženje pedesetak istaknutih novosadskih književnih stvaralaca – pisaca, kritičara, prevodilaca, univerzitetskih profesora i izdavača sa dugogodišnjim iskustvom u književnom stvaralaštvu i izdavaštvu. Sa druge strane je Klub nezavisnih pisaca sa sedištem u Bratislavi, interesno udruženje slovačkih pisaca, teoretičara i kritičara književnosti, autora stručnih knjiga iz drugih društvenih disciplina, kao i prevodilaca slovačke književnosti. Spada u šest nezavisnih književnih udruženja koje se od 1990. godine nalaze pod krovnom Asocijacijom organizacija pisaca Slovačke (AOSS). Ovo je jedino udruženje pisaca u Slovačkoj koje i dalje funkcioniše kao klub. Na tim susretima čitaju se prikazi najnovijih knjiga članova, obeležavaju se jubileji i razgovara se o učešću članova Kluba nezavisnih pisaca na književnim festivalima i manifestacijama u Slovačkoj i inostranstvu. Cilj oba udruženja je da se udružuju pisci, književni teoretičari i kritičari, kao i prevodioci i da se stvaraju uslovi za njihovo okupljanje, sretanje, za razgovore o stvaralaštvu. Oba udruženja su građanska, nepolitička i pre svega dobrovoljna i otvorena za saradnju.

Zbornik *Novi duhovni most* je nastavak istoimenog zbornika sa podnaslovom Novi Sad – Temišvar (2019), u kom su slično dvojezično, ili u nekim slučajevima trojezično, predstavljeni savremeni srpski i

rumunski stvaraoci, ali i pripadnici nacionalnih manjina koji deluju u Srbiji i Rumuniji. Ovom knjigom nadovezujemo se na težnje prethodne publikacije u cilju uspostavljanja intenzivnih veza između književnih zajednica u regionu, promovisanja domaćeg stvaralaštva u inostranstvu i upoznavanja sa savremenom pesničkom produkcijom u svetu.

Nastojali smo da kroz simboliku brojeva i strukturu 20 uvrštenih pesnika iz Slovačke i 20 pesnika iz Srbije postignemo reciprocitet, jednakost i simbolično duhovno jedinstvo i dvojnost – da prikažemo lice i naličje današnjice, reč i trenutak njene recepcije, da naglasimo postojanje dve obale, naizgled udaljene. Tako formula 20 + 20 daje 2020 – godinu nepogodnu za putovanja, neobičnu za saradnju a za susrete maltene nemoguću, pa opet godinu u kojoj smo i u takvim prilikama rešili da uspostavimo ovaj duhovni most.

U zborniku se nalazi značajan broj slovačkih pesnika koji žive u Srbiji ili su poreklom iz Srbije a žive u Slovačkoj. Njihovo intenzivno bilingvalno prisustvo predstavlja garanciju budućih književnih i kulturnih veza između ova dva grada i ove dve književne zajednice. Činjenica da su ovi manjinski pisci članovi u nekim slučajevima oba udruženja jeste važna, jer oni su ti kroz čiji se svakodnevni rad odvija međuknjiževni misaoni i poetički saobraćaj na ovoj kulturnoj magistrali. Dvodomnost pisaca nije redak slučaj, a ovakvim zbornikom ističe se funkcija i dobrobit postojanja ove pojave u cilju širenja misli, saznanja i poetika u regionalnom i na međunarodnom planu.

U zbornik je uvršteno 40 značajnih autora, istaknutih i renomiranih stvaralaca, aktivno prisutnih na književnoj sceni kako u Srbiji, tako i u Slovačkoj. Verujem da objavljivanje ove publikacije predstavlja doprinos širenju saznanja o srpskoj poeziji u Slovačkoj i slovačkoj poeziji u Srbiji, da podiže svest o mestu dvodomnih, bilingvalnih pisaca, te da jača poziciju manjinskih stvaralaca, odnosno pripadnika tzv. trećeg književnog konteksta. Iskreno se nadam da će ova konstrukcija doprineti živom književnom saobraćaju na ovom stvaralačkom autoputu.

Zdenka Valent Belić

PREDSLOV ZOSTAVOVATEĽKY

Zborník súčasnej poézie *Nový duchovný most* s podnázvom Nový Sad – Bratislava je svedectvom o živých vzťahoch slovenskej a srbskej literatúry, kultúry, o duchovných väzbách, ktoré sú intenzívne prítomné v tejto medziliterárnej komunite ešte z čias Pavla Jozefa Šafárika, Jána Kollára a Ľudovíta Štúra z jednej strany a Teodora Pavlovića, Lukijana Mušického a Đorđa Magaraševića z druhej. Nasledovať v stopách takých dôležitých predchodcov spájaním najvýznamnejších básnikov na oboch stranách je povinnosťou, zodpovednosťou, ale aj cťou byť v rade výnimočných autorov.

Nový duchovný most spája dva brehy. Na jednom brehu je Združenie novosadských spisovateľov, ktoré je spolkom päťdesiatky prominentných literárnych tvorcov – spisovateľov, kritikov, prekladateľov, univerzitných profesorov a vydavateľov, ktorí majú dlhoročné skúsenosti v písaní a vydávaní literatúry. Na druhej strane je Klub nezávislých spisovateľov so sídlom v Bratislave, záujmové združenie slovenských spisovateľov, literárnych vedcov, autorov odborných kníh z iných humanitných disciplín, ako aj prekladateľov slovenskej literatúry. Patrí medzi šesť nezávislých literárnych združení, ktoré od roku 1990 zastrešuje Asociácia organizácií spisovateľov Slovenska (AOSS). Ako jediné združenie spisovateľov na Slovensku stále funguje ako klub. Na týchto stretnutiach sa čítajú recenzie najnovších kníh členov, vyhlasujú sa výročia a diskutuje sa o účasti členov KNS na literárnych festivaloch a podujatiach na Slovensku a v zahraničí. Cieľom oboch združení je zoskupiť spisovateľov, literárnych teoretikov a kritikov, ako aj prekladateľov a vytvoriť podmienky na ich zhromažďovanie, stretnutia a na rozhovory o tvorbe. Obe združenia sú občianske, nepolitické a predovšetkým dobrovoľné a otvorené pre spoluprácu.

Zborník *Nový duchovný most* je tiež pokračovaním rovnomenného zborníka s podnázvom Nový Sad – Temešvár, v ktorom sú podobne dvojjazyčne alebo v niektorých prípadoch trojjazyčne predstavení

súčasní srbskí a rumunskí umelci, ale aj príslušníci národnostných menšín pôsobiacich v Srbsku a Rumunsku. Touto knihou pokračujeme v predsavzatiach predchádzajúcej publikácie s cieľom nadväzovania intenzívnych vzťahov medzi literárnymi komunitami v regióne, prezentovania domácej tvorby v zahraničí a oboznámenia sa so súčasnou básnickou produkciou vo svete.

Snažili sme sa symbolikou čísel a štruktúrou 20 zahrnutých básnikov zo Slovenska a 20 básnikov zo Srbska dosiahnuť reciprocitu, rovnosť a symbolickú duchovnú jednotu a dualitu – zobraziť líce a opak dneška, slovo a okamih jeho recepcie, zdôrazniť existenciu dvoch brehov, zdanlivo veľmi vzdialených. Takto vzorec 20 + 20 dáva 2020 – rok nevhodný na cestovanie, zvláštny na spoluprácu a takmer nemožný na stretanie sa, ale predsa rok, v ktorom sme sa rozhodli aj za takýchto okolností vystavať tento duchovný most.

V zborníku sa nachádza významný počet slovenských básnikov, ktorí žijú v Srbsku alebo sú pôvodom za Srbska a žijú na Slovensku. Ich intenzívna dvojjazyčná prítomnosť je zárukou budúcich literárnych a kultúrnych vzťahov medzi týmito dvoma mestami a týmito dvoma literárnymi spoločenstvami. Skutočnosť, že niektorí zýchto „menšinových“ spisovatelia sú členmi oboch združení, je dôležitá, pretože ich každodennou prácou sa odohráva myšlienková a básnická premávka na tejto kultúrnej magistrále. Dvojdomosť spisovateľov nie je neobvyklá, a takýmto zborníkom zdôrazňuje sa funkcia a prínos existencie tohto javu s cieľom šíriť myšlienky, vedomosti a poetiky na regionálnej a medzinárodnej úrovni.

Do zborníka je zaradených 40 významných básnikov, etablovaných a známych autorov, ktorí sú aktívne prítomní na literárnej scéne v Srbsku a na Slovensku. Verím, že vydanie tejto publikácie prispeje k šíreniu poznatkov o srbskej poézii na Slovensku a slovenskej poézii v Srbsku, že zvýši povedomie o mieste dvojdomých, dvojjazyčných básnikov a že posilní postavenie menšinových spisovateľov, príslušníkov tzv. tretieho literárneho kontextu. Úprimne dúfam, že táto konštrukcia prispeje k živej literárnej premávke na tejto kreatívnej diaľnici.

Zdenka Valentová-Belićová

20 DNK

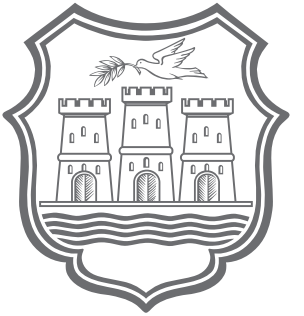

DRUŠTVO NOVOSADSKIH KNJIŽEVNIKA

N O V I S A D

SPOLOK NOVOSADSKÝCH SPISOVATEĽOV

N O V Ý S A D

TAJ TREN

Kako je izgledao taj tren
dok ga je merio sat
na dalekom tornju negde
Dok je sipio iz peščanika
i sudarao se s molekulima vode
u klepsidri negde
Da li je to bio rez u oskudnom vremenu
ili razmak u jednoličnom prostoru
Tek ta je žena s tamnim naočarima
prošla kroz baštu jedne kafane
okrećući se zavodljivo
prema starim stranama sveta
i osvrćući se da vidi
da li se to proleće vuče za njom
kao krajevi venčanice
I onda je zastala pažljivo
kao da ne probudi dete
Čini mi se da je to bio taj tren

TEN OKAMIH

Ako vyzeral ten okamih
kým ho merali hodiny
na vzdialenej veži kdesi
Kým sa sypal čas z piesočných hodín
a zrážal sa s molekulami vody
v klepsidre tam niekde
Bol to rez v chudorľavom čase
alebo medzera v jednotvárnom priestore
Totiž tá žena s čiernymi okuliarmi
prešla letnou záhradou kaviarne
a otáčala sa zvodne
k starým stranám sveta
obzerajúc sa aby preverila
či sa jar vlečie za ňou
ako okraje svadobných šiat
A potom sa zastavila obozretne
ako keď nechce zobudiť dieťa
Zdá sa mi že to bol ten okamih

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

POVRATAK

Kada se posle Velikog rata osamnaeste godine
moj praded Mitar vratio u selo
našao je kuću svoju gluvu i pustu
Nije bilo prosaca
ni Penelope
ni Telemaha
ni vernog psa da krepa
Uzeo je sa stola parče suve proje
i iznemogao od gladi
progutao ga ne žvaćući
Živeo je samo još nekoliko trenutaka
i zatim
umro

Žena njegova Bosiljka
i najstariji sin mu Nikola
dođoše odnekud prekasno
Pa iako je još sasvim malo ličio na samog sebe
žena ga odmah prepozna
poljubi ga u ledno čelo
i oči mu zaklopi po redu
Tada sa praga prve komšije dozva i reče
– Dođite Mitar se evo vratio

NÁVRAT

Keď sa po Veľkej vojne roku osemnásteho
môj pradedo Mitar vrátil do rodiska
zastihol svoj dom hluchý a pustý
Žiadni pytači
ani Penelopa
ani Telemach
ani verný pes aby skonal
Vzal si zo stola kúsok suchého kukuričného chleba
a vyhladovaný
zhltol ho nepožuvaný
Žil ešte iba chvíľu
a potom
zomrel

Žena jeho Bosiljka
a najstarší syn Nikola
prišli odniekadiaľ prineskoro
Aj keď sa už iba máličko podobal na seba
žena ho hneď spoznala
pobozkala ho na ľadové čelo
a oči mu zavrela po poriadku
Vtedy z prahu prvých susedov dovolala slovami
– Poďte, Mitar sa, hľa, vrátil

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

LETEĆA ČUDOVIŠTA

U prošlost povratka nema
Da ispraviš prevazilazeće mogućnosti
Pustiš mozak da leti
Pa otkriješ još jednu prošlost
Budućnost koja se još daje ispraviti

Još će malo da kolambara
Po snu čovečanstva
Dok se godine preobraze u mesece
Meseci izopače u dane
Dani siđu u sate
Sati u sekunde

U trećem milenijumu
Nazireš transhumane istine

Čovek oslobođen kinetičkih stega
Divi se kako zemljom

Po razdeljenom svetu
Pod prismotrom vršljaju minotauri
Sa tri senke za potiljkom

Strah od kloniranja širi zenice
Bića poražavaju stanja
Zabrinuta zbog pravog-pravcijatog rađanja
U ideji koliko vapimo za ljubavlju
Kao Dionis prema Ariadni
Bilo čak na pustom ali plodnom ostrvu

Jer se pojavljujemo u kriku
A sakrivamo u žalosti

Prepev sa rumunskog autor i Ivo Munćan

LIETAJÚCE PRÍŠERY

Nieto návratu do minulosti
Opraviť prekonané možnosti
Dovolíš mozgu lietať
A odhalíš ešte jednu minulosť
Budúcnosť, ktorú možno opraviť

Ešte trochu bude blúdiť
Snom človečenstva
Kým sa roky premenia na mesiace
Mesiace zvrhnú na dni
Dni klesnú do hodín
Hodiny do sekúnd

V treťom miléniu
Tušíš transhumánne pravdy

Človek oslobodený od kinetických svoriek
Čuduje sa ako po zemi

Po podelenom svete
Pod dozorom lozia minotauri
S tromi tieňmi za zátylkom

Strach z klonovania šíri zreničky
Bytosti víťazia nad stavmi
Ustarostené skutočným rodením
V myšlienke ako veľmi túžime po láske
Ako Dionýzos po Ariadne
Či už na pustom, ale úrodnom ostrove

Lebo sa objavujeme vo výkriku
A skrývame v žiali

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

NASTAVAK ŽIVOTA

Mojim sinovima Igoru i Aleksandu B-V.

Pokraj Manastira Kovilj
Na vrhu osušenog stabla
Koje je utvrdilo prstenove u vertikalnom trupu
Izniklo je gnezdo roda
Iz njihovog produženog poljupca
Rasli su goluždravi ptići ka zevsovom prostranstvu

Ovekovečio sam pogled koji se prostirao
Preko plantaže aronija
Spotakavši se o jednu potkovicu
Nakvašenu rosom iz konjskog oka

Kakva sreća reče Aleks
Povešćemo je
Njenim izdignutim snom u topotu zenita

Ako se ne budeš sam potkivao
Nosićeš je tvojim putevima za sreću
Kao nastavak života
Da joj učiniš zadovoljstvo
Poput gnostičkog leta mladih rodica
Koje su nakon umiljavanja
U trenutku napravile zaokret ka beskrajnom svetu
Odletevši preko Santa Maria della Salute
Ka dvojici lučarnika
Lazi[1)] i Mihaju[2)] kao dvojici besmrtnika

Prepev sa rumunskog autor i Bogdanka Petrović

1) Laza – Laza Kostić (1841–1910) koji je ceo život radio na pesmi „Santa Maria della Salute".
2) Mihaj – Mihaj Eminesku (1850–1889) koji nam je podario remek delo „Luceafărul".

POKRAČOVANIE ŽIVOTA

Mojim synom Igorovi a Alexandrovi B-V.

Neďaleko Monastieru Kovilj
Na vrchole osušeného stromu
Ktorý spevnil letokruhy vo vertikálnom kmeni
Vyrástlo bocianie hniezdo
Z ich predĺženého bozku
Rástli neoperené mladé vtáčatká k zeusovmu priestranstvu

Zvečnil som výhľad, ktorý sa rozprestieral
plantážami arónie
potkol som sa o jednu podkovu
zvlhčenú rosou z konského oka

Aké šťastie povedal Alex
Vezmeme si ju
S jej vyzdvihnutým snom v dunení zenitu

Ak sa nebudeš sám podkúvať
Budeš ju nosiť svojimi cestami pre šťastie
Ako pokračovanie života
Aby si ju potešil
ako gnostické leto mladých rodičiek
Ktoré po zaliečaní sa
zrazu odbočili ku nekonečnému svetu
A odleteli ponad Santa Maria della Salute
Ku dvom svetlonosom
Lazovi[1)] a Mihaiovi[2)] ako dvom nesmrteľným bardom

Zo srbčiny preložila Zdenka Valentová-Belićová

1) Laza – Laza Kostić (1841 – 1910), ktorý celý život dotváral báseň *Santa Maria della Salute.*
2) Mihaj – Mihai Eminescu (1850 – 1889), ktorý napísal veľdielo *Lucifer Hyperion.*

LOVAC I JELEN

Nasred ove pesme spava jelen
Preko naslova mu viri rog
I pada mali strah na san mu zelen
Na proplanku kroz glog miriše Bog

Na papcima u zadnjem stihu
U sneg pretvoren lovac zimuje
I da ga ne probudi pucnjavu tihu
S njegovim lakim snom rimuje

A već van pesme leti perje
Padaju papkari i kopitari
Ni mrtvima se dobro ne piše

Lovac i jelen jedna zver je
Od pamtiveka što se stari
U ovim rečima koja diše

POĽOVNÍK A JELEŇ

Uprostred tejto básne spí jeleň
Ponad názov sa týči roh
A padá malý strach na jeho zelený sen
Na čistinke skrze hloh vonia Boh

Na raticiach v poslednom verši
V snehu premenený poľovník zimuje
A aby ho nezobudilo strieľanie tiché
S jeho ľahkým snom rýmuje

A už mimo básne lieta perie
Padajú párnokopytníky a kopytníky
Ani mŕtvi dobre neskončia

Poľovník a jeleň jedna zver je
Ktorá od nemapäti nestarne
A v týchto slovách dýcha

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

DVA PATULJKA I SMOTULJAK

Zar da svisnemo kraj smotuljka
Zar da se saginjanja stidimo
Pa šta ako smo dva patuljka
Zašto ga ne podignemo i vidimo

Zar da pustimo da nadvisi
Tajna smotuljka živote naše
Nad kojim nebeska lampa visi
Zar da se patuljci smotuljka plaše

Rekoše oni al' niko živ
Sabijen do tog trenutka večnog
Za života se ne pomeri

Od straha da onaj drugi je div
Što ovog patuljka sred puta mlečnog
Svojim divovskim okom meri.

DVAJA TRPASLÍCI A BATÔŽTEK

Či usužovať sa máme, že je tu batôžik
Či máme sa hanbiť za pokoru
Tak čo, ak som len biedny trpaslík
Prečo ho nezdvihneme zo vzdoru

Či dovoliť máme, aby vzlietlo
Tajomstvo batôžika a naše životy
Nad ktorými visí nebeské svetlo
Či trpaslíci z neho majú mať strachoty

Povedali, ale to nemôže nik
Vtesnaný do chvíle večnej
Za života sa nehnúť

Od strachu, že ten iný je obor
Čo trpaslíčka na ceste mliečnej
Trúfa si ustriehnuť.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

OD JUČE

Naučio sam se smijati, majko!
Ponovo.
Mada rijetko,
jednom u nikad.
Ha,
ha.
Čak toliko sam se juče poklonio svijetu.

Riječi mi imaju rak, majko.
Zeleni led su obala sjevernih mora,
i donja strana kamena.

Šapnuću ti svoju tajnu:
Oslušni ponekad kako cvili pred kišu,
ako mi usta ne umru do tad
možda čuješ *ha, ha*,
Ili samo *ha*.

OD VČERA

Naučil som sa smiať, mama!
Znovu.
Hoci zriedkavo,
raz za nikdy.
Ha,
ha.
Až tak, že som sa včera poklonil svetu.

Moje slová majú rakovinu, matka.
Zelený ľad z pobrežia severných morí,
a spodná strana kameňa.

Pošepnem ti svoje tajomstvo:
Započúvaj sa niekedy ako kvíli pred dažďom,
ak moje ústa dovtedy nezomrú
možno počuješ *ha*, *ha*,
Alebo len *ha*.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

USITNJENO JE MOJE VRIJEME, KAPRIČO

Usitnjeno je moje vrijeme. Svaka sekunda.
skriva okean. Sada postojim za odustajanja.
I nedorečenost. Sve što znam znam iz knjiga.
U oazi plemenite praznine
pohranjujem urne sa pepelom mnogih svojih ja.

Proći će nebo i zemlja, ali prolaze i
riječi. Poezija – pismo nepovratno. Poneka
slika. Kao pelud na prstima ostaje. U njoj,
katkad, alhemiju meda otkrivam:

kamene terase i maslinjaci po jadranskim otocima;
frutti di mare, bokal bevande i paški sir
u konobi u Komiži;
borove iglice na mladoj koži vrganja iz
bosanskih šuma mog detinjstva;
djevojka što miluje zaspalu mačku
na stepeništu puste vile u nekoj od uličica
starog dijela grada Rodosa.

Hronika sitnica.
Dovoljna za čitav jedan život.

ROZDROBENÝ JE MÔJ ČAS, CAPRICCIO

Rozdrobený je môj čas. Každá sekunda.
skrýva oceán. Teraz jestvujem pre vzdávanie sa.
A nedopovedané. Viem len to, čo poznám z kníh.
V oáze šľachetného prázdna
uchovávam urny s popolom mnohých svojich ja.

Pominú nebo a zem, ale pominú sa aj
slová, Poézia – list nezvratný. Občas nejaký
obraz. Ako peľ na prstoch zostáva. V nej
občas, Alchýmiu medu objavujem:

kamenné terasy a olivové háje na jadranských ostrovoch;
frutti di mare, džbán bevandy a syr z Pagu
v konobe v Komiži;
borovicové ihičie na mladej koži dubáka
z bosnianskych lesov môjho detstva;
dievča, hladkajúce spiacu mačku
na schodoch pustej vily v jednej z uličiek
starej časti mesta Rodos.

Kronika drobností.
Postačujúca na celý život.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

NAŠA PRAŠINA

Srebrnosiva baršunasta masa,
kao perje divljih golubova, po mirisu
duvan i badem-mandula,
po ukusu
suvi grašak s mekinjama.
Kada bi Gospod bacio na nas pogled,
rekao bi:
To je prava oaza prašine, najfinija
po mojoj meri.
A mogao bi reći:
Dajem vam kao dar moje ljubavi,
najmanji, koji se može dati: prašinu.
U njoj nema ni traga peska, kamenčića.
Fina je, meka, nežna kao mekinje,
ali i kao moje iskustvo,
kao kad golicam grudi moje Klare.

Sa mađarskog preveo autor

NÁŠ PRACH

Strieborno-šedá zamatová hmota,
ako perie divých holubov, vôňou
tabak a mandle,
chuťou
suchý hrášok s otrubami.
Keby sa na nás Hospodin pozrel
povedal by:
Je to skutočná oáza prachu, najjemnejšia
aká mne vyhovuje.
A mohol by povedať:
Venujem vám dar mojej lásky,
najmenší, ktorý možno darovať: prach.
V ňom niet stopy piesku, štrku.
Jemný je, mäkký, nežný ako vločky,
ale aj ako moja skúsenosť,
ako keď šteklím prsia mojej Kláry.

Zo srbčiny preložila Zdenka Valentová-Belićová

KAKO PITI VINO

Znaš li kako se kulturno pije vino?
Samo tako gucnuti, loknuti iz grla? Šteta je!
Štaviše, ogrešio bi se prema tom plemenitom nektaru
u kome se slama priroda, ljudska ruka i stručnost.
Zato, ako ti je vino pri ruci, toči ga u čašu:
vitku, tabanastu, oblu – svejedno.
Pri grlu ga hvataj i diži ga prema svetlu.
Nekoliko trenutaka uživaj u nijansama boja.
Člankom ruke šestari, kovitlaj
i udahni, šmrkni duboko aromu,
neka se pune i pluća i duša tvoja.
A sada nazdravi, ako imaš s kim, jer nemoj misliti
da ćeš čuti samo zvuk čaše.
I vino zna da odjekuje.
Višim tonom belo, tupavijim crno. Čuješ li;
Tek sada pridigni usnama i puštaj
da ti se svaka žlezda napoji do mile volje.
Sada žvaći, hrskaj malo.
Samo te molim, polako, ne žuri.

No, sada ga puštaj, kroz jednjak.

Sa mađarskog preveo autor

AKO PIŤ VÍNO

Vieš ako kultúrne piť víno?
Len tak vypiť, vliať do hrdla? To je škoda!
Dokonca, zhrešil by si proti tomuto vznešenému nektáru
v ktorom sa prelína príroda, ľudská ruka a odborné znalosti.
Preto, ak máš víno po ruke, nalej si ho do pohára:
štíhleho, so stopkou, zaobleného – je to jedno.
Chyť za stopku a zdvihni ho oproti svetlu.
Niekoľko okamihov vychutnávaj odtiene farieb.
Kĺbom ruky zatoč, aby sa víno otvorilo
a vdýchni, ovoňaj zhlboka arómu,
nech sa naplnia pľúca a duša tvoja.
A teraz povedz prípitok, ak máš komu, lebo si nemysli,
že budeš počuť iba zvuk skla.
Aj víno vie zazvoniť.
Vyšším tónom biele, matnejším červené. Počuješ;
Až teraz ho zdvihni k perám a dovoľ
každej žľaze, aby si užila do sýtosti.
Teraz prežúvaj, hryzkaj trochu.
Len prosím ťa, pomaly, neponáhľaj sa.

A teraz ho nechaj prejsť hltanom.

Zo srbčiny preložila Zdenka Valentová-Belićová

SAN O MEFISTU

U snu mi se javio Mefisto.
Dugo nisam srela njegov pogled.
Brada mu je izrasla kao čekinje
onih ružičastih dobroćudnih stvorenja
koje je njegova majka hranila u oboru.
Ponižavajući svojim prljavim jezikom
rekao je
– Ostaćeš večita sluškinja književnih ljudi
i iskezio se poput hijene čiji snažni zubi
kidaju meso i lome kosti.
Trnci su prošli mojim telom
ali duh mi nije slomio.
Vilica se tresla
pogled mi je bio neumoljiv.
Odlučno odgovorih
– Nećeš se smiriti, sve dok ne umreš
a rado služim isključivo književnoj reči.

SEN O MEFISTOFELESOVI

Vo sne sa mi zjavil Mefistofeles.
Dlho som sa nestretla s jeho pohľadom.
Brada mu narástla ako štetiny
tých ružových dobromyseľných bytostí,
ktoré jeho mater kŕmila v chlieve.
Dehonestujúco špinavým jazykom
vyslovil
– Navždy zostaneš slúžkou literátom,
a vyceril sa ako hyena, ktorej mocné zuby
trhajú mäso a lámu kosti.
Zimomriavky mi prebehli po tele,
ale môj duch sa nezlomil.
Sánka sa mi triasla
pohľad neúprosný.
Rozhodne som odpovedala
– Neupokojíš sa, až kým neumrieš
a ja rada slúžim výlučne literárnemu slovu.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

SKAKAČ U LJUBAV

Došao si u belu sobu
I skinuo sve sa sebe
Ostavio samo plave bokserice
Za skakanje u snove
Rekla sam
Skoči u sneg
Rekao si
Skočiću
ali u tebe!

SKOKAN DO LÁSKY

Prišiel si do bielej izby
A zobliekol všetko zo seba
Nechal si len modré spodky
Pre skákanie do snov
Povedala som
Skoč do snehu
Povedal si
Skočím
ale do teba!

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

ELEGIJA

I

Tragati za procepom u vremenu.
Otključati ga kao dveri hrama.
Prožeti se uspomenom okađenom tamjanom,
sklopiti azurne kapke neba
i napamet napipati
lica ucveljenih gostiju.

Svi su tu.
Niko nije morao da ih zove.
Usisao ih je ovaj bezobalni tren,
u kom juče ne računa na danas, niti na sutra.
Kad odlaziš zauvek mlada.
Nestaješ u usporenom kadru
poslednjeg veka naše ljubavi.

Anđeoski sanak je zapeo
kao filmska traka u projektoru
i ti odlaziš, a otići ne možeš.
Celuloidna tuga se rasplamsala
i razigrala oštre senke lica
ovog grotesknog Danse macabre.

Svi su tu.
Niko nije morao da ih zove
na setne bahanalije svršetka.
Tvoj izdah je zamrznuo klepsidru
i na horizontu tog zakrivljenog prostora
sunčanom zraku sledila se krv.

Tragati ga procepom u vremenu.
Otključati ga kao dveri hrama.
Ponovo bukti u tvom oku

ELÉGIA

I.

Nájsť škáročku v čase.
Odomknúť ju ako dvere chrámu.
Nadýchnuť sa myrhovej spomienky.
Sklopiť azúrové viečka neba
a poslepiačky hmatať
tváre smútočných hostí.

Všetci sú tu.
Nikto ich pozvať nemusel.
Vsiakla ich táto bezbrehá chvíľa,
keď včera už nepočíta s dnes a zajtra.
Keď odchádzaš navždy mladá.
Mizneš v spomalenom zábere
posledného storočia našej lásky.

Anjelský sen sa zasekol
ako filmový pás v premietačke
a ty odchádzaš, a odísť nemôžeš.
Celuloidový smútok sa vznietil
a roztancoval ostré tiene tvárí
tohto groteskného Danse macabre.

Všetci sú tu.
Nikto ich pozvať nemusel
na clivé bakchanálie konca.
Tvoj výdych zmrazil klepsydru
a na obzore tohto zakriveného priestoru
slnečnému svitu stuhla krv.

Nájsť škáročku v čase.
Odomknúť ju ako dvere chrámu.
Opäť horieť v tvojom oku

kao plamen našeg bezbožnog sjedinjenja.
Okajavanje je bilo na početku.
Greh je došao tek posle.

II

Sunce je sustalo.
Sagradilo nam je kuću od svetlosti.
Naš miraz od oblaka stari
istovremeno sa godišnjim dobima.
Noć je brižna.
Podarila nam je nepojamnost
vrata i prozora.
Dečji plač je precizan.
Izmerio je sadržaj naše pojate
i dopunio ga četvrtom dimenzijom.
Jer čini se kao da si samo na tren izašla,
a u kući se odmah smračilo.

III

Ipak sam ušao u sobu
o kojoj naš dom ćuti.

Našao sam te u krznu od mračka.
Vazduh drhti nije sav svoj.
U čaši na stolu
žmirkaju moje oči.
Moje ruke u tvom krilu
svijaju gnezdo od inja.
Na vešalici visi moja izlizana koža.
Bela poput lanjskog snega.
Ispod kreveta ćute kosti moje žudnje
oglodane zubima nevidljivog psa.
Više nikad neću počistiti sve tragove.

ako plameň nášho bezbožného splynutia.
Pokánie bolo na počiatku.
Hriech prišiel až potom.

II.

Slnko sa unavilo.
Postavilo nám dom zo svetla.
Naša výbava z oblakov starne
spolu s ročnými obdobiami.
Noc je starostlivá.
Darovala nám záhadu
dverí a okien.
Detský plač je presný.
Vymeral obsah nášho príbytku
a pridal mu štvrtý rozmer.
Zdá sa, akoby si len na chvíľku vyšla,
a v dome sa už stmieva.

III.

A predsa som vošiel do izby,
o ktorej náš dom mlčí.

Našiel som ťa v kožušteku z tmy.
Vzduch sa chveje celý nesvoj.
V pohári na stole
žmurkajú moje oči.
Moje ruky v tvojom lone
vijú hniezdo z inovate.
Na vešiaku visí moja obnosená koža.
Biela je ako vlaňajší sneh.
Pod posteľou mlčia kosti mojej túžby
ohlodané zubmi neviditeľného psa.
Nikdy už nezametiem všetky stopy.

S ramena ti je skliznula bretela,
soba je hitro zaklopila prozore
i zamandaljila se u sebe.
U meni cvili promaja.

IV

Stojiš nasred sobe
koja je naprasno osedela.
Moje ruke su te izvajale
od mirisa. Po sećanju.
Promaja prepisuje tvoje reči
sa drevnog jezika zemlje.

U vazduhu jecajući pucaju
puki mehurovi tišine.
Uvek si posedovala dar
razumevanja,
kada ćutim punim ustima.
Sad tek shvatam.

Venu mi oči,
sklapaju se
laticu po laticu,
sliku po sliku.
Pogled se zbunjeno odbija od kapaka
i raspršuje se kao opar sna.

Zlatni rez ovog prostora
Izveden je iz tvojih proporcija.
Ne vidim te više, ali znam da si tu.
Ako ne bi bila,
srušio bih se
zajedno sa ovom kućom,
što stajala ti je na leđima
još pre
nego što smo je izmislili.

Z pleca sa ti zošmyklo ramienko,
izba rýchlo zavrela okná
a zamkla sa do seba.
Vo mne kvíli prievan.

IV.

Stojíš uprostred izby,
ktorá naraz zošedivela.
Moje ruky ťa vymodelovali
z vône. Spamäti.
Prievan prepisuje tvoje slová
do odvekého jazyka zeme.

Vo vzduchu usedavo praskajú
číre bublinky ticha.
Vždy si mala ten dar
rozumieť mi,
keď mlčím na plné ústa.
Teraz to chápem.

Vednú mi oči,
zatvárajú sa
lupienok po lupienku
obraz po obraze.
Zrak sa zmätene odráža od viečok
a rozplýva ako opar sna.

Zlatý rez tohto priestoru
je odvodený od tvojich mier.
Už ťa nevidím, ale viem že si tu.
Keby si nebola,
zosypal by som sa
spolu s týmto domom,
ktorý stál na tvojich pleciach
ešte predtým,
než sme ho vymysleli.

V

Kucnuo je čas praznine.
U noć
se skotrljao mesec
iz tvog krila.
Kucnuo je čas tuge.
U bunaru oka
utopilo ti se svetlo
sutrašnje zore.
Kucnuo je čas osame.
Iz dalja dopire žagor ljudi,
kojima je trebalo da preprečiš put
a sada više ne znaju kuda.
Kucnuo je čas očaja.
Vranac se nemirno propinje
bez milovanja tvojih butina.

Kucnuo je čas koji sati
više nikada neće osušiti.
Prostor između nas
kao zgarište
obrasta čistom travom.

VI

Bez tvojih reči
tišina ne zna odakle da počne a gde bi trebalo da se završi.
Prestala je da išće krošnje drveća
u ovom pustom rajskom vrtu
danima nemoćno stoji.
Drhti poput nage žalosti
na hladnoj rosi.

Bez tvojih reči
muk što osluškuje sam sebe gusne,
ovaploti se i farba u sivilo.

V.

Nastal čas prázdna.
Do čiernej noci
sa skotúľal mesiac
z tvojho lona.
Nastal čas smútku
v studni tvojho oka
sa utopilo svetlo zajtrajšieho rána.
Nastal čas samoty.
Z diaľky doliehala vrava ľudí,
ktorými si mala skrížiť cesty
a teraz nevedia kam.
Nastal čas zúfalstva.
Kôň sa rozrušene vzpiera
bez láskania tvojich stehien.

Nastal čas, ktorý hodiny
už nikdy nevystihnú.
Priestor medzi nami
ako spálenisko
obrastá čiernou trávou.

VI.

Bez tvojich slov
ticho nevie odkiaľ začať a kde skončiť.
Prestalo ískať koruny stromov
v tejto opustenej rajskej záhrade
a po celé dni stojí bezbranné.
Chveje sa ako nahý smútok
v chladnej rose.

Bez tvojich slov
tíš započúvaná do seba zhustla,
zhmotnila sa a sfarbila do siva.
Nad naším stolom sa zotmelo.

Nad našim stolom nadvila se tama,
te ruke više ne mogu da polete
za pticama selicama.

Bez tvojih reči
izgubio sam moć govora.
Očajnički tražim reči,
koje su mi okrenule leđa.
Okrenuo sam ih protiv sebe
pokušavajući da se tebi ispripovedam
sad, kad to nije pristojno.

Tiho, poput nokta
tvoje odsustvo
urasta u moje telo.

VII

Još samo tvoj osmeh pri punom mesecu
svetli mojoj noći.
Prelivene njegovim svetlom
stvari se koče i gube moć govora.
Naš krevet je zavejano prostranstvo
nasred kog se bacaka riba.
Moje srce pokušava da dođe do daha.
Još samo moj osmeh na punom mesecu
obasjava moju noć.
Ali ti više ne.

Sa slovačkog prevela Zdenka Valent Belić

a ruky nedokážu vzlietnuť
za sťahovavými vtákmi
za obzor noci, ktorá sa valí
z temna hluchej hĺbky.

Bez tvojich slov
stratil som dar reči.
Zúfalo hľadám slová,
ale otočili mi chrbát.
Znepriatelil som si ich
snahou povedať ti seba
teraz, keď sa to nepatrí.

Tíško, ako necht,
tvoja neprítomnosť
vrastá do môjho tela.

VII.

Už len tvoj úsmev v splne
svieti mojej noci.
Zaliate jeho svitom
veci meravejú a strácajú reč.
Naša posteľ je zasnežená pláň,
uprostred ktorej sa trepe ryba.
Moje srdce lapá po dychu.
Už len tvoj úsmev v splne
svieti mojej noci.
Ale ty už nie.

PEVANJE

1.

Čovek je ustrelio pticu.
Stoji sam, pogledom preleće
s grane na granu.
Ćuti
a bašta oko njega peva.

2.

Žena je skuvala goveđu čorbu.
Sedi sama, kašikom iska
neka usta.
Ćuti
a kuhinja oko nje peva.

3.

Zvezdani roj klizi nadole,
niz tobogan noći.
Čekam te na dnu.
Ćutim
a smrt oko mene peva.

Sa slovačkog prevela Zdenka Valent Belić

SPEV

1.

Muž zastrelil v záhrade vtáka.
Stojí sám, pohľad mu poletuje
z konára na konár.
Mlčí
a záhrada okolo neho spieva.

2.

Žena navarila hovädzí vývar.
Sedí sama, lyžicou hľadá
dáke ústa.
Mlčí
a kuchyňa okolo nej spieva.

3.

Hviezdny roj sa šmýka dole,
dole toboganom noci.
Čakám ťa na dne.
Mlčím
a smrť okolo mňa spieva.

LINIJA LJUBAVI

Sanjam te onako velikog i divnog
kao svog Boga
kako se rušiš pored naših kola
kako padaš na bok i ruku
prema meni dižeš
a ja mališan
nemoćan i spor
kao u beštežinskom stanju
nikako da doskočim
da te dodirnem poslednji put
da ti uhvatim snažni dlan
položim lice u toplinu
na linije sudbine i života
koje osećam
kako se prekidaju i gase
tu negde
na mom obrazu
oko nas proleće bujanje boja
a ti pored mene
izgledaš kao kad spavaš
nedeljom posle ručka
dok se kao dečak
igram oko tebe
i diram ti rupicu na bradi
prstićem što miriše
na naše ariljske kruške
dobro je kažu kad sanjaš
nekoga da umire
produžavaš mu život
ali tebe nema
već je treća godina
oče moj
otišao si na svoj rođendan
i nije li to čudesan znak

ČIARA LÁSKY

Snívaš sa mi taký veľký a úžasný
ako môj Boh
ako padáš vedľa nášho auta
ako klesáš na bok a ruku
ku mne dvíhaš
a ja maličký
bezmocný a spomalený
ako v beztiažovom stave
nemôžem ku tebe priskočiť
dotknúť sa ťa posledný́krát
uchopiť ti mocnú dlaň
vložiť tvár do tepla
na čiary osudu a života
ktoré cítim
že sa prerušia a zmiznú
tu niekde
na mojej tvári
okolo nás preletí bujnosť farieb
a ty vedľa mňa
pôsobíš ako by si spal
v nedeľu po obede
kým sa ako chlapec
hrám vedľa teba
a dotýkam sa ti jamky na brade
prstočkom, čo vonia
ako naše ariljské hrušky
je dobre hovoria keď snívaš
ako niekto umiera
predĺžiš mu tým život
ale teba niet
už tretí rok
otče môj
odišiel si na svoje narodeniny
a či to nebol zázračný znak

simbol nečeg i zaokruženog
i obnovljivog
kao da su ti linije života i sudbine
ponovo na samom
početku
dok se moja
linija ljubavi
spaja s tvojom
na ovoj beloj hartiji
i ostaje zauvek jedna
neprekinuta
i večna

symbol uceleného
a obnoviteľného
akoby tvoje čiary života a osudu
znovu boli až na
začiatku
pokým sa moja
čiara lásky
spája s tvojou
na bielom papieri
a zostáva navždy jedna
neprerušená
a večná

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

OŽILJAK

I ti si pao jednom
slično Homerovom
iz sna prenutom Elpenoru
zaspao pa pao
s nekog zidića na letovanju
probudio se ugruvan
i sa rasekotinom na nozi
u čijem si obliku jedino ti video
nešto nalik na kobilicu jedrenjaka
koji zove na ukrcavanje

dugo će ti mirisati
na nežnocrvenu kožicu
i dah blagog alkohola
čeprkaćeš tu krastu
ne toliko zbog svraba
već jer te je privlačilo
to odvajanje skorenih delića
s kože
ta igra s tankim bolom
što nanovo otkriva ranicu
rumenu i vlažnu
kao da zarastanje ne treba
da se završi
kao da bol treba održavati
i negovati i dati mu vremena
da doteče i ulije se
u tvoj uzburkani
unutrašnji okean
koji te već dugo zapljuskuje
i ostavlja so na trepavicama
koji te kovitla i ne da
da igde
mirno pristaneš

JAZVA

Aj ty si raz spadol
podobne Hómerovmu
zo sna prebudenému Elpénorovi
zadriemal si a spadol
na dovolenke z akéhosi múrika
zobudil si sa dotlčený
a s ranou na nohe
ktorá jedine tebe pripomínala
kýl plachetnice
ktorá volá nalodiť sa

dlho ti bude rozvoniavať
na bledočervenú pokožku
a pach jemného alkoholu
budeš zoškrabkávať tú ranku
nie preto že ťa svrbí
ale že ťa láka
trhanie zasušených kúsočkov
z kože
tá hra s tenkým bôľom
čo odznovu odhaľuje raničku
sčervenenú a mokrú
akoby sa zarastenie nemalo
skončiť
akoby bolo potrebné bolesť udržiavať
a pestovať a dať jej nadostač času
aby vytiekla a vliala sa
do tvojho nepokojného
vnútorného oceánu
ktorý ťa už dávno obmýva
a zanecháva ti soľ na mihalniciach
krúti ťa a nedovolí ti
kdekoľvek
pokojne pristať

tebi je ostao ožiljak na levom kolenu
profil broda u poniranju
kao Elpenor u večni san
bez eufemizma
ispada da je završio bolje od tebe
koji snove niti živiš niti sanjaš
niti ima ko da te na kraju putovanja
prepozna po ožiljku
kao Odiseja

ostaješ nepotreban i bezimen
Niko
u svom lutanju
u svom jedrenjaku
koji lagano usmeravaš
ka pesmi
što dopire
sa onih zapenušanih
hridina

zostala ti jazva na ľavom kolene
profil lode ktorá sa ponára
ako Elpénor do večného sna
bez eufemizmov
zdá sa že sa mu lepšie darilo než tebe
ktorý svoje sny ani nežiješ ani nesnívaš
a niet toho kto by ťa na konci cesty
poznal podľa jazvy
ako Odysea

zostaneš nepotrebný a bezmenný
Nik
vo vlastnom blúdení
na svojej plachetnici
ktorú jemne usmerňuješ
ku básni
doliehajúcej
zo zapenených
útesov

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

POEZIJA I SLOBODA

Poezija nema
epsku širinu
i verodostojnost,
ali ima
lirsku visinu,
odnosno
uzvišenost,
pa može, poput
istorijskog romana, da
predstavlja talenat
i snagu,
uz to, ne gubi
ni simboličko
značenje.

Događaj se zbio
početkom februara,
1839. godine, jedan
mladi oficir, animiran
vrućim patriotizmom,
susreo se
sa prijateljem,
koji je, sticajem
istorijskih okolnosti,
postao
njegov neprijatelj.
Susreli su
se, dakle, na
različitim,
zaraćenim
stranama.
Umesto da razmene
metke
ili udarce

POÉZIA A SLOBODA

Poézia nemá
epickú šírku
a vieryhodnosť,
ale má
lyrickú výšku,
vlastne
vznešenosť,
a môže, podobne
historickému románu
predstavovať talent
a silu,
pritom netratí
ani len symbolický
význam.

Udalosť sa stala
začiatkom februára,
v roku 1839
mladý dôstojník, podnietený
horúcim vlastenectvom,
stretol
priateľa,
ktorý sa zhodou
historických okolností
stal
jeho nepriateľom.
Stretli
sa totiž na
opačných,
súperiacich
stranách.
Namiesto výmeny
nábojov
alebo úderov

sabljama,
odlučili su
da skinu
uniforme,
odbace
oružje i
krenu na
zajedničko
putovanje
koje više neće biti
ni nalik na
ratovanje…
Ovaj iskreni
gest
prijateljstva
dva vojnika
jedni su protumačili kao
izdajstvo, a drugi
kao slobodu,
revolucionarno
bratstvo,
velika romantičarska
osećanja, koja su
isijavala
u to vreme.
Da li su to, onda, bila herojska
ili kukavička vremena?

Pesnik ne može da interveniše
u istoriju,
ali može da razume herojsko
vreme i potrebu
da se heroji uzdižu a slabići
stradaju,
da se jedni hvališu pobedama, a
drugi svojim
porazima.

šabľami,
rozhodli sa
zrušiť
rovnošaty,
odhodiť
zbraň a
vydať sa na
spoločnú
cestu
ktorá sa už viac nebude
ani len podobať
boju…
Toto úprimné
gesto
priateľstva
dvoch vojakov
si jedni vysvetlili ako
zradu, a druhí
ako slobodu,
revolučné
bratstvo,
veľké romantizujúce
city, ktoré
žiarili
v tom čase.
Boli to teda časy hrdinské,
alebo časy zbabelosti?

Básnik nemôže zasiahnuť
do dejín,
ale môže rozumieť hrdinský
čas a potrebu
velebiť hrdinov a slabochov
zatratiť,
aby sa jedni chválili víťazstvami, a
iní svojimi
porážkami.

Ovde je pesnik poražen
od drugih
konkurenata na istinu, jer
on je samo
prevodilac svojih osećanja,
koja nisu uvek
i osećanja čitave nacije.

* * *

Najstarija od svih borbi je
borba protiv neprijatelja,
neprijatelja i neprijatelja,
a kada njih više nema, taj
razlog nije ukinut,
i dalje ga ispunjava i
obnavlja neprestanost.
Istorija nas podseća na
taj usud, na ponavljanje, a
poezija se odjednom nalazi
na suprotnoj strani – u
kontrarevolucionarnoj
misiji – ne želeći da bude
protiv,
ne prihvatajući poziv
na pobunu,
jer,
velike nesreće su
skoro uništile nadu,
a bez nje
nema poezije,
ni života, uostalom.
Bez želje da evocira
duboko
mešanje i brojne
stavove koji su se pojavili
u novinama i vojnim

Tu je básnik porazený
od iných
konkurentov pravdy, lebo
on je len
tlmočníkom svojich pocitov,
ktoré nie sú vždy
aj pocitmi celého národa.

* * *

Najstarší zo všetkých bojov je
boj proti nepriateľom,
nepriateľom a nepriateľom,
a keď ich už viac nieto,
dôvod nie je zrušený,
aj naďalej platí a
obnovuje nepretržitosť.
Dejiny nám pripomínajú
ten osud, opakovanie, a
poézia sa zrazu ocitne
na opačnej strane – v
kontrarevolučnom
poslaní – nechtiac byť
proti,
neprijímať pozvanie
na vzburu,
lebo
veľké nešťastia
takmer zničili nádej,
a bez nej
niet poézie,
dokonca ani života.
Pritom nechce evokovať
hlboké
zasahovanie a početné
názory, ktoré sa objavili
v novinách a vojenských

izveštajima, pesnik će
pre prigrliti tišinu,
nego li što će zapevati
o smrti, ili o pobedi
novog nad starim.
Ljubitelji tiranije
će biti razočarani,
oduzeće mu, ne samo glavnu,
već i sporednu ulogu, pa
kao i svet oko sebe
i pesnika će pretvoriti
u ništa.

správach, básnik
skôr objíma ticho,
než spieva
o smrti alebo o víťazstve
nového nad starým.
Milovníci tyranie
budú sklamaní,
odoberú mu nielen hlavnú,
ale aj vedľajšiu rolu, a
dokonca aj svet vôkol seba
a básnika premenia
na nič.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

POEZIJA I CRNA RUPA

stojiš pored crne rupe
u nju zagledan
i šta vidiš?

u strahu da ne/zakoračiš
u nju

u strahu da ne/upadneš
u nju

ne vidiš ništa
ništa ne vidiš

a da imaš malo više
kuraži
mogao bi da vidiš
najpre kolika je ta
crna rupa
mala
ili
velika

a da imaš malo više
znanja
morao bi da znaš
da je crna rupa mesto
u kome je prostor-vreme
beskonačno zakrivljeno
da crna rupa vrši
gravitacioni uticaj
na obližnje objekte
pa i na tebe
(jer u ovom slučaju
ti nisi subjekt)

POÉZIA A ČIERNA DIERA

stojíš vedľa čiernej diery
zahľadený do nej
a čo vidíš?

obavách, že ne/vstúpiš
do nej

obavách, že ne/spadneš
do nej

nevidíš nič
nič nevidíš

a keby si mal trochu viac
odvahy
mohol by si vidieť
najprv, akej veľkosti je tá
čierna diera
malá
či
veľká

a keby si mal trochu viac
vedomostí
mohol by si vedieť
že čierna diera je miestom
v ktorom je časopriestor
nekonečne zakrivený
aby čierna diera
gravitačne vplývala
na blízke objekty
dokonca aj na teba
(lebo v tomto prípade
ty nie si subjekt)

a da si znao da na svetlost
utiče gravitacija
i da postoji tako snažno
gravitaciono polje
da mu ni svetlost ne može umaći
znao bi da su crne rupe
poslednji stadijum
evolucije zvezda
i da ih
tu dole
nema
i da slobodno možeš
zakoračiti u to što vidiš
kao i u ono što ne gledaš
jer to
sigurno
nije crna rupa

ne boj se da zakoračiš
u to što je pred tobom
jer ti nisi
ni crveni džin
ni beli patuljak
a nisi ni svestan
kad kolabiraju
i eksplodiraju
zvezde
kao supernove
u jednu tačku
nula zapremine

i dalje se plašiš
da zakoračiš
ili da iskoračiš
iz sebe (a to je
posebno pitanje)

a keby si vedel, že na svetlo
vplýva gravitácia
a že jestvuje také silné
gravitačné pole
ktorému ani svetlo nemôže uniknúť
vedel by si, že sú čierne diery
posledné štádiá
evolúcie hviezd
a že ich
tu dolu
už niet
a že môžeš bez váhania
vstúpiť do toho čo vidíš
ako aj do toho čo nepozoruješ
pretože to
určite
nie je čierna diera

neboj sa vstúpiť
do toho, čo je pred tebou
lebo ty nie si
ani červený obor
ani biely trpaslík
nie si si vedomý
kedy sa hviezdy zrútia
a explodujú
hviezdy
ako supernovy
v jednom bode
nulového objemu

aj naďalej sa bojíš
vkročiť
alebo vykročiť
zo seba (a to je však
osobitná otázka)

a moguće crne rupe
najbliže crne rupe
su daleko/visoko
ne vidiš da li
rotiraju
ili ne rotiraju
da li su
elektrisane
ili nisu
to ne znači
da su one
u haosu
naprotiv
one su po svemu
savršene
i ne menjaju se
(tako je tvrdio
Hoking) a to je
pokušala da
ospori entropija
(mera za nered
nekog sistema)
računajući da materija
koja ulazi u rupu
mora nešto da
potisne poremeti
mora da izazove
temperaturu
i zračenje

a potom je dokazano
da čestice koje
emituje crna rupa
ne potiču
iz horizonta događaja
već iz njegove
neposredne blizine

a možné čierne diery
najbližšie čierne diery
sú ďaleko/vysoko
nevidíš, či sa
otáčajú
alebo neotáčajú
či sú
zelektrizované
alebo nie sú
to neznamená,
že sú
v chaose
práve naopak
vo všetkom sú
dokonalé
a nemenia sa
(to tvrdil
Hawking)
pokúsila sa
to poprieť entropia
(miera neporiadku
nejakého systému)
počítajúc, že hmota
ktorá vstupuje do diery
niečo musí
potlačiť narušiť
musí vyvolať
teplotu
a žiarenie

a potom sa preukázalo
že častice ktoré
vyžaruje čierna diera
nepochádzajú
z horizontu diania
ale z jeho
bezprostrednej blízkosti

a te kratkotrajne
virtualne čestice
ili antičestice
koje pokušavaju
da pobegnu iz crne rupe
u stvari upadaju u nju
jer ih je ona oslobodila
samo da bi se udaljenom
posmatraču učinilo
da ih je ona i emitovala

tu nastaje tzv. paradoks
crne rupe
jer ako u njoj nešto
nestaje
ili nastaje
svejedno
da li je to onda
materija
ili energija
ili šta već dokazuju
matematičke
teorije i jednačine

i dalje stojim pred svojom
crnom rupom
iako znam da one nisu
moguće na zemlji
nego samo u kosmosu
ova rupa je moj horizont
očekivanja i događanja
iako sam na distanci
od njenog centra
nesiguran da li
radijalna koordinata
ima vrednost 0

a tie krátkotrvajúce
virtuálne častice
alebo antičastice
ktoré sa snažia
uniknúť z čiernej diery
v skutočnosti do nej padajú
pretože ich uvoľnila
len preto, aby sa vzdialenému
pozorovateľovi zazdalo
že ich ona aj vysielala

tu vzniká tzv paradox
čiernej diery
pretože ak v nej niečo
zaniká
alebo vzniká
a je jedno
či je to potom
hmota
alebo energia
alebo čokoľvek už dokazujú
matematické
teórie a rovnice

ešte stále stojím pred svojou
čiernou dierou
hoci viem, že tieto nie sú
možné na zemi
lež vo vesmíre
táto diera je mojím horizontom
očakávaní a dianí
hoci som vzdialený
od jej centra
neistý či
radiálna koordináta
má hodnotu 0

jer ne znam da li je
crna rupa telo
oblika sfere
i da li sam ja
telo sa njene površine
koja predstavlja
horizont događanja
ali znam da se
ne mogu odupreti
njenoj gravitaciji

lebo neviem či je
čierna diera teleso
sférického tvaru
a či som ja
teleso z jej povrchu
ktorý predstavuje
horizont udalostí
ale viem že
sa nemôžem vzoprieť
jej gravitácii

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

BRIŽNOJ MENI, MAJKO SVETA

Brižnoj meni, Majko sveta
Oprosti nepresušan bol
S kajanjem ljubim prečiste ti skute
Plaštom posleponoćnim zaodevena
Drhtaj sam lista u pomrčini
Što raste nasumice, neprepoznatljivom sferom
Ko rukom nečijom vođena
Praštaj što ni trena jednog ne požalih
Snagu što me je do pucanja vukla
Danas znam da sam od tog bola
Ojačala i od dugog o njemu ćutanja

Prezri, milosnice,
Sve što me je povlačilo
I jezik na loše reči navodio
Dobrotom zaodeni mu kroj
Lako je bivati u te
A i ne slutiš da mač si moj
Kada bol preraste ljudski soj

Uči me, nebesnice, mestima gde se ćuti
Sakrij misao mi da ono što vidim
Nije ono što vidim, već ono što srce zna

Pokaži mi, svetlonosice, da se u mraku
Kad ni lica svoja ne raspoznajemo
Duhovnim očima može gledati
Učini da iza suza ničeg nema i da tek
U neprepoznatljivosti biću prepoznata

Učini, milostivice, da budem kao vrata
Koja niko ne otvara a svi kroz njih prolaze
Jer ih i ne vide

MNE USTAROSTENEJ, MATKA SVÄTÁ

Mne ustarostenej, Matka svätá
Odpusť neuhasínajúcu bolesť
S pokorou bozkávam prečisté rúcho
Do plášťa popolnočného zaodiata
Som záchvev listu v šerosvite
Ktorý rastie náhodne nerozpoznateľnou sférou
Ako vedená niečou rukou
Odpusť, že som ani v jednej chvíli neoľutovala
Silu, ktorá ma až po prasknutie viedla
Dnes viem, že som sa tak
Stala silnejšou z dlhého mlčania o ňom

Opovrhni, milostivá,
Čokoľvek ma lákalo
A jazyk na zlé slová navádzalo
Dobrotou zaodej mu kroj
Je ľahké byť v tebe
Ak aj netušíš, že mečom si mojím
Keď bolesť prevyšuje ľudský rod

Uč ma, urodzená, o miestach, kde sa mlčí
Schovaj mi myšlienku, že to čo vidím
Nie je to, čo vidím, lež to čo srdce vie

Ukáž mi, šľachetná, že sa vo tme
Kde ani tváre svoje nepoznáme
Duchovnými očami môže dívať
Učiň, aby za slzami ničoho nebolo a aby som
V nerozpoznateľnosti bola rozpoznaná

Učiň, dôstojná, aby som bola ako dvere
Ktoré nik neotvára a všetci cez ne prechádzajú
Keďže ich nevidia

Zrno sam tvoje soli, razumi sve moje slabosti
Zaboravi na moju krepost, ako je ima
Ili ako zaostane za mnom, kad odem

Brižna sam, negovana vekovima
Drvo koje raste kada ga tvoja milost vodi

A dušu, prepusti
Neka se plodi, neka se plodi

Ostavi nek nam se duše zauvek slute

I mir ću pronaći, zanavek, u te

Som zrnko tvojej soli, pochop všetky moje slabé miesta
Zabudni na moju cnosť, ak existuje
Alebo ak zostane za mnou, keď odídem

Ustarostená som, pestovaná stáročia
Strom, ktorý rastie, keď ho vedie tvoja milosť

A dušu, prepusť
Nech sa zušľachťuje, nech sa zušľachťuje

Nechaj naše duše navždy sa tušiť

A pokoj si nájdem, navždy, v tebe

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

MOLITVA / JORGOVAN

Spokojem odiše belina
Tek iščilelih latica
Sve se, poput blagih reči
Diže u visinu, u zrak

Čuje se nerazumljiva molitva

U osunčanom i bliskom
Gnezde se sećanja na prvotne radosti
Od kojih na udaljenom kraju sveta
Cveta negde jorgovan

Proći ćeš kraj njega nehajno,
Lagano ga zatalasati

Slatkast trag njegovog mirisa
Osetiće onaj koji za tobom korača
Nečujno
Njemu sve pripada
A ti samo pripazi,
Nemoj se nipošto okrenuti

MODLITBA / ORGOVÁN

Spokojnosťou vyžaruje beloba
Len-len vyklíčených lupienkov
Všetko ako jemné slová
Stúpa do výšky, do vzduchu

Počuť nepochopiteľnú modlitbu

Na slnečnom a blízkom
Hniezdia sa spomienky na pôvodné radosti
Z ktorých na druhom konci sveta
Kvitne niekde orgován

Prejdeš povedľa neho nedbalo
Zľahka ho rozkolíšeš

Sladkú stopu jeho vône
Pocíti ten, kto vás sleduje
Nečujne
Jemu všetko patrí
A ty si daj pozor
Neotoč sa ani náhodou

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

O ZRAKU

Bio sam za tebe vazduh
prolazila si kroz mene
kao da uopšte ne postojim
kao da je ceo prostor
prazan prostor i da kroz njega
prolaziš samo ti
i što je najgore ne
izazovno ne s podignutim
nosom nego obično
moglo bi se reći skoro smerno
gledajući ispred sebe
ne oborenog niti
suviše podignutog pogleda
više prirodno nego
teatralno
prolazila si pored
mene
i to me do ludila
dovodilo
ta prirodnost
ta uklopljenost u okolinu
ta sigurnost
odlučnost
kao da je sav ovaj svet
tvoj
kao da je život beskonačan
kao da odlaziš u večnost
i niko kao da ne postoji
pa čak ni ja
koji sam tu pored tebe
a ne postojim
jer me progutalo sećanje
na tvoj glas
i čini se da nestajem

O LÚČI

Bol som pre teba vzduch
prechádzala si cezo mňa
ako keby som vôbec nejestvoval
ako keby priestor bol
prázdny priestor, ktorým
prechádzaš len ty
a čo je najhoršie nie
vyzývavo nie so zdvihnutým
nosom ale obyčajne
mohlo by sa povedať takmer pokojne
hľadiac pred seba
nie so sklopeným pohľadom ani
s príliš zdvihnutým
skôr prirodzene než
teatrálne
prechádzala si vedľa
mňa
a z toho som sa išiel
zblaznieť
tá prirodzenosť
integrácia do prostredia
tá istota
rozhodnosť
ako keby celý svet bol
tvoj
akoby ti život bol nekonečný
akoby si odchádzala do večnosti
a ako keby nik nejestvoval
ani ja
ktorý som vedľa teba
a nejestvujem
lebo ma zhltli spomienky
na tvoj hlas
a zdá sa mi, že miznem

da propadam kroz zemlju
i da ostaje samo
jedan mali majušni
deo
mene koji si prvo
dotakla
vazduh bio sam za tebe
koji ni vetar ne pokreće
i kroz koji ti prolaziš
kao kroz –
nema tog poređenja
nema te metafore
ni slike koja
bi osvetlila to –
prazninu
i dok sam nestajao
hteo sam
želeo sam
jarko želeo da se
pretvorim
u svetlost
zrak samo
jedan
i da prosijam
kroz tebe
i
da
te
dotaknem
u
dno
tvoje
duše

že sa prepadám do zeme
a že zostáva len
jeden malý malilinký
kúsok
mňa, ktorého si sa najprv
dotkla
pre teba som bol vzduch
ktorým ani vietor nehne
a cez ktorý ty prechádzaš
ako cez –
niet vhodného porovnania
niet vhodnej metafory
ani obrazu, ktorý
by osvetlil to –
prázdno
a kým som zanikal
chcel som
prial som si
veľmi som si prial, aby som sa
premenil
na svetlo
lúč len
jeden
a aby som presvietil
cez teba
a
aby
som sa
ťa
dotkol
na
dne
tvojej
duše

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

DRUGA REČ

tražim drugu reč za ono što
je do sada rečeno
za ono što je napisano
za ono što je obećanje
za ono što nas održava
i pokreće
da i danas sam ustao kao
i juče i jutro je svanulo
kao i juče i sanjao sam
kao i prošle noći ali ne
isti san i setio sam se
tebe
i setio sam se da te nema
da si jednog jutra koje se meni
smrčilo nestala
da su tvoje velike zelene oči
upravljene prema meni
i da miluju moju kožu
da kao prozrak osvetljavaju deo
moje duše da tvoja mlečnobela
meka koža miluje moje
jagodice
da tvoj baršunasti glas
uzburka telo moje i da
ono proradi kao vulkan
da se od dodira tvojih
grudi topim i isparavam
i da nestajem sasvim kao
da nikada nisam ni
postojao
tražim drugu reč za tebe
za povratak
za one nepostojeće trenutke
odložene u beskonačnu budućnost

INÉ SLOVO

Hľadám iné slovo pre to, čo
bolo doteraz povedané
pre to, čo je napísané
pre to, čo je sľúbené
pre to, čo nás udržiava
a pohýna
áno aj dnes som vstal ako
aj včera a ráno svitlo
ako aj včera a sníval som
ako aj minulú noc, ale nie
rovnaký sen a spomenul som si na
teba
a spomenul som si, že ťa niet
že si jedného rána, kedy sa mne
zmrklo zmizla
že sú tvoje veľké zelené oči
upriamené na mňa
a že hladia moju pokožku
že ako lúče osvecujú časť
mojej duše, aby tvoja mliečnobiela
mäkká pokožka láskala
brušká mojich prstov
aby tvoj zamatový hlas
vzrušil moje telo a aby sa
ono zobudilo ako sopka
aby som sa od dotykov tvojich
pŕs roztavil a odparil
a aby som zmizol rovnako ako
by som nikdy
neexistoval
hľadám iné slovo pre teba
pre návrat
pre tie nejestvujúce chvíle
odložené do nekonečnej budúcnosti

običnim gestovima malim
rečima ne mogu danas
ne sada sutra
kasnije
za ove reči
tražim drugu reč
onu koja neće
otkriti njihov
puni smisao onu koja će
otkriti melodiju njihove
mekote
koja će procvetati
u nekom dalekom budućem
vremenu
tražim drugu reč za tvoj stid
kojeg nije bilo
tražim drugu reč za strah
i potrebu da se ludiraš
za to što si se uselila u mene
kao u neki stosobni stan i šetaš
se izvijajući se i zanosno vrteći
kukovima
što tvoj glas prodire u najdublje
i najintimnije moje delove i
prostore i što me budi
i kao struja udara
za ono što me noću u sitne sate
prekida u najlepšim letovima
gde mi je potrebno samo malo da
se zatrčim da bi se odvojio od
zemlje i onda se prepustim
najlepšem osećaju lebdenja
ustremljavanja i sunovraćanja
tražim drugu reč
reč koja će progovoriti

obyčajnými gestami malých
slov nemôžem dnes
nie teraz zajtra
neskôr
pre tieto slová
hľadám iné slovo
to, ktoré nikdy
neodhalí ich
plný zmysel to, ktoré
odhalí melódiu ich
mäkkosti
ktorá rozkvitne
niekedy v ďalekej budúcnosti
hľadám iné slovo pre tvoje zahanbenie sa
ktoré sa nikdy nestalo
hľadám iné slovo pre strach
a potrebu vyblázniť sa
preto, že si sa nasťahovala do mňa
ako do nejakého stoizbového bytu a prechádzaš sa
ohýbajúc sa a atraktívne krútiac
bedrami
že tvoj hlas preniká do najhlbších
a najintímnejších častí a
priestorov a že ma zobúdza
a ako elektrina zasahuje
pre to, čo ma v hlbokej noci
preruší v najkrajších letoch
keď sa potrebujem už len trochu
rozbehnúť a odpútať sa od
zeme a potom nechám
aby ma unášali najkrajšie pocity vznášania sa
vzletov a ponárania
hľadám iné slovo
slovo ktoré prehovorí

onim glasom
onim slikama
i figurama
onim osećanjima
jasno i jednostavno
o onome čemu
se još niko ni približio
a kamoli nešto rekao
tražim tu reč kroz
koju će da prozbori novim jezikom
do sada nečuvenim
do sada nezapisanim
tražim drugu reč
prvu i
jedinu
kao što si ti stvarna a
nestvarna
kao što si ti tu a daleko
kao što si jedinstvena
a obična
kao što si ti druga a
prva
tražim reč kroz koju kada procure
bilo koji sadržaji
postaju drugačiji i sve nekako
dobije smisao
ne samo smrt nego i
ono čega nema
jer ga svojom moćnom
energijom
priziva
kao i ona mene što je
svojim nežnim pogledom
blagim pokretom

tým hlasom
tými obrazmi
a tvarmi
tými pocitmi
jasne a jednoducho
o tom čomu
sa ešte nik ani nepriblížil
tobôž by niečo vyslovil
hľadám to slovo
ktoré prehovorí novým jazykom
dosiaľ nepočutým
doteraz nezapísaným
hľadám iné slovo
prvé a
jediné
ako čo si aj ty skutočná a
neskutočná
tak ako čo si ty tu a ďaleko
tak ako čo si ty jedinečná
a obyčajná
ako si aj ty iná a
prvá
hľadám slovo cez ktoré keď uniknú
hociktoré obsahy
sa stávajú inakšími a všetko akoby
dostalo zmysel
nielen smrť ale aj
to čoho niet
lebo ho svojou mocnou
energiou
privoláva
ako čo aj ona mňa
svojím nežným pohľadom
jemným posunkom

i
zavodljivim glasom
privlačila i
kada sam pomislio da sam
negde stigao
do mene je dopro onaj
blagi
baršunati glas
pospana sam
ne mogu sada
posle
sutra

a
zvodným hlasom
lákala a
keď som si pomyslel že som sa
niekam dostal
ku mne doliehal ten
jemný
zamatový hlas
ospalá som
nemôžem teraz
neskôr
zajtra

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

GLOSA

Neka se odmah javi ko nije bacio kamen.
Neka se odmah javi ko nije lizao sladoled.
Suvu, soljenu ribu. Trag uzde. Dijamante.
Vladarku horde & nacije u čijim večnim suzama
priželjkujemo dijalog, dok nas njen pogled obara
kao nemio prah ušmrkan još sa mlekom.

Hej, stani, pogledaj, reci: odakle dolazi vazduh.
Odande, gde je horizont sav nazubljeno ružičast
kao sazvežđe preslikano s bedra site hijene,
kao mlad orah iznutra, neokopneo, tvrd.
Tamo svetlost egzila svetli svakom u umu,
zelene oči Persije stisnute kao tuga.

Ah, kao ruka pod morem, kad se maši za srce
pa nađe samo tuđ ud, pipak bezmernog oktopoda
nesvesnog da je isposnik i da traži svoj Tao,
od samog svitanja sveta, baš kao svako: i ti.
Da, svako nekoga traži i nešto bi da nađe,
da neko nešto mu podari i možda s njim zanese.

Reci to svakom dok ne ode, da ne menja odelo.
Pusti taj koren noći, nek svetli kao noć.
Pre nego što ustaneš sedi i sve dok ne odeš ostani.
Slava nam nije sestra, ali ni dobra prilika,
pa samo gledaj oblake, ne zaviruj pod njih.
Znanje nam dođe kao miš na sir i ode kao lav.

GLOSA

Nech sa ihneď hlási ten, kto nehodil kameň.
Nech sa ihneď hlási ten, kto neolizoval zmrzlinu.
Suchú solenú rybu. Stopu po uzde. Diamanty.
Panovníčku hordy & národa, v ktorej večných slzách
si želáme dialóg, kým nás jej pohľad ohromuje
ako nemilý prach vdýchnutý ešte s mliekom.

Hej, počkaj, pozri sa, povedz: odkiaľ prichádza vzduch.
Odtiaľ, kde je horizont celý nazubene ružový
ako súhvezdie premaľované z bedra sýtej hieny,
ako mladý orech zvnútra, nezoschnutý, tvrdý.
Tam svetlo exilu svieti v myšlienkach každého,
zelené oči Perzie tuho zovreté ako smútok.

Ach, ako ruka pod morom, keď sa chytí za srdce
a nájde iba cudzí orgán, chápadlo nesmiernej chobotnice
neuvedomujúci si, že je pustovník a že si hľadá svoje Tao,
od samotného úsvitu sveta, práve ako aj každý: aj ty.
Áno, každý niekoho hľadá a niečo by chcel nájsť,
aby mu niekto niečo daroval a možno s ním počne.

Povedz to každému, kým neodíde, aby nemenil odev.
Nechaj ten koreň noci, aby svietil ako noc.
Predtým než vstaneš, sadni si a až kým neodídeš, zostaň.
Sláva nie je našou sestrou, ale ani dobrou príležitosťou,
tak len pozoruj oblaky, nenakúkaj pod ne.
Poznanie k nám príde ako myš na syr a odchádza ako lev.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

ORA MARITIMA: XXL

Pogledaj, ravno pred tobom more spava u krošnjama
i oko njega, po granama, nakupilo se vreme,
nenamireno a nepokretno, ni nalik na beskraj i blud,
nikad toliko svoje da ne bi bilo i naše
ili ničije ali za svakog tu, pogotovo kad ne treba.

U daljini sve stoji kao da ne zna za drugo,
ne zna za ovo ovde gde se ponešto kreće
čim bude pokrenuto ili se pokrene samo
kad mu se neko približi tako da bude ih dvoje
dovoljno bliskih ičemu da ka tome i krenu.

Velik, nejasan poduhvat, čak i za dva budna oka,
veliki kao golem prst kad pojavi se odozgo
između punačkih oblaka dok plove kao brod
preopterećen cimetom, ležerno nagnut na bok,
i odatle pokazuje: gde je vera, gde put i bilo kakav prolaz.

Da, takav čin te uspravlja čim se dovoljno pogneš
da opet, među kamenjem, ponekad ugledaš more,
kako se davi u krošnjama, a trebalo bi da veruje
da i za njega, do nestanka, važi nekakav red,
red koji neće ispariti kao ni oni oblaci.

Eh, oblaci se kreću i kad ih niko ne gleda,
čak i onako probušeni dok ih svrdla avion
pa onda on ode na jednu, oni na drugu stranu,
a iza njih je ostala ta već prošla praznina
kroz koju more izgleda kao i prvi put.

ORA MARITIMA: XXL

Pozri sa, priamo pred tebou more spí v korunách
a okolo neho, po konároch, nahromadil sa čas,
neukojený, no nehybný, nepodobá sa na nekonečno a smilstvo,
nikdy až tak vlastné, aby nebolo aj naše
alebo ničie, ale pre každého je tu, najmä keď netreba.

V diaľke všetko stojí, akoby nevedelo o inom,
nepozná to tuná, kde sa občas niečo hýbe,
akonáhle bude posunuté, alebo sa len pohne,
keď sa mu niečo priblíži tak, aby boli dvaja
nadostač blízki hocičomu, aby k tomu aj vyrazili.

Veľké, nejasné predsavzatie, aj pre dve pozorné oči,
veľké ako obrovský prst, keď sa zjaví zhora
pomedzi bacuľaté oblaky, čo plávajú ako lode
preťažené škoricou, ležérne naklonené na stranu,
i odtiaľ ukazuje: kde je viera, kde cesta a hocijaký priechod.

Áno, taký čin ťa vzpriami, len čo sa nadostač predkloníš,
aby si sa znovu, medzi kameňmi, niekedy zadíval do mora,
ako sa dusí v korunách stromov, a malo by veriť,
že aj pre neho, až po zmiznutie, platí nejaký poriadok,
poriadok, ktorý sa nevyparí, rovnako ako tie oblaky.

Ech, mraky sa pohybujú, aj keď sa na ne nikto nepozerá,
dokonca aj také prepichnuté vrtákom lietadla,
potom však ono odletí na jednu, oni na druhú stranu,
a za nimi zostane už pominuté prázdno
cez ktoré more sa zdá byť rovnaké ako aj prvýkrát.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

KO JE TO U NAMA?

Minji, in aeternum

Taj dan,
Kada probudila si se
Usred sopstvene smrti,
Posvećen je svetim mučenicama
Veri, Nadi i Ljubavi i majci Sofiji.
Odavno ne znam gde počinjem ja
Gde prestaješ ti, odavno rekli smo,
Jedno drugom, da vredi život sagraditi, kao kuću,
Samo ukoliko gradivo u njoj budu vera,
Nada i ljubav.

O, kakva divna
Opeka, kakav malter i kreč
Negovali smo godinama u dubini duše,
Kao u nekoj brižljivo skrivenoj
Riznici! I, eto, sad je,
U tvom buđenju, tamo, gde sve razlike ćute,
Sad je, najednom, obelodanjeno ovo sveto posrnuće,
Pod krstom, koji smo, spremno,
S verom, s nadom i s ljubavlju, na plećima
Poneli.

Sad slutim: ja bih snažno
Na trgovima uzvikivao kako dobra je to građa,
Jer joj majka je Sofija: iz mudrosti tog mleka
Sve potekne! A onda znam, ti ćeš svoje uverenje
Na Pazar izneti, pa reći kako uvek, na svakom mestu,
Te tri kćeri mudrosti vazda svoju pokazuju snagu i slogu:
Ljubav je uvek ljubav, nada je nada, a vera je vera,
Ali su zajedno jače od trostruke snage,
Ali su moćne samo ako su prave
I ako laži nema!

KTO JE TO V NÁS?

Mine, in eaternum

Ten deň,
Keď si sa zobudila
Uprostred vlastnej smrti,
Zasvätený je svätým mučeniciam
Viere, Nádeji a Láske a matke Sofii.
Už dlho neviem, kde sa začínam ja,
Kde prestávaš ty: dávno sme povedali
Jeden druhému, že je hodné život vybudovať, ako dom,
Len ak sú v nej stavivom viera,
Nádej a láska.

Ó, aká krásna
Tehla, skvelá malta a vápno
Pestovali sme roky v hĺbke duše,
Akoby v starostlivo ukrytej
Klenotnici! A, hľa, teraz je
V tvojom zobúdzaní, tam, kde všetky rozdiely mlčia,
Teraz je, odrazu, zverejnený tento svätý pád,
Pod krížom, ktorý sme, ochotne,
S vierou, nádejou a s láskou, na pleciach,
Niesli.

Teraz tuším: ja by som silne
Na námestiach vykrikoval, aké skvelé sú to stavebniny,
Lebo jeho matkou je Sofia: z múdrosti toho mlieka
Všetko vyplynie! A potom, viem, ty svoje presvedčenie
Na Trh vynesieš, a povieš ako vždy, na každom mieste,
Tie tri dcéry múdrosti stále svoju ukazujú silu a súdržnosť:
Láska je vždy láskou, nádej je nádejou, a viera vierou,
Ale spolu sú silnejšie od trojnásobnej sily,
Ale sú mocné, len keď sú skutočné
A keď klamstva nieto!

Možda bismo,
Kao i obično, široku razvili
Raspravu, možda bismo u retorske
Upali zanose, ali noć oko mene,
Teška noć, šamar mi zveknu
Tako da prsti samoće na debelom mi obrazu
Utisnuše beleg, nezaboravnog traga!
Možda bi, opet, reči počele spremno da izlažu
One riznice, koje duboko u sebi
Držimo skrivene.

Eto, sad ne znamo gde smo,
A ja te i dalje osećam tu negde oko sebe,
Još više u sebi, u tvojoj dugoj i predugoj noći,
U kojoj šapućeš mi nečujno o opekama
I o gradnji doma! Naporno je sve to,
Ali je radosna ova uzvišena svečanost
Mrtvih i živih! A um ni na tren
Neće zaćutati! Granica je u meni, oko mene,
Ali ja ne upoznah, ja je u zanosu gazim
Svakog trena:

Ovo sam
Ja, ovo sam ti!
Ovo si ti,
Ovo si
Ja!

Možno by sme,
Ako aj obvykle, naširoko rozvinuli
Diskusiu, možno by sme sa do rétorického
Zanietenia dostali, ale noc okolo mňa
Ťažká noc, zaucho mi strelila,
Takže prsty samoty na mojom tučnom líci
Otlačili znamenie nezabudnuteľnej stopy!
Možno by, znovu, slová začali ochotne vykladať
Tie klenoty, ktoré hlboko v sebe
Držíme ukryté.

Hľa, teraz nevieme, kde sme,
A ja ťa aj naďalej cítim, tu niekde vedľa seba,
Ešte viac v sebe, v tvoju dlhú a predlhú noc,
V ktorej šepkáš mi nečujne o tehlách
A o stavaní domu! Namáhavé je to všetko,
Ale je radostná tá vznešená slávnosť
Mŕtvych a živých! A rozum ani na chvíľu
Nezmĺkne! Hranica je vo mne a okolo mňa,
Ale ja som ju nepoznal, ja po nej v zanietení šliapem
Neustále:

Toto som
Ja, toto som ty!
Toto si ty,
Toto si
Ja!

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

SUNČANO JUTRO U MARTINU, HOR PTICA, IZNENADA

Bio jednom
Jedan knez, oko sebe i Morave
Imao je nevernu braću i sestre,
Ali svi su istim govorili jezikom
I domovinu svoju voleli

Bio jednom jedan knez Rastislav,
Duša mu je isuviše tamna i suviše
Hladna od severnih vetrova bila, a sa juga
Ledenim sečivom pristizali topli vetrovi
I snovi o suncu zbog kojih trava raste.

Bio jednom jedan knez Rastislav,
I sunčano jutro, usred ptičjeg hora on se
Probudio: kosovi i slavuji, senice i detlići,
Vrapci i laste, gugutke i golubovi, sva bića
Koja svetlošću odenu jutro i radosnim načine čitav pejzaž.

Bio jednom knez Rastislav,
Pa u ovako svetlo, himnično jutro,
Reče samome sebi, zborom kakav nikada pre ne izgovori:
Neka bude svetlost u duši mojoj,
Neka bude lepota jeziku i narodu mome!

Bio jednom dobri knez Rastislav,
On poslanicu uputi u Carigrad, a dobri car
Mihailo III dobru braću solunsku Konstantina i Metodija,
S dobrim namerama i dobrim znanjem uputi,
Dobrim ljudima moravskim.

SLNEČNÉ RÁNO V MARTINE, ZBOR VTÁKOV, NEČAKANE

Bolo raz
Jedno knieža, okolo seba a Moravy
Malo neverných bratov a sestry,
Ale všetci rovnakým jazykom hovorili
A vlasť svoju milovali.

Bolo raz knieža Rastislav,
Duša mu príliš temná a príliš
Chladná zo severných vetrov bola, a z juhu
Ľadovou čepeľou viali teplé vetry
A sny o slnku, vďaka ktorému tráva rastie.

Bolo raz knieža Rastislav
V slnečné ráno, uprostred vtáčieho zboru ono sa
Zobudilo: drozdy a sláviky, sýkorka a ďatle,
Vrabce a lastovičky, hrdličky a holuby, všetky bytosti
Ktoré ráno do svetla oblečú a radostným učinia celú krajinu.

Bolo raz knieža Rastislav,
A v takomto jasnom, hymnickom ráne
Povedalo si, rečou akou nikdy skôr neprehovorilo:
Buď svetlo v duši mojej,
Buď krása v jazyku a národe mojom!

Bolo raz dobré knieža Rastislav,
Odkaz zaslalo do Carihradu, a dobrý cisár
Michal III. dobrých bratov solúnskych Konštantína a Metoda,
S dobrými úmyslami a dobrými vedomosťami zaslalo
K dobrým ľuďom moravským.

Bio jednom knez Rastislav,
On je Božju reč primio, nju je u dušu uneo, a tu je reč
Koja o svetlosti sunca i ptičjim himnama svedoči,
Slovesnost donosi i kazuje priče o Bogu koji se čovekom
Načinio da bi čoveka do Boga vozdignuo!

Bio jednom knez Rastislav,
Njegova ga braća i sestre voleli nisu,
Ali su voleli Moravu i zemlju oko nje,
A s njima i Boga koji im tu vodu i zemlju dade,
Pa ih izloži vetrovima, zimi i ledenim bodežima.

Bio jednom dobri knez Rastislav,
On se jednog sunčanog jutra ludom pesniku
I basniku, pripovedniku i slovesniku jezikom ptica
Obratio, pa sve mu o stvarima sunca i neba, Boga i anđela
Sve mu u dve-tri reči razjasnio!

Bio jednom jedan pesnik,
Basnik, o tome se manje zna i to ne beleže
Letopisci: taj je pesnik, basnik, s dobrim knezom
O suncu i pticama vazda pevao i pesmice
Na sve strane uzalud šiljao!

Bolo raz knieža Rastislav,
Čo Božie slovo prijalo, do duše ho vnieslo, a to slovo
Ktoré o svetle slnka a vtáčích hymnách svedčí,
Učenosť prináša a rozpráva príbehy o Bohu, ktorý sa človekom
Stal, aby človeka k Bohu pozdvihol!

Bolo raz knieža Rastislav,
Jeho bratia a sestry ho nemali radi,
Ale milovali Moravu a krajinu okolo nej,
A s nimi aj Boha, ktorý im tú vodu a pôdu daroval,
A vystavil ich vetrom, zime a ľadovým bodákom.

Bolo raz dobré knieža Rastislav,
Jedného slnečného rána sa bláznivému básnikovi
A rozprávačovi, kazateľovi a znalcovi jazykov vtáčích
Prihovorilo, a všetko mu o veciach slnka a neba, Boha a anjelov,
Všetko mu v dvoch-troch slovách ujasnilo!

Bol raz jeden básnik,
Poeta, o tom sa menej vie a to nezapisujú
Letopisci: ten básnik, poeta, s dobrým kniežaťom
O slnku a vtákoch stále spievalo a básne
Na všetky strany márne rozosielalo!

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

PREKOVREMENI RAD

Ovo je plan.
Kada dođe naše vreme,
radićemo prekovremeno.
Vodićemo ljubav prekovremeno.
Živećemo prekovremeno.
Biće dovoljno.
Beskonačni minut,
nekoliko beskonačnosti,
pet minuta znojnog plavetnila,
Kada dođe naše prekovremeno vreme.
Ovo je plan.
Vožnja gradskim autobusima,
i prigradskim,
plavim,
ponekad zelenim,
dok se teškom mukom probijaju kroz
naslage periferijske rose,
ah, radićemo prekovremeno.
Živećemo kao vrapci gradski
od preostalih mrvica
alavog preobilja.
U životima proroka potražićemo
prve i poslednje
nenačinjene korake,
prekovremenosti.
Kao lutalice
kao skitnice nebeske,
tražićemo varke
konačne utehe smisla
po prašnjavim hangarima,
napuštenim fabričkim halama,
deponijama materijalne nepropadljivosti,
tišini muzeja,
urliku ulica.

NADČASOVÁ PRÁCA

Toto je plán.
Keď príde náš čas,
budeme robiť nadčasy.
Milovať sa budeme nadčasovo.
Žiť budeme nadčasovo.
To bude stačiť.
Nekonečná minúta,
niekoľko nekonečností,
päť minút spotenej belasosti,
Keď príde naša nadčasová doba.
Toto je plán.
Jazda mestskými autobusmi,
a prímestskými,
modrými,
občas zelenými,
kým sa s veľkou námahou predierajú
nánosmi periférnej rosy,
ach, budeme robiť nadčasy.
Budeme žiť ako mestské vrabce
zo zvyšných odrobiniek
pažravej hojnosti.
V životoch prorokov si vyhľadáme
prvé a posledné
neurobené kroky,
nadčasovosti.
Ako tuláci
ako vandorovníci nebeskí,
budeme hľadať preludy
konečné útechy zmyslu
po prašných hangároch,
opustených výrobných halách,
skládkach hmotnej nezničiteľnosti,
tichu múzea,
reve ulíc.

Uveče, obasjani paradnom svetlošću marketa,
čitaćemo poeziju,
svetlu i tamnu,
duboku i neprozirnu,
mračnu i zagonetnu,
vezanog i slobodnog stiha,
tražeći uputstva
i praktične odgovore
o prelasku vremena.
Čitaćemo i prekovremno
dok prvi jutarnji zraci
vode obračun sa zaostalim snagama
mraka.
Takvi smo, i samo takvi,
pre prekovremeni, nego privremeni,
jer o privremenosti nije moguće
smisleno govoriti.
Ah, živećemo kao deca
budućih čuvenih proroka
prekovremenosti
kao prašnjavi hodočasnici
jednog grada
dok njegove oči
budu uprte,
po prirodi stvari,
po prirodi zakona,
u neke više ciljeve.
Ciljeve apsoluta masovne proizvodnje
bensedina,
pilula,
muških čarapa,
zelenog paradajza,
peska, magle
i trubadura.
Dok budne oči grada budu uprte
u statističke proračune
bruto dohotka po glavi stanovnika,

Večer, osvietení parádnym svetlom marketov,
budeme čítať poéziu,
jasnú a temnú,
hlbokú a nepriesvitnú
temnú a tajomnú,
vo viazanom a voľnom verši,
hľadajúc pokyny
a praktické odpovede
o plynutí času.
Budeme čítať aj po pracovnej dobe
pokým prvé jarné lúče
skoncujú so zvyškami síl
temnoty.
Sme takí a len takí,
skôr nadčasoví, ako dočasní,
lebo o dočasnosti nie je možné
zmysluplne hovoriť.
Ach, budeme žiť ako deti
budúcich chýrečných prorokov
nadčasovosti
ako zaprášení pútnici
jedného mesta
kým je jeho pohľad
upriamený,
už prirodzene,
zákonite,
k vyšším cieľom.
Ciele absolútna hromadnej výroby
Bensedina,
tabletiek,
panských ponožiek,
zelených paradajok,
piesku, hmly
a trubadúrov.
Pokým sú pozorné oči mesta upriamené
na štatistické výpočty
hrubej mzdy na obyvateľa,

obeležavanje značajnih datuma,
u istorijske šanse podneblja.
Jednog dekorativno neopisanog dana,
prvi milion dana neopevane dekorativnosti,
doći će naše vreme,
vreme prekovremenosti,
to je plan,
radićemo prekovremeno,
udarnički deleći značke
posebne prekovremenosti.
Ako je moguća
čista prljavština
i prljava čistotnost.
Ako je nadoknadiva nenadoknadivost,
ovo je naš plan,
nekoliko minuta,
živećemo prekovremeno.

oslavy významných výročí,
na historické šance prostredia.
Dekoratívne neopísaného dňa,
prvý milión dní neospievanej dekoratívnosti,
príde náš čas,
čas nadčasovosti,
to je plán,
budeme robiť nadčasy.
udeľujúc údernícke vyznamenania
osobitnej nadčasovosti.
Ak je možná
čistá špina
a špinavá čistota.
Ak sa dá nahradiť nenahraditeľnosť,
toto je náš plán,
niekoľko minút,
budeme žiť nadčasovo.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

GNEVNI, RADIKALNI MLADIĆI

Ko su ti radikalni mladići
što pišu pesme,
verovatno često neuspele,
o klaustrofobiji?
Okupljeni oko pravougaonog stola,
riteri rastuće histerije,
šta beznadežno iščekuju
dok psi
o svom nezadovoljstvu
razgovoraju na mesečini?
Šta nose u svojim platnenim torbama?
Osluškuju li obećanja o budućim uživanjima,
sriču li pesmice o sanjanoj slobodi?
Neko bi rekao da tako ravnodušno raspravljaju
o skorom poskupljenju piva zbog kursnih razlika.
Neko bi rekao, tako je to.
I ništa više.
Njihova lica bez čežnje
uskoro neće kući.
Napustiće pravougaoni sto
zaboravljajući tek započete krokije
snova.
Rekao bih, pre nego što se razdani.
Rekao bih, pre nego što revolucionarna naklapanja
privedu kraju.
Biće lakše,
biće podnošljivije ako su celu noć proveli u piću,
tek ovlaš plavljeni gorčinom.
Nije ih zanimalo da li pada kiša.
Oni imaju svoje navike.
Nije ih zanimalo.
Bilo je to mirno mesto, uobičajeno,
sa mirnom klijentelom.

HNEVLIVÍ, RADIKÁLNI MLADÍ MUŽI

Kto sú tí radikálni mladí muži
čo píšu básne,
pravdepodobne často nevydarené,
o klaustrofóbii?
Zhromaždení okolo obdĺžnikového stola,
rytieri rastúcej hystérie,
čo beznádejne očakávajú
kým sa psi
o svojej nespokojnosti
rozprávajú pri mesačnom svite?
Čo majú v plátenných taškách?
Počúvajú sľuby o budúcom potešení,
slabikujú básne o vysnívanej slobode?
Niekto by povedal, že len tak ľahostajne diskutujú
o skorom zdražení piva z dôvodu kurzových rozdielov.
Nieko by povedal, že je to tak.
A nič viac.
Ich tváre bez túžby
čoskoro budú doma.
Opustia obdĺžnikový stôl
kým zabúdajú len začaté náčrtky
snov.
Povedal by som, pred tým ako sa rozodnie.
Povedal by som, pred tým ako revolučné plané slová
dopovedajú.
Bude ľahšie,
bude to znesiteľnejšie, ak strávili celú noc pitím,
len letmo zaplavení hnevom.
Nezaujímalo ich, či prší.
Majú svoje zvyky.
Nezaujímalo ich.
Bolo to pokojné miesto, obyčajné,
s pokojnou klientelou.

Stari,
prepredeni lisci konvencije i zalutali čuvari društvenih
uređenja.
Bilo je to mirno mesto.
Možda su zaista mogli da budu opasni za sistem,
koji su tako zdušno,
sa žarom mladića,
sa gnevom mladih godina, kritikovali.
Ipak, još uvek, bez posledica na društveno zdravlje.
Ipak još uvek, kao sastavni deo matematičke jednačine
promućurnih i prilagodljivih očeva.
Možda se i zna ko su ti
radikalni mladići
poslagani
kao budući tehnomenadžerski vitezovi
oko pravougaonog stola,
berzanski agenti sa svojim navikama.
Te i te noći dok su vozovi kasnili
a drveće je nespokojem šumorilo
o poremećajima.
Ko su bili ti radikalni mladići
što pišu pesme o klaustrofobiji,
okupljeni oko pravougaonog stola?
Nije se moglo reći da su revolucionari.
Nije se moglo reći da su progresivni.
Nije se moglo reći ni da su nazadni.
Kao što se sa sigurnošću ne može reći da naš život
beleži poremećaje
i pouzdano raspoznaje
dobro i zlo.

Starí,
prefíkaní lišiaci konvencie zatúlaní strážcovia spoločenských
zriadení.
Bolo to spokojné miesto.
Možno skutočne mohli byť nebezpeční pre systém,
ktorý tak výdatne,
s mladíckou horlivosťou,
s hnevom mladého veku, kritizovali.
Predsa, ešte stále, bez následkov na spoločenské zdravie.
Predsa ešte stále, ako integrálna súčasť matematickej rovnice
prešibaných a prispôsobivých otcov.
Možno niekto vie, kto sú tí
radikálni mladíci
nasáčkovaní
ako budúci technomanažérski rytieri
okolo obdĺžnikovitého stola,
makléri so svojimi zvykmi.
Tej a tej noci, keď vlaky meškali
a stromy nespokojnosťou šumeli
o poruchách.
Kto boli tí radikálni mladí muži,
čo píšu básne o klaustrofóbii,
zhromaždení okolo obdĺžnikového stola?
Nemožno povedať, že sú revolucionári.
Nemožno povedať, že sú progresívni.
Nemožno povedať, že sú spiatočníci.
Tak ako človek nemôže s istotou povedať, že náš život
záznamenáva poruchy
a spoľahlivo rozpoznáva
dobro a zlo.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

BELI ANĐEO

Iz dubine prohujalog vremena
skriven iza druge freske nedarovitog majstora
posle nekoliko vekova
probio se u današnje vreme
lik Belog anđela.

U prvom satelitskom signalu
elektronska kopija freske Belog anđela
poslata je kao deo poruke o nama
svim razumnim bićima u kosmosu.
Tako se Beli anđeo vratio u svoje nebo.

Ipak, on je još uvek tu sa nama
u tišini mileševske crkve, visoko na zidu
lebdi raširenih krila u belom hitonu
tako paučinasto bestelesan, bestežinski,
tako linearno lep, lak kao dečji osmeh.

BIELY ANJEL

Z hlbín uplynulého času
ukrytý za inou freskou netalentovaného majstra
po viacerých storočiach
predrela sa do dnešnej doby
postava Bieleho anjela.

V prvom satelitnom signáli
elektronická kópia fresky Bieleho anjela
bola odoslaná ako súčasť správy o nás
všetkým rozumným bytostiam v kozme.
Tak sa Biely anjel vrátil do svojho neba.

Predsa je stále s nami
v tichu mileševského chrámu vysoko na stene
vznáša sa s rozšírenými krídlami v bielom chitóne
taký pavučinovo beztelesný, beztiažový,
taký lineárne krásny, ľahký ako detský úsmev.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

JUTRO

Budi se tiho, promrzlo, zimsko jutro
bez žurbe, lagano i mazno,
belo, penasto, meko kao paperje...
Po ćoškovima dvorišta još lebde
duboke senke od prošle noći.

Za nama se vuku sanjivi koraci od sinoć,
dok pospano pijemo svoj jutarnji čaj,
gledam kako on svakog jutra
posvećeno skuplja mrvice sa našeg stola
i hrani prozeble ptice.

U tišini naše sobe, bez glasa,
molim oproštaj za sve svoje propuste...
Dok hladnoća puca glasno
na sve strane kroz vazduh,
kao led opterećen težinom.

RÁNO

Zobúdza sa tiché, skrehnuté, zimné ráno
bez zhonu, nenáhlivo a maznavo,
biele, penové, mäkké ako páperie...
Stále sa vznášajú v rohoch dvora
hlboké tiene zo včerajšej noci.

Za nami sa vlečú zasnené kroky z minulej noci,
kým ospalo popíjame náš ranný čaj,
sledujem ako každé ráno
odovzdane zbiera omrvinky z nášho stola
a kŕmi vyziabnutých vtákov.

V tichu našej izby, bez hlásku,
prosím o odpustenie za všetky svoje zlyhania...
Kým chlad puká hlasno
na všetky strany vzduchom,
ako ľad zaťažený váhou.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

O SUŠTINI

U pustoj dubodolini
Najednom su se našli
Čovek koji je imao ženu
I ljubavnicu
Policijski narednik Čudomjelov
Slikar koji je bio u Pti Vamu
Vlasnici rudnika
Rudari
Njihove žene i deca
Momak koji se spasao streljanja
Raskoljnikov koji je ubio
Starac koji je prognan
Bez izgleda da će se vratiti
Onaj koji ga je prognao
I ja koji više nisam hteo
Da čujem
Nijednu tužbalicu
Jer ko uopšte
Usudio
Da tvrdi
Da ništavilo nema
Svojstva

O PODSTATE

V pustej úžľabine
Zrazu sa ocitli
Muž ktorý mal ženu
a milenku
Policajný seržant Čudomjelov
Maliar ktorý bol v Pti Vame
Majitelia baní
Baníci
Ich manželky a deti
Mladík čo sa zachránil pred popravou
Raskoľnikov ktorý zavraždil
Starec čo bol vyhnaný
Bez nádeje, že sa vráti
Ten ktorý ho prenasledoval
A ja ktorý som už nechcel
Počuť
Žiaden nárek
Lebo kto si vôbec
Dovolil
Tvrdiť
Že ničota nemá
Vlastnosti

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

VEČERI ČARAPA

Književne večeri bi se
još jedino
mogle zameniti
večerima čarapa.
Pesnici bi tako naučili
da pletu,
a publika
da saznaje šta je to
čin umetničkog stvaranja.
Književni kritičari
bi i dalje,
bez obzira
na sve
imali dužnost
da sede sa strane
i klimaju glavom.
U posebnom uglu
bila bi rezervisana mesta
za specijalne goste
takozvane aveti
iz prošlosti,
mada sigurno bi bilo
mesta
i za pisce diletante.
Čarape bi ocenjivala publika
na starorimski način.
Aveti prošlosti
imali bi zadatak
da prebroje
podignute
palčeve
i saopšte rezultat.

PONOŽKOVÉ VEČIERKY

Literárne večierky by
mohli
vystriedať iba
ponožkové večierky.
Básnici by sa tak naučili
pliesť,
a obecenstvo
by tak zistilo, čo je to
čin umeleckej tvorby.
Literárni kritici
by aj naďalej,
bez ohľadu
na všetko
boli povinní
sedieť zboku
a prikyvovať hlavami.
V osobitnom rohu
boli by rezervované miesta
pre špeciálnych hostí,
takzvané príšery
minulosti,
hoci určite by bolo dosť
miesta
aj pre spisovateľov diletantov.
Ponožky by posudzovalo publikum
starorímskym spôsobom.
Príšery minulosti
mali by za úlohu
spočítať
zdvihnuté
palce
a oznámiť výsledok.

U slučaju nerešenog
urednik koji se tu
sasvim nenadano našao
podigao bi svoj palac
i izgovorio
„Neka živi!“
Tako bismo umesto raspleta
dobili sveopšte
odobravanje
u trajanju od par minuta
sa povicima
šta drugo, osim
„Pesnika na granu“

V prípade remízy
redaktor, ktorý sa tu
celkom náhodou ocitol
zdvihol by svoj palec
a vyslovil
„Nech žije!“
Tak by sme namiesto rozuzlenia
dostali všeobecný
súhlas
trvajúci pár minút
pravdaže,
s výkríkmi:
„Básnika na šibenicu!“

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

DIVNA TABLICA JOVOVA

4

Bejah pesma, priča, radosno
Lice Očevo. Sad me, vetrom, seju.
Tuđ sebi, ugarak sam što se gasi
U dubini plamena i gonim slamku, suvu.
Sad i koraci zađoše s puta, pa im
Senke, stasale, brojim.

Slep i nag, ne videh ništa
I ne čuh ništa.

Dani su moji od čunka i život mi
S vetrom prolazi. A vi tečete kao
Potoci, silni, braćo moja.

7

Ne jezikom, već umom, ne glasom,
Već duhom, silazeć u klet tihu,
Stojim pred licem Tvojim.
I misli se kovitlaju, kao komarci,
U rojevima, hitrim.

Šireć srce svoje, zaustih –
Uz kret vazduha i plamen silniji biva,
Pa se sa skele u zdanje krasno smestih.

Gle!
Potok sam koji u srcu teče.

KRÁSNA TABUĽKA JÓBOVA

4

Bol som spev, príbeh, radostná
Tvár Otcova. Teraz ma vetrom rozsievajú.
Som cudzí, ohorok som, čo vyhasína
v hĺbke plameňa a naháňam slamku, suchú.
Teraz aj kroky odbočili z cesty, preto
Ich tiene, vyrastené, počítam.

Slepý a holý, nevidel som nič
A nepočul som nič.

Dni sú moje z člnku a život môj
S vetrom prechádza. A vy tečiete ako
Potoky, silné, bratia moji.

7

Nie jazykom, lež umom, nie hlasom,
Ale duchom utiekajúc sa do pivnice tichej,
Stojím pred tvárou Tvojou.
A myšlienky sa mi víria ako komáre,
V rojoch rýchlych.

Šíriac svoje srdce, prehovoril som -
S pohybom vzduchu aj plameň silnie
A z lešenia do stavby pekne sa premiestnim.

Hľa!
Som potok, ktorý v srdci tečie.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

SEDAM MALIH DRHTAJA

1

Jesi li napustio stanište svoje,
Pre prvih petlova, praćen
Pogledom Sare!? Jesi li poznao
Veru svoju i glas Očev!?
Gde ti je konj, krilati!?
Jesi li uzeo dete za ruku,
Jedinca svojega, miloga,
Isaka, dete starosti tvoje!?
Jesi li krenuo u zemlju Moriju!?
Jesi li mu svezao ruke i noge!?
Jesi li drvo položio, nož
Potegao!? Da li te pitao,
Dok ti um plivaše u zakonu
Gospodnjem –
Zašto to radiš, oče moj!?
Jesi li izustio, iz voda
Dubokih, iz šuma gustih,
Iz skita tesnog, jer nema
Puta, jer je svuda put –
Sine moj, sine moj, ako si
Spreman da služiš, upravi
Srce svoje!

2

Uzeo si Isaka, bez reči,
Pogleda prikovanog za zemlju,
Sve do četvrtog dana.
Ćutke položio drva, svezao
Dete, izvadio nož. I nisi
Pitao, iz sveta prolaznog,
Nerazumljivog,

SEDEM MALÝCH ZÁCHVEVOV

1

Opustil si bydlisko svoje,
Pred prvými kohútmi sprevádzaný
Sáriným pohľadom!? Poznal si
Vieru svoju a hlas Otcov!?
Kde máš koňa, okrídleného!?
Viedol dieťa za ruku,
Jedináčika svojho, milovaného,
Izáka, dieťa staroby tvojej!?
Vydal si sa to do krajiny Morija!?
Zviazal si mu ruky a nohy!?
Drevo si naukladal, nôž
Vytasil!? Pýtal sa ťa,
Kým tvoj rozum plával v zákone
Pánovom –
Prečo to robíš, otče môj!?
Vyslovil si z vody
Hlbokej, z lesa hustého,
Zo skita tesného, lebo niet
Cesty, lebo cesta je všade –
Syn môj, syn môj, ak si
prichystaný slúžiť, priprav
Srdce svoje!

2

Vzal si Izáka bez slova
S pohľadom upriameným do zeme
Až po štvrtý deň.
Mlčky si zložil drevo, zviazal
Dieťa, tasil nôž. A pýtal
Si sa, zo sveta pominuteľného,
Nezrozumiteľného,

Ne slabeć' dušu svoju –
Jesi li mi zato dao da budem
Otac!? Hoćeš li da mi ga
Uzmeš!?
Bolje bi bilo da mi ga
Nisi ni dao! Ko je to video!?
Ko je čuo za tako nešto!?
I nisi rekao –
To je moj plod, Oče moj,
Zar da sasečem korenje!?
I nisi pomislio –
Da je sve u pojasu, plaštu
I glasnikovom glasu!
Ni zaplakao –
Jer, kao što plamen strašni
Guta suvo granje, tako i duša
Čista, dušom čistom, vodi
U Zemlju Živih!

3

Osamarih magarca svojega,
Zagrlih Saru,
Oprostih se s Elijezerom,
Slugom vekovečitim. Uzeh sa sobom
Dva momka i Isaka, jedinca
Svojega, miloga. Kroz mrak,
Buru i studen nepodnošljivu
Odoh u planinu, svezah mu ruke
I noge, položih drva, prineh nož
I bejah spreman na udarac.
I ne skameni se ruka moja!
I ne oslabi mišica moja!
I ne pomuti se um moj! Ne pitah –
Zašto to radiš, Oče moj!?
I ne sagoreh u plamenu tuge
Koji se utrostruči. Ne rekoh –

Neoslabujúc dušu svoju –
Či si mi preto umožnil byť
Otcom!? Chceš mi ho
vziať!?
Radšej si mi ho nemal
Dávať! Kto to kedy videl!?
Kto to kedy počul o takom niečom!?
A nepovedal si –
To je môj plod, Otče môj,
Či mám korene vyťať!?
A nepomyslel si si –
že je všetko v opasku, plášti
A poslovom hlase!
Ani nezaplakal –
Lebo, ako čo plameň hrozný
Pohltí suché konáre, tak aj duša
Bez hany, dušou čistou, vedie
Do Krajiny Živých!

3

Osedlal som somára svojho,
Objal som Sáru,
Rozlúčil som sa s Elíezerom,
Sluhom verným. Vzal som zo sebou
Dvoch mladíkov a Izáka, syna jediného
Svojho, milovaného. V tme,
nečase a chlade neznesiteľnom
Odišiel som do hôr, zviazal som mu ruky
A nohy, naukladal som drevo, priblížil nôž
A bol som pripravený na úder.
A nezmeravela ruka moja!
A neochabol môj sval!
A nezakalil sa rozum môj! Neopýtal som sa –
Prečo to robíš, Otče môj!?
A nezhorel som v plameni žiaľu
Ktorý sa strojnásobní. Nepovedal som –

Da su dani zli, a vreme
Varljivo, kad iz male kolibe
Krenuh k drugom svetu!
Jer, čuvah se glasina, čuvah se
Reči lažnih i reči lukavih.
Kao i starac, gromoglasni,
Što na trgu, jerusalimskom,
Okružen narodom, ne nađe čoveka,
Pa reč svoju usmeri k zemlji,
K nebesima.

4

Još sam na planini.
Bez gneva i zavisti!
Ne bacam kamenje u vis,
Ne odapinjem strele u nebo!
I nisam na uskom putu,
Da me kušaju, gone, kao
Pomahnitalog.
I Isak je tu, sin moj, jedinac,
Svezanih ruku i nogu. I drvo je tu.
I nož je tu! I još se množe
Ljudske senke zemljom
I mrak tavni donose.
(Iako dalek od svake nade,
Ti vidiš srce moje, ti znaš
Molitvu moju i pre no se pomolim)
Al', tiho je u srcu, jer to
Ne zavisi od njih. Spreman sam!
Za udarac, Oče moj! Rekoh –
Dok iz trave, guste, zatalasale,
Izranjahu glave cvetova divljih,
Što rastu do zvezda.
Venac! Već splićem venac,
Oče moj!

Že sú dni zlé, a doba
Nestála, keď z malej koliby
Vykročil som k druhému svetu!
Lebo, vyhýbal som sa chýrom, stránil som sa
Slov falošných a slov ľstivých.
Ako aj starec, s hlasom hromovitým,
Čo na námestí, jeruzalemskom,
Obkolesený národom, nenachádza človeka,
A slovo svoje usmerní k zemi,
K nebesiam.

4

Ešte som na hore.
Bez hnevu a závisti!
Nehádžem kamene do výšky,
Nevystreľujem šípy do neba!
A nie som na úzkej ceste,
Aby ma pokúšali, hnali, ako
Pomäteného.
Aj Izák je tu, syn môj jediný,
So zviazanými rukami a nohami. Aj drevo je tu.
Aj nôž je tu! A ešte sa množia
Ľudské tiene po zemi
A tmu tmavú prinášajú.
(Aj keď vzdialený od každej nádeje,
Ty vidíš srdce moje, ty poznáš
Modlitbu moju aj skôr než sa pomodlím)
Ale, ticho je v srdci, lebo to
Nezávisí od nich. Som pripravený!
Pre úder, Otče môj! Povedal som –
Pokým z trávy, hustej, zvlnenej,
Vyčnievali hlavy kvetov poľných,
Čo rástli až k hviezdam.
Veniec! Už splietam veniec,
Otče môj!

5

Čija je ovo humka, Oče moj!?
Koji je ovo dan! Zar ga u
Gresima provedoh, Oče moj!?
Jer, domovi pusteše zemaljski
I kapije se zatvarahu zemaljske.
Uzeh dva momka i Isaka,
Sina, ljubimca mojega.
Prikupih drva za lomaču,
Nož naoštrih, žrtvenik spremih,
I odoh tamo gde reče ti,
Oče moj.
Ne trepnuh, ni glavu ne pomerih,
Ni usta ne otvorih.
A na nebu, kao jata ptica,
U grupama, promicahu oblaci sivi.
Uzeh u ruke svoje oganj i nož.
Tad reče Isak, sin moj, jedini,
Sunce nezalazno –
Eto ognja i drva, oče moj!
A jagnje, za žrtvu,
Gde je jagnje za žrtvu, oče moj!?
Kupih moć te reči!
Kroz šumski gustiš
Probih se do skita osamljenog
I probudih iz smrtnog sna!

6

Za sve se postarao Otac moj,
On sve vidi. Zna za muku, suze
I ništa ne zaboravlja, rekoh –
Vezujuć' sina, jedinoga, ljubimca
Svojega. Smestih ga na žrtvenik, vrh
Drva. I krenuh rukom svojom.
Da, nemo, potegnem nož.

5

Čia je to hrobka, Otče môj!?
Ktorého je dnes! Či som ho v
Hriechoch strávil, Otče môj!?
Lebo domy spustli pozemské
A brány pozemské sa zatvárali.
Vzal som dvoch mladíkov a Izáka,
Syna, miláčika svojho.
Nazbieral som drevo na hranicu,
Nôž som naostril, oltár prichystal,
A odišiel som tam, kam si povedal,
Otče môj.
Bez mihnutia, ani hlavou som nehnul,
Ani ústa neotvoril.
A na nebi, ako kŕdle vtákov,
V skupinách tiahli šedé oblaky.
Vzal som do rúk oheň a nôž.
Vtedy povedal Izák, syn môj, jediný,
Slnko nezapadajúce –
Hľa, oheň a drevo, otče môj!
A baránok, pre zápalnú obetu,
Kde je baránok pre zápalnú obetu, otče môj!?
Nasal som silu toho slova!
Cez lesnú húšť
Predrel som sa do skitu osamelého
A prebral sa zo smrteľného sna!

6

O všetko sa postaral Otec môj,
Všetko vidí. Vie o trápení, slzách,
Na nič nezabúda, povedal som –
Kým som viazal syna, jediného, miláčika.
Položil som ho na oltár, hore na
Polená. A šiel som rukou
Nemo vytasiť nôž.

A nebo, opet, baci svoj plamen
I zemlja se, poda mnom, otvori.
Pa, u teškim lancima, stupih
U bitku nevidljivu,
Tri dana i dobar deo četvrtog.
Tad čuh, na brdu,
Gde se Gospod postarao –
Ne diži ruku na dete svoje!
I još –
Ne čini to, oče moj!
Zar da ubiješ!?
I seme se zemaljsko umnoži,
Kao zvezde na nebu, kao pesak
Na bregu morskom. I iz njega
Rađahu se narodi mnogi.
Zar ti ne rekoh, brate
Moj, najvoljeniji –
Čuh, kako i pevah!
Ko strepi, mir svoj nalazi!
A onaj što iz plača u sebi
Nož vadi Isaka dobija!

7

Upamtio sam tu priču,
Od reči do reči, o Avramu,
I sinu starosti njegove, Isaku.
I rani zemaljskoj, stradalničkoj,
Kad te tuga obori, pa ti je sve ravno –
I bezdan tame i plamena. I ponor,
Talasi svirepi, oluje grozne, pakao,
Pa ti se ni smrt ne čini strašnom!
Nije to sećanje na utvaru,
Na snom ovenčanu, sedu, glavu,
Ni prosta mera kakvu plod donosi.
Već reč Očeva što utehu priziva
I žalost progoni. Stavih je

Nebo znovu vrhlo svoj plameň
A zem sa podo mnou otvorila.
V ťažkých putách, vstúpil som
Do boja neviditeľného,
Tri dni a značnú časť štvrtého.
Vtedy som počul na vrchu,
Kde sa Pán postaral –
Nedvíhaj ruku na dieťa svoje!
A ešte –
Nerob to, otče môj!
Zabíjať budeš!?
A semeno sa pozemské namnoží,
Ako hviezdy na nebi, ako piesok
Na brehu mora. A z neho
Sa zrodili mnohé národy.
Či som ti nepovedal, brat
Môj, najmilovanejší –
Počul som to, čo som hovoril!
Kto v bázni žije, pokoj svoj nájde!
A ten čo z plaču v sebe
Nôž vytasí Izáka dostane!

7

Zapamätal som si ten príbeh,
Od slova do slova, o Abrahámovi,
A synovi staroby jeho, Izákovi.
A rane pozemskej, mučeníckej,
Keď ťa zármutok skormúti, a je ti jedno –
A bezdno temnoty a plameňa. A priepasť,
Vlny kruté, búrky hrozné, peklo,
Preto ti ani smrť nepôsobí strašne!
Nie sú to spomienky na prízraky,
Na snom ozdobenú, šedivú hlavu,
Ani jednoduchá miera, čo plod prináša.
Ale slovo Otcovo, čo útechu privoláva
A smútok odháňa. Vložil som si ho

U nedra svoja da nas od greha
Otrgne, put pokaže i pomogne
Da na nebo odnesemo
Sva blaga naša.
U senci, skriven –
Zar da govorim, jer sve mogah reći!?
O žrtvi, ispitu, glasu što iz srca
Dopire. Kao i krojač, bajkoviti,
Što, za života, dospe na
Nebo i ozgo osmatraše svet.
Pa ne znavaše zakone što
U zemlji, skriveni, poput semenja,
Trošahu hleb svoj!

Do svojej hrude, aby nás od hriechu
Odtrhlo, cestu ukázalo a pomohlo
Do neba odniesť
Všetky poklady svoje.
V tieni, skrytý –
Či mám hovoriť preto, že som všetko mohol povedať!?
O obeti, skúške, hlase, čo zo srdca
Dolieha. Ako aj rozprávkový krajčír
Čo, za života, vystupuje na
Nebesá a zhora pozoruje svet.
A nepozná zákony čo
V zemi skryté, podobne semenu,
Míňali chlieb svoj!

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

PROBLEM PROSTIRANJA U SVIM PRAVCIMA

Svakodnevno
overavam prepis duše.

Neidentičan sasvim,
smeška mi se bez stida.

Sam i nigde, prepoznajem se
usred rečenice bez reči zauvek.

Dovoljno spor da bih sanjao dostižnost,
brinem o rečima koje me izgovoriti neće.

PROBLÉM ROZPRESTIERANIA SA VO VŠETKÝCH SMEROCH

Každodenne
overujem odpis duše.

Neidentický úplne,
usmieva sa mi bez hanby.

Sám a nikde, poznávam sám seba
uprostred vety, bez slova navždy.

Dostatočne pomalý, aby som sníval dosiahnuteľnosť,
trápia ma slová, ktoré ma nevyslovia.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

NEMA SIGURNOG MESTA

Ogledalo mi kaže da me nema,
pokazuje mi i kada me nema.

A na meni je da utvrdim,
kako me nema.

U dokonost porinut,
utvrđujem kako to da me nema,
kada već jesam.

NIET BEZPEČNÉHO MIESTA

Zrkadlo mi hovorí, že ma niet,
ukazuje mi, aj kedy ma niet.

A mne zostáva, aby som zistil,
ako ma niet.

Do nečinnosti ponorený
zisťujem, ako to, že ma niet,
keď už som.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

KAD BUDEM ODLAZIO

Kad budem odlazio biću obasjan,
Zapljusnuće me obilna svjetlost u kojoj se živ
Nikad nisam okupao,
Mada mi se u snu, u osvit velikih praznika,
Svečano obećavala.

I biću najednom (protivno svim očekivanjima)
Preneražen milošću postojanja
U kojem sam mogao da učestvujem
Bez ičijih preporuka, utvrđenih zasluga,
Prenumerantskih povlastica.

Kad budem odlazio pomisliću
(Ne zovu me uzalud Hristovom ludom)
Možda baš u posljednjim, neprolaznim trenucima,
Da su oni koji su me mučili i ponižavali
Vjerovali da mi čine dobro
I da je izvjesna količina dobra tako stvarno i ušla
U moj čudesni, mada bi se slobodno moglo reći
I grozomorni život.

Kad budem odlazio sjetiću se i onih
Koji su u više navrata pucali na mene
I redovno promašivali.
Mahnuću im kao svojim zlosrećnim dobročiniteljima
Koji nisu bili dorasli ni takvom,
Najobičnijem zadatku.

Prije no što odem zahvaliću Gospodu
(Bez obzira šta se o njemu po kuloarima priča)
Što me je izlagao najtežim iskušenjima,
Neviđenim strahotama, ali i divotama boravka
Među ubicama i živim svecima.

KEĎ BUDEM ODCHÁDZAŤ

Keď budem odchádzať, budem osvietený,
Narazí na mňa hojné svetlo, v ktorom som sa živý
Nikdy neokúpal,
Aj keď v mojom sne, na úsvite veľkých sviatkov,
Slávnostne prisľúbilo.

A budem zrazu (v rozpore so všetkými očakávaniami)
Ohromený milosťou existencie,
V ktorej som sa mohol zúčastniť.
Žiadne odporučenia, stanovené zásluhy,
Prenumerantských privilégií.

Keď budem odchádzať, pomyslím si
(Nevolajú ma zbytočne Kristovým šašom)
Možno práve v posledných, nepominuteľných chvíľach,
Že to boli tí, ktorí ma trápili a ponižovali
Verili, že mi činia dobre
A že určité množstvo dobra bolo také skutočné a vstúpilo
do môjho zázračného, hoci by sa dalo povedať
aj hrôzostrašného života.

Keď budem odchádzať, spomeniem si na tých
Ktorí do mňa opakovane strieľali
A nikdy netrafil cieľ.
Budem im mávať ako mojim nešťastným dobrodincom
Ktorí sú neschopní ani len pre takú,
Najobyčajnejšiu úlohu.

Pred tým ako odídem, poďakujem sa pánovi
(Bez ohľadu, čo sa o ňom po kuloároch rozpráva)
že ma vystavil najťažším pokušeniam,
Nebývalým hrôzam, ale aj krásam pobytu
Medzi vrahmi a živými svätými.

A zahvaliću i samom Satani
Što je svesrdno i bez nagrade sarađivao
Na promašenom projektu moje sudbine,
Koji sam ipak izgurao do kraja,
Do ovako srećnog svršetka.

A ďakujem aj samému Satanovi,
Ktorý nezištne a bezvýhradne spolupracoval
Na nevydarenom projekte môjho osudu,
Ktorý som predsa ukončil,
Takto úspešne.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

ZEMNI BEDEM

Kad sam – koristeći krhko primirje –
Proučio knjige o narodima
Koji se zbog prevelike bliskosti tuku;

Kad vidjeh gradove što procvjetaše
U još raskošnije Sodome i Gomore,

Kad napisah (neposlana) pisma prvacima
Koji bi mogli da nas za uši povuku
Da ne survamo se dublje u ponore,

I kad odlučih da konačno svedem
Račun sa sobom i rodnim tlom,
Pripremajući se za novo bjekstvo,

Osjetih da sam već urastao
U ovaj tvrdi zemni bedem,
Urastao i stasom i glasom,

I da ću umrijeti vjeran zemlji
Iako trzam skrivenim krilima,
Žednim slobodnog neba.

Tja, odavno sam prašnjav i memljiv,
Naučen da zemlju jedem
U nedostatku hljeba.

ZEMNÁ HRADBA

Keď som – používajúc krehké prímerie –
Preštudoval knihy o národoch
Ktoré v dôsledku prílišnej blízkosti navzájom bojujú;

Keď som videl zakvitajúce mestá
Na ešte nádhernejšie ako Sodoma a Gomora.

Keď som napísal (nezaslané) listy predákom
Čo by nás mohli aj za uši ťahať
Aby sme neklesli hlbšie do priepasti,

A keď som sa sám rozhodol napokon
Vysporiadať sa so sebou a rodnou hrudou,
Prípravujúc sa na ďalší útek,

Pocítil som, že som už vrástol
Do tejto tvrdej zemnej hradby
Vrástol som aj telesne aj duchovne

A že zomriem verný zemi
Aj keď unášaný ukrytými krídlami,
Túžiacimi po slobodnom nebi.

Ech, dávno som zaprášený a plesnivý,
Naučený jesť zem
V nedostatku chleba.

Preložila Zdenka Valentová-Belićová

LOTOVA ŽENA

Šta mi znamo
za čijim se pogledom osvrtala
bežeći iz plamena Sodome?
Od čije je puti ožednela
uzbuđena kao kad sa visoke stene
svom silinom uskočiš u mlako more
a ono zahvalno raskrili ruke
i pušta je žednu da uroni?

Pena im šišti oko ušiju,
talasi ih bacaju, okreću
hitaju u vis a onda naglo poniru
u slanu utrobu bića.
Prosipala bi naokolo slast kao
pokidanu nisku bisera
od huka svilene vode
što iz ustiju lekovito izvire.
Zatezanje ulepljene kose
obavijene oko vrata,
dlake u ustima i ukus krvi
od ujeda raspuklih usana.

Znamo li mi išta o tom grotlu
koji kao gvozdeni okov guši?
Koliko je težak? Uspeva li da ga nosi
uskovitlano telo a da se s njega ne otkine?

Upijala bi u sebe pijavicu tornada
koji trga stabla,
čupa ih iz korena,
prosipa busenovu zemlju po tlu,
kao teglu lešnika
slučajno u zanosu rukom oborenu.

LÓTOVA ŽENA

A vieme vôbec,
za čím sa pohľadom obzerala
kým utekala z plameňov Sodomy?
Po čom túžila
odhodlaná, ako keď sa z vysokej skaly
odvážne skočí
do letného mora,
a ono vďačne otvára náruč a
prinesie smädnej úľavu?

Pena im šumí okolo uší,
vlny ju vystreknú do výšky, obracajú
vyletí a znovu prudko klesne
do slaného vnútra bytosti.
Trúsila okolo seba rozkoš ako
perly z roztrhnutého náhrdelníka.
Hučanie hodvábnej vody,
čo z liečivých úst vyviera.
Škrtenie zlepených vlasov
obvinutých okolo krku,
chĺpky v ústach a chuť krvi
z popraskaných pier.

Poznáme vôbec to osídlo,
čo ako železná reťaz škrtí?
Aké je ťažké? Dokáže ju vláčiť
toto rozhárané telo a neodtrhnúť sa z nej?

Vpíjala do seba veterný lievik
čo vyvracia stromy,
trhá ich z koreňov,
rozsýpa zem po podlahe,
ako keď pohár s lieskovcami
znezrady v roztržitosti rukou zhodíme.

Staklo bi puklo a plodovi se
raskotrljali po drvenom podu
čak pod prozorsko okno.

Gde je sad taj gomorski prozor
kroz koji se okom vraćala?
Prosula je tamo lešnik i bisere,
ili pokidala brazletnu,
minđuše nemarno spustila pod krevet,
prešla slučajno preko bačene bele košulje
nakon ritualnoga prinošenja
žrtve sopstvenog tela najmoćnijem božanstvu.

Šta je znao o njenom paklu
onaj koji joj je namenio raj a grad zapalio,
iz kog je sad u trku kao okrivljenu izvode
dok stresa sa sebe strast kao neobrisane kapi vode
noseći svoje poslednje zrnce soli pod jezikom.
Šta mi uopšte znamo?

Sklo sa roztriešti a plody sa
rozkotúľajú po drevenej podlahe
až k oknu.

Kde je teraz to gomorské okno,
na ktoré nedovidieť?
Stratila tam lieskovce a perly,
roztrhla náramok,
náušnice nedbalo odložila pod posteľ,
stúpila nevdojak na odhodenú bielu košeľu
po rituálom obetovaní vlastného tela
najmocnejšiemu božstvu.

Čo vedel o jej pekle
ten, ktorý pre ňu určil miesto v raji a mesto podpálil,
z ktorého ju, hľa, ako obžalovanú vyháňajú,
kým striasa zo seba vášeň ako kvapky vody
s posledným zrnkom soli pod jazykom.
Čo my o tom vieme?

Preložili autorka a Tomáš Čelovský

RASTANAK

Rečitim me ćutanjem darivaš.
Ukosili su se dani pod njegovim trajanjem,
nakrivila se građevina.
Sad već znam da će pasti.
Ne veličanstveno, ne u plamenu kao Notr dam,
nego poput trošne trščare,
čiji krov nemo klekne posred sopstvenih temelja.

Uvek ti nešto padne na prste, tada boli,
skakućeš na drugoj nozi a u sebi psuješ.
Uvek ti nešto padne
i ti se tada hvataš posred grudi
i zaustavljaš urlik.

Čovek priča samo sopstvenim jezikom
mada nije sigurno da ga razume
i da zna šta je izgovorio.
Nas dvoje (kako to svečano zvuči!)
dugo već ćutimo na maternjem
zagledani u pod.
U oči smo se nekad gledali.

Vavilonci oko nas artikulišu svoj jad.
Kaplje im drenovina po putu.
Otvaraju usta i cede ljubaznost
u kojoj se neće udaviti
njihova zluradost.
Kao u nemom filmu
gestikuliraju u mimohodu.

Ja upijam naš nemi razgovor,
Jer jedino njega razumem.
Prepoznaće me rečeno
kuda god da krenem.

LÚČENIE

Výrečným mlčaním ma obdarúvaš.
Nachýlili sa dni pod jeho trvaním,
stavba sa naklonila.
Teraz už viem, že spadne.
Nie veľkolepo, nie v plameni ako Notre-Dame,
ale ako schátraný dom s trstinovou strechou,
ktorá si nemo kľakne doprostred vlastných základov.

Vždy ti niečo spadne na prsty, vtedy to bolí,
potom skackáš na druhej nohe a v sebe kľaješ.
Zakaždým ti niečo spadne,
položíš ruku na hrudník
a zastavíš výkrik.

Človek môže hovoriť len vlastným jazykom
aj keď nie je isté, že no razumie,
že vie, čo povedal.
My dvaja (ako to slávnostne znie!)
už dlho mlčíme v materčine
zahľadení do podlahy.
Do očí sme si skôr hľadeli.

Babylončania okolo nás artikulujú svoj zármutok,
Kvapká im púšťový piesok po ceste.
Otvárajú ústa a vypúšťajú z nich zdvorilosť
v ktorej sa neutopí
ich zlomyselnosť,
gestikulujú, kým prechádzajú okolo.

Ja vpíjam náš nemý rozhovor,
lebo jedine tomu rozumiem.
Kamkoľvek pôjdem
bude ma poznať vyslovené.
.

Preložili autorka a Tomáš Čelovský

20 KNS

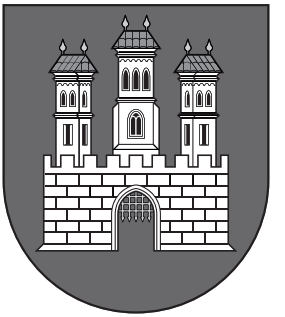

KLUB NEZÁVISLÝCH SPISOVATEĽOV

KLUB NEZAVISNIH PISACA

B R A T I S L A V A

SUPERSTÁR

Začiatky a konce
piesne neznámych

prílivy a odlivy
odovzdaných dotykov

vlasy nádherných žien
vo vetre

prepletené prsty

deravé kapsy
osirelých úsmevov

Žijeme v príbehoch iných
ich písmenách
a obrazoch

keď sa dotýkame svojím pohlavím
dimenzie
nedefinovateľných
vzdialených

hviezd?

SUPERSTAR

Počeci i krajevi
pesama neznanih

plime i oseke
predatih dodira

kosa divnih žena
u vetru

prepleteni prsti

bušni džepovi
usamljenih osmeha

Živimo u događanjima drugih
njihovim slovima
i slikama

kada svojim udom dodirujemo
dimenzije
nedefinisanih
udaljenih

zvezda?

Preveo Miroslav Demak

OTÁZKY V PRÍTMÍ KDE OTÁZNIKOM JE SVETLO SVIEČKY

Modlí sa dúha dažďu
Keď trhá slnku okovy?

Pije popol nehu ohňa
keď pavučina iskry
praská požiarom?

A myje voda brehy
len preto
aby rozšírila

... more poznania
kvapky?

PITANJA U POLUTAMI GDE JE ZNAK PITANJA SVETLOST SVEĆE

Moli li se duga kiši
kada kida suncu okove?

Pije li pepeo nežnost vatre
kada paučina iskre
pucketa požarom?

Da li voda mije obale
samo zato
da proširi

... more spoznaje
jedne kapi?

Preveo Miroslav Demak

STARCI A VTÁCI

Vidno listy
ako schnú
a ticho padajú
vo vetre
vidno ťarchu
ako čoraz ťažšie
kráčajú starci
Nevidno
kde a ako
zomierajú vtáci

Či ich telá
vo vetre
neletia priam
ako ideály
k Bohu

Možno
azda
život vtákov
trvá
ako potreba lásky
Znenazdania
sa stratí
vo vetre

STARCI I PTICE

Vidimo lišće
kako žuti
i tiho pada
u vetru
vidimo težinu
kada sve teže
koračaju starci
Ne vidimo
gde i kako
umiru ptice

Da li njihova tela
na vetru
ne lete
poput ideala
ka Bogu

Možda
pak
život ptica
traje
poput potrebe ljubavi
Nenadano
se izgubi
u vetru

Preveo Miroslav Demak

OBLINA ÚPLNOSTI

Len takto presne
a často smiechom
načrtnutý smútok
len táto tragika
absolútnej neúplnosti
disproporcie
a disharmónie
podávaná
bezchybnou melódiou
môže tvoriť
dokonalú ilúziu

Arpovu oblinu
dokonalej úplnosti

OBLINA POTPUNOSTI

Tek tako precizno
često tek kroz smeh
skicirana tuga
tek ova tragika
apsolutne nepotpunosti
disproporcije
i disharmonije
pružana
melodijom bez greške
može da stvori
savršenu iluziju

Arpovu oblinu
savršene potpunosti

Preveo Miroslav Demak

ZOSTATOK

Na okraji vnímania
čiernobiele záhrady
krotké novoročné vrany
nemý popol z cigariet
(podstata ranného návratu
spočíva v jeho negácii)

Privlastnenú rieku nevidieť
o to viac ju tušiť
sneženie spomaľuje
pohyby a zvuky
(prebiehajúci dej sa odčleňuje
od všetkého čo mu predchádzalo)

Zostatok zvyšuje svoju hodnotu

OSTATAK

Na ivici percepcije
crnobeli vrtovi
krotke novogodišnje vrane
nemi pepeo sa cigareta
(bit jutarnjeg povratka
leži u njegovoj negaciji)

Prisvojena reka se ne može videti
utoliko više se sluti
sneg dok pada usporava
pokrete i zvuke
(radnja koja se dešava se izdvaja
od svega što joj je prethodilo)

Preostalom vrednost raste

Preveo Miroslav Demak

ZÁBLESK

Na konci leta stúpanie
po zatienenej lesnej ceste
(medzi borovicami zdanie
detského úkrytu
obchádzajúceho potoka
uhýbajúcej lávky)

Orientačné tabule
sú zatiahnuté šerom
tušíme blízkosť prašných polí
praskajúcej kukurice
lístie ešte drží pokope
ako život nenarušený
chorobami a úzkosťami
aj keď za scénou potichu
odkvapkáva anonymná krv

BLJESAK

Na kraju leta uspinjemo se
šumskom stazom u senci
(među borovima privid
dečjeg skrovišta
promičućeg potoka
uzmičućeg mostića)

Orjentacione table
su zalivene sutonom
slutimo blizinu prašnjavih polja
prštećih kukuruza
lišće se još drži skupa
kao život netaknut
bolestima i strepnjama
iako iza scene tiho
kaplje anonimna krv

Preveo Miroslav Demak

ŠIKMÉ SVETLO NAD PARKOM

Šikmé svetlo nad umierajúcim parkom,
pavučiny našej intuície,
strakatá kačka, hľadajúca
aspoň nejakú mláku.

Lavičky dávno pokradnuté.
Smútok motýľov pred
neviditeľným kaštieľom.
Prsty túžiace po strunách nástroja.
Ucho prahnúce po definitívnom tichu.

Primkni sa tesnejšie ku mne,
neprítomná,
roztúžená,
zabudnime spolu na prísľub mája,
zaľúbme sa do prichádzajúcej zimy.

KOSO SVETLO IZNAD PARKA

Koso svetlo iznad umirućeg parka,
paučine naše intuicije,
pirgava patka u potrazi
za bilo kakvom baricom.

Klupe odavno pokradene.
Tuga leptira ispred
nevidljivog dvorca.
Prsti željni struna na instrumentu.
Uvo koje čezne za definitivnom tišinom.

Primakni se bliže meni,
odsutna,
čežnjiva,
zaboravimo zajedno na obećanje maja,
zaljubimo se u zimu koja dolazi.

Preveo Miroslav Demak

PÚŤ

Nie,
najhoršia nebola páľava,
ani vyprahnutosť, lež
to ustavičné ticho.
Mlčanie.

S oslepeným zrakom
sme kráčali piesočnatým údolím,
skamenení vtáci nám
ukazovali smer cesty.

Savana nám dala nádej.
Na nebi prvý biely obláčik,
ako anjel-zvestovateľ,
vo vysokej, suchej tráve
kde-tu kôpky kostí, na dne
vyschnutého jazera
tajný odkaz bahna.

A veky ubiehali a životy
sa navzájom požierali.

Do lesa sme došli za tmy.
Márne sme sa pokúšali splynúť
s vlhkosťou zeme, s ľahostajným šumom
lístia. Z húštia na nás zasvietili
hadie oči, z hĺbky divočiny
zakvílilo zatúlané kozľa.

HODOČAŠĆE

Ne,
najgora nije bila žega,
ni suša već
ta neprekidna tišina.
Ćutnja.

Zaslepljenog vida,
koračali smo peščanom dolinom,
okamenjene ptice su nam
pokazivale pravac puta.

Savana nam je pružala nadu.
Na nebu prvi beli oblačak,
poput anđela-glasonoše,
u visokoj, suvoj travi
ponegde gomilice kostiju,
na dnu presahlog jezera
tajna poruka mulja.

A vekovi su prolazili
a životi su se uzajamno proždirali.

Do šume smo stigli po tami.
Uzalud smo se trudili da se spojimo s
sa vlagom zemlje, sa nezainteresovanim šuštanjem
lišća. Iz gustiša zasijaše na nas
zmijske oči, u dubini divljine
zacvilelo je zalutalo jare.

Preveo Miroslav Demak

ANJELIČKÁRKA

Ujo Jeremiáš...

Hlas dievčiny sa trasie.
Cítiť v ňom zdráhanie,
ale aj náznak hanby za niečo,
čo sama neurobila.

Viete, že moja babka bola anjeličkárka...

Jeremiáš to vie a preto začína tušiť,
čo mu dievčina chce povedať.

Vaša matka, keď vás čakala, prišla za babkou,
aby potratila, aby sa zbavila...
Chcela povedať vás, ale povedala:
Plodu.

Červeň v líci sa naplno rozhorí.

Jeremiáš chce dievča upokojiť:
Iste už bolo neskoro na potrat,
bol som už príliš veľký „plod".

Slza je rýchlejšia od
slov.
Tie prichádzajú až po chvíli:

Nie preto.
Moja babka za potrat zapýtala
dve kilá fazule.
Vaša matka bola ochotná dať
iba jedno kilo...

... a nezjednali sa.

JEREMIJA

Čika Jeremija...

Devojčin glas podrhtava.
Oseti se u njemu nesigurnost
ali i nagoveštaj stida za nešto
za šta ona nije kriva.

Znate, moja je baka vršila pobačaje...

Jeremija to zna i predoseća
šta devojka želi da mu kaže.

Vaša majka, kada je nosila vas, došla je do bake
da bi pobacila, ne bi li se rešila...
Htela je je da kaže – Vas ale je rekla:
Ploda...

Lice se rasplamsava.

Jeremija želi da umiri devojku:
Sigurno je već bilo prekasno za pobačaj,
bio sam već suviše veliki „plod".

Suza je brža od
reči.
One slede zatim:

Nije bilo kasno.
Moja je baka zatražila
dva kilograma pasulja.
Vaša je majka bila spremna da dâ
samo jedan kilogram....

... i nisu se dogovorile

Prevod: autor

BEDA PORAZENÝM

Druida sme poslúchli
keď miesto
pre naše sídelné mesto
určil na brehu rieky,
ktorá sa za nami volá Danubius
a pred nami Ister.
Tam sme obetovali jeleňa,
znak nášho druida.
Dobre nám bolo na novom mieste.
Kmene vôkol nás piesňami
neustále oplakávali svoje neuskutočnené lásky,
žiale a porážky.

My sme chceli a mohli spievať
o úspešných bojoch.
Preto sme sa vybrali do bájnej Helady.
Kadiaľ sme prechádzali, všade nás obveseľovali
piesňové náreky kmeňov
a ich strach pred smrťou.

My sme však pochodovali ďalej,
až sme došli do Delf.
Aj tamojšia veštiareň
nám bola na smiech,
ale nie aj zlato v jej pokladnici.
Nie nadarmo sme tak dlho putovali.

Vtedy Brenos, náš náčelník prehovoril:
„Beda porazeným“.

TEŠKO POBEĐENIMA

Poslušali smo druida
kada je mesto
za našu prestonicu
odredio na obali reke
do nas Danubius,
a od nas nizvodno Ister.
Tamo smo žrtvovali jelena,
zaštitnika naših druida.
Dobro nam je bilo na ovom mestu.
Plemena oko nas su kroz pesmu
neprestano ronila suze
zbog neuzvraćene ljubavi,
zbog svojih poraza,
zbog svog bola.

Mi smo želeli, a i mogli, da pevamo
o uspešnim bitkama.
Zato smo i krenuli u bajnu Heladu.
Kuda smo prolazili, uveseljavalo nas je
kukanje tamošnjih plemena,
a još više njihov strah od smrti.

Smejući se, marširali smo dalje
sve dok nismo stigli u Delfe.
I njihovo proročište
nas je nasmejalo do suza,
ne i zlato u njegovim riznicama.
Nismo uzalud tako daleko putovali.

Tada je naš vođa Brenos izustio:
„Teško pobeđenima.“

Vrátili sme sa do Krčedinu
so zlatom.
Ledva sme ho niesli.

Draho sme ho však zaplatili.
Nie iba slová nášho náčelníka
si pripísali Rimania
a dodnes sa tým chvália.
Nám Scordiscom
nezostala reč,
iba ukryté zlato.

Veľmi sme stratoví.

Vratili smo se u Krčedin
sa zlatom.
Jedva smo ga nosili.
Bilo ga je previše.

Skupo smo ga platili.
Reči našeg vođe,
i ne samo njih,
prisvojili su Rimljani
i do dana današnjeg
se njima diče.
Nama, Skordiscima,
nije ostao čak ni jezik,
samo sakriveno zlato.

Preskupo smo ga platili.

Prevod autor

DOMA

Všade je dobre, doma najlepšie.
A ja som doma.
Môj dom, jeho staré múry
a strecha na spadnutie
chveli sa od vzrušenia, keď ma videli prichádzať.
Polorozpadnuté tehly sa napochytro sceľovali,
praskliny múrov vstupovali do seba,
dlážky svietili čistotou,
zrkadlá zrkadlili tváre mojich predkov,
potok za domom umýval moje detstvo,
moje prsty pod koreňmi jelše.

So šťukou v ruke vrátil som sa do domu,
posadil som sa za stôl a poobedoval s priateľmi,
ktorí ma opustili skôr, ako som ja opustil ich.
Ja som rozprával, oni ma počúvali,
moje rozprávanie ich očividne nudilo,
zívali, nevedeli sa dočkať konca mojej reči.
Napokon som si to uvedomil a polovicu vety zatajil.
Veď čo zaujímavé môže povedať človek,
ktorý neoral, nesial, ani nezberal úrodu,
nezasadil strom a neponúkol ich jablkom,
ani nezoťal dub a nevytesal z neho hradu,
na ktorú by položil strechu svojho domu.

Môj starý dom mi nič z toho nezazlieva.
Pozná ma do špiku génov,
jeho milosrdenstvo je nekonečné
dušu má poznačenú sekerou,
starý tesár do dubovej hrady
vytesal letopočet 1802 –
rok, v ktorom sa narodil môj dom.

KOD KUĆE

Svugde je dobro, ali kod kuće najbolje.
A ja jesam kod kuće.
Moja kuća, njeni stari zidovi
i ruševni krov drhtali su
od uzbuđenja kada su me ugledali da dolazim.
Napola raspadnute cigle su se na brzinu isceljivale,
pukotine u zidovima su se zavlačile same u sebe,
podovi su sijali od čistoće,
u ogledalima su se ogledala lica mojih predaka,
potok iza kuće je prao moje detinjstvo,
moji prsti ispod korenja jove.

Sa štukom u ruci vratio sam se u kuću,
seo sam za sto i ručao sa prijateljima
koji su me napustili ranije nego što sam ja napustio njih.
Ja sam pričao, oni su me slušali,
moja priča im je, očigledno, bila dosadna,
zevali su, nisu mogli da sačekaju kraj moje priče.
Konačno sam toga postao svestan pa sam usred
rečenice zaćutao.
Stvarno, šta zanimljivo može da kaže čovek
koji nije orao, sejao, niti skupljao rod,
nije zasadio voćku i nije ponudio jabuku,
niti je posekao hrast i nije od njega istesao gredu
na koju bi mogao da stavi krov kuće.

Moja stara kuća mi ništa od toga ne zamera.
Poznaje me do srži svakoga gena,
njeno milosrđe je beskonačno,
dušu mu je obeležila sekira,
stari tesar je u hrastovu gredu
urezao godinu 1802 –
godinu u kojoj je moja kuća rođena.

S pocitom, že vystupujem na nebesia
stúpam po rebríku pod jeho deravú strechu,
rozpätie jej krídel je impozantné,
je to strecha sveta,
lastovičie kráľovstvo,
stan Hospodinov,
odkiaľ je vidieť do štyroch dvorov vetra.

V každom z nich sa stromy ohýnajú inak,
inak žblnkajú potoky,
ich obyvatelia hovoria každý iným jazykom,
len ich životy sú navlas rovnaké.
A smrť rovnako definitívna.

Sa osećanjem da dolazim u nebesa
penjem se merdevinama pod njen raspali krov,
raspon njenih krila je impozantan,
kraljevstvo lastavica,
šator Gospodnji
sa kojeg se vidi u četiri dvorišta vetrova.

U svakom dvorištu se drveće drugačije savija,
drugačije žubore potoci,
njihovi stanovnici govore drugim jezicima,
samo njihovi životi su, u dlaku, jednaki.
A smrt je, isto tako, svugde definitivna.

Preveo Miroslav Demak

MEDZI TRÁVOU A VETROM

Moja plavovlasá matka
Kladie ma do plachty
Zavesenej na konároch hrušky
Ako do kolísky
Vietor ma hojdá namiesto nej

Prepelice vyletujú z brázd
Vietor sviští
Môj čiernovlasý otec kosí
Trávu vyše kolien
Vykáša cestičku pre mňa
Aby som sa neudrel
Pri svojom prvom páde

Moja mladosť
Medzi ľaliou a vlčím makom
Mám trinásť rokov
Je Veľký piatok
Skauti a skautky
Strážime Boží hrob
Jej oči ako uhoľ čierne
Narazili na môj pohľad
Nato ju obostreli mrákoty
Musel som ju objať
Aby nespadla
A vyviesť na vzduch

Moje mládenectvo
Medzi kameňom a hlinou
Na vankúšoch z kameňa
Medzi kvapkami krvi a potu
V predčasnom hrobe odsúdencov na smrť
V koridoroch smrti
V hudbe zbíjačiek

IZMEĐU TRAVE I VETRA

Moja plavokosa majka
Stavlja me u čaršav
Obešen o grane kruške
Kao u kolevku
Vetar me njiše umesto nje

Prepelice poleću iz brazdi
Vetar zviždi
Moj crnokosi otac kosi
Travu višu od kolena
Preseca puteljak za mene
Da se ne udarim
pri svom prvom padu

Moja mladost
Između ljiljana i divljeg maka
Trinaest mi je godina
Veliki je petak
Skauti i skautkinje
Čuvamo Božji grob
Njene oči crne poput uglja
Sretoše se sa mojim pogledom
Tada je zahvatila nesvestica
Morao sam da je zagrlim
Da ne bi pala
I da je izvedem na svež vazduh

Moje momačke godine
Između kamena i ilovače
Na jastuku od kamena
Među kapima krvi i znoja
U prevremenom grobu osuđenih na smrt
U koridoru smrti
U muzici rudarskih bušilica

V tichu modlitby
Bože môj, prečo si ma opustil

Pobozkaný vetrom
Objímaný trávou
Vraciam sa cestou najľahšieho odporu
K matke, ktorá umiera
K otcovi, ktorý ma nečaká
K sebe, ktorý dlho nie som ja
Sám seba hľadám ako policajný pes
Učím sa zavýjať s vlkmi
Milovať nemilovaných
Chodiť po cestách značkovaných výkalmi

Moja sloboda
Medzi trávou a vetrom
Tráva obrastie hlinu
Popol unesie vietor
A kuvik zakuviká
Polnočnú báseň

Ešte chvíľu mi potrvá
Kým odhalím všetky tajomstvá života
V tajomstve smrti

U tihoj molitvi
Bože moj, zašto si me ostavio

Poljubljen vetrom
Grljen travom
Vraćam se putem najmanjeg otpora
Majci koja umire
Ocu koji me ne čeka
Sebi koji odavno nisam ja
Sam sebe tražim kao policijski ker
Učim se da urličem sa vukovima
Da volim nevoljene
Da hodam putevima obeleženim izmetom

Moja sloboda
Između trave i vetra
Trava prekrije ilovaču
Vetar razveje pepeo
A kukavica zakuka
ponoćnu pesmu

Trebaće mi još trenutak
Dok ne otkrijem sve tajne života
U tajni smrti

Preveo Miroslav Demak

KRÁTKY DYCH XVI

Na organových krídlach
Nad strieborným Dunajom:
Granátová hudba.

K podkroviu vedomia
Pod prah počuteľnosti:
K rajským záhradám tmy.

Nesúzvuk. Len ozvena
V hlase zavretých očí:
Uchová sa hviezdny prach.

Hviezdy zostupujúce
Do rieky, do prázdna:
Jasný chladný šelest.

O štrnásť minút možno.
Radostný vánok snáď:
Mŕtvy strom v pozdnom lese.

Chudáčik chrobáčik sám
Na ďalekej stene:
Tieseň pred cengotom.

KRATKI DAH XVI

Na krilima orgulja
Iznad srebrnog Dunava:
Krvava muzika.

Ka potkrovlju svesti
Ispod praga čujnosti:
Ka rajskim baštama tame.

Nesklad. Samo eho
U glasu zatvorenih očiju:
Biće sačuvana zvezdana prašina.

Zvezde poniruće
Do reke, u prazninu:
Razgovetno hladno šuštanje.

Kroz četrnaest minuta možda.
Radostan povetarac valjda:
Mrtvo stablo u kasnoj šumi.

Jadničak pauk sâm.
Na dalekom zidu:
Teskoba pred zvonjavom.

U nepokretnoj sobi grmi vazduh.

Preveo Martin Prebuđila

ZO SEVERU PRÁZDNY CHOD

Som ako ten starý Odyseus
Čo sa oblúkom vracia domov
Neviem kto je živý
Kto už pochovaný
Poznám ešte mnohých
A som len cudzincom
Výhoda je zdá sa v tom
Že sa ma už nič netýka
Len čoho sa dotýkam:
Hlinený úlomok
Zvesený telefón

Žijem na parakontinente
Kde si každý tvorí svetadiel
A mne nomádovi
Stačí cesta suchom
Aby som sa otáčal v kruhu
A pritom som bol stále inde

SA SEVERA PRAZNIM HODOM

Ja sam kao onaj stari Odisej
Što se vraća u širokom luku
Ne znam više ko je živ
A ko već sahranjen
Poznajem još mnoge
A stranac sam sâm
Prednost je čini se u tome
Što me se više ništa ne tiče
Samo ono čega se dotičem:
Glineni ulomak
Spušteni telefon

Živim na parakontinentu
Gde svako gradi svoj kontinent
A meni nomadu
Je dovoljan put po suvom
Kako bi se vrteo u krugu
I stalno bio negde drugde

Preveo autor

NIEKDE V PRÁZDNE

Niekde v prázdne
na nás čaká koniec.

Keď cítim dych ničoty
driapem sa k tebe
pomätená.
Hoci treba priznať,
že občas aj schválne vyčkávam,

či sem ešte doľahne
tvoj hlas.

NEGDE U PRAZNINI

Negde u praznini
čeka nas kraj.

Kad osetim dah ništavila
probijam se ka tebi
sluđena.
Treba, ipak, priznati
da ponekad namerno iščekujem,

hoće li čak dovde dopreti
tvoj glas.

Preveo Miroslav Demak

BLÁZON

Učila som sa o Bláznovi,
o jeho žltom hábe
a pierku za klobúkom,
o bielom psovi
a odhodlaní urobiť krok vpred.

Jedno pierko nenahradí krídla –
ale napísať ním môže celý svet.

LUDAK

Učila sam o Ludaku,
o njegovoj žutoj odeždi
i peru za šeširom,
o belom psu
i rešenosti da se iskorači napred.

Jedno perce ne može da zameni krila –
Ali njime sa može napisati ceo svet.

Preveo Miroslav Demak

KNIHA MILENCOV

Často sa mi zjavuje tá kniha
viazaná v jemnej, veľmi vzácnej koži:

jej kapitoly sú poznačené
ebenovým perom, iné zas krvou, popolom,
či zlatom na hodvábnom papieri...

Tá kniha je nahusto popísaná menami
ľudí všetkých národov
od stvorenia sveta: vidím mená mužov,
nerovnaký počet žien

a drobnejším písmom mená detí: áno,
sú tam zapísané
všetky do jedného, narodené

i tie nenarodené.

KNJIGA LJUBAVNIKA

Često mi se priviđa ta knjiga
sa povezom od fine, vrlo skupocene kože;

njena poglavlja su obeležena
perom od abonosa, druga pak krvlju, pepelom
ili zlatom na svilenom papiru...

Ta knjiga je gusto ispisana imenima
ljudi svih naroda
od stvorenja sveta: vidim imena muškaraca,
nejednak broj žena

a sitnim slovima imena dece: da,
tamo su zapisana
sva do poslednjeg, rođena

i ona nerođena.

Preveo Miroslav Demak

DUŠA

Znovu sa to stalo;

odletela som hlboko,
ďaleko. Z nepochopiteľných príčin
som sa znovu vzdialila všetkým
súkromným výkladom snov,
koncepciám lásky i veľkolepým
víziám (o predurčení).

Videla som svoju dušu, bledú
a bezradnú, ako ostáva v úzadí,
zatiaľ čo ja som unikala do nesveta,
do bezpohlavného priestoru
bez tvorivosti, bez vitálnej sily a vône.

Z neznámych príčin som presekla
kontakt s kozmickou energiou
leva; vzdala som sa všetkej tej bdelosti,
ktorá ma robí mladšou
a krajšou: áno,

znovu som utiekla
ďaleko od teba, duša. Ale

dnes nadránom mi bolo dovolené
vrátiť sa: vidím, ako
mi prichádzaš v ústrety – temer nedýcham,

aby som ťa nevyplašila

DUŠA

Ponovo se to desilo;

odletela sam duboko,
daleko. Iz neshvatljivih razloga
ponovo sam se udaljila od svih
privatnih tumačenja snova,
koncepcijama ljubavi i velelepnim
vizijama (o predestinaciji).

Videla sam svoju dušu, bledu
i bespomoćnu, kako ostaje u pozadini,
dok sam ja bežala u nesvet,
u bespolni prostor
bez stvaralaštva, bez vitalne snage i mirisa.

Iz nepoznatih razloga prekinula sam
kontakt sa kosmičkom energijom
lava; odrekla sam se celog tog opreza
koji me čini mlađom
i lepšom: da,

ponovo pobegoh
daleko od tebe, moja dušo. Ali

danas pred jutro bi mi dozvoljeno
da se vratim: vidim kako
mi dolaziš u susret – skoro ne dišem

da te ne bih preplašila.

Preveo Miroslav Demak

MALÁ ROZPRAVA O VODE

voda
zdanlivo beztvará
tvaruje krajinu
veci naokolo
preto má rieka svoju tvár
(o duši ani nehovorím)

tento prameň je tu odjakživa
a vždy v ňom bol dostatok vody
vravia miestni

a pijú aj víno aj vodu

voda je tu
lebo sme v magnetickom poli
vraví ten čo pije najviac

jednoducho
voda nás tu má rada
lebo sme nikdy na ňu nešli ohňom
iba ňou proti ohňu

len raz
asi pred šiestimi rokmi
ktosi pichol do osieho hniezda vody
a voda vzplanula

dodnes možno nájsť stopy jej vášne

MALA RASPRAVA O VODI

voda
naoko bezoblična
oblikuje pejzaž
stvari oko sebe
zato reka ima svoje lice
(o duši da i ne govorim)

ovaj izvor je tu od pamtiveka
i uvek u njemu biva dovoljno vode
kažu meštani
a piju i vodu i vino

voda je tu
jer smo u magnetnom polju
govori onaj što najviše pije

jednostavno
voda nas ovde voli
jer nikada na nju nismo pošli ognjem
samo njom protiv ognja

oko šest godina ranije
neko je dirnuo u osinje gnezdo vode
i voda je buknula

do danas nalazimo tragove njene strasti

Preveo Miroslav Demak

VODA NA ÚTEKU

bez peňazí
neopravíš ani kvapkajúci vodovod
povedala žena pred zrkadlom
ktoré sa usmialo kamennou tvárou

ale opravím
namietol muž
no potom nenašiel
vhodné slová
ktorými by prehovoril vodu
aby sa umúdrila

a tak sa rieka vzbúrila
a všetko živé s dostatkom intuície
opustilo brehy

utečenci z vyvýšenín pozorovali
čo sa deje
rýb bolo
oproti očakávaniu
menej

zlato zostalo na dne

VODA U BEKSTVU

bez para
nećeš popraviti ni vodovod koji kaplje
reče žena pred ogledalom
koje se smešilo licem od kamena

Ma, hoću, popraviću
uzjoguni se muž
ali posle nije nalazio
prave reči
kojima bi ubedio vodu
da se prizove pameti

i tako se reka podigla
i sve živo sa imalo intuicije
bežalo je od obala

begunci na uzvišenjima posmatrali su
šta se to dešava
riba je bilo
nasuprot očekivanjima
malo

zlato je ostalo na dnu

Preveo Miroslav Demak

GENERAČNÝ VZDOR

V lístí šuchotali drozdy
a naše nohy.
Nie však bosé v parku,
ale obuté v bielych teniskách
cestičkou Ondrejského cintorína,
kam sme chodili fajčiť
v tajnom pubertálnom spolku.

Ani prísne matky,
ani bratia v červených trenírkach
či pouliční tyrani,
ani pohoršení starci
s metálmi na hrudi
nás nehrešili
a nedusili –
tam v zákutí voňavého jazmínu
pod stenou solídnej hrobky.

Vylúpli sme z kameňa
dieťa
aj smrť
a bolo nám to jedno,
lebo nás sa ešte nedotkol
studený závan hrobu
ani večná clivota.

Na tiché miesto
priviedol nás vzdor.
Tam sme boli
jedinečne živí a vzácni.

GENERACIJSKI INAT

U lišću su šuškali kosovi
i naše noge.
Ali ne bose u parku,
već obuvene, u belim patikama
stazom Ondrejskog groblja,
gde smo odlazili da pušimo
u tajnom društvu pubertetlija pušača.

Ni stroge majke,
ni braća u crvenim sportskim šorcevima,
ni ulični tirani,
niti džangrizavi starci
sa ordenjem na grudima
nas nisu psovali
ni gušili –
tamo u kutku mirišljavog jasmina
pod zidom solidne grobnice.

Iščačkali smo iz kamena
dete
i smrt
a nije nas za to bila briga
jer nas još nije dotakla
hladna promaja groba
niti večna seta.

Na tiho mesto
nas je privukao inat.
Tamo smo bili
jedinstveno živi i dragoceni.

Preveo Miroslav Demak

S NETOPIEROM

Motív netopiera
visí mi nad hlavou.
Krídla spôsobne poskladané
ako vejár.
Upiera na mňa
ospanlivý pohľad
a tvári sa,
že som mŕtva.

Nemôžem byť mŕtva,
milý môj,
veď v ušiach mi šumí dáždik.
Počujem klopkanie na rímse,
kĺzanie kvapiek na liste lopúcha,
priľnavosť dažďa v mokrých vlasoch
a cítim ťažkú sivú oblohu
ako ľahostajnosť v srdci.

SA ŠIŠMIŠOM

Motiv šišmiša
visi iznad moje glave.
Krila fino poslagana
poput lepeze.
Pospano se u mene zagleda
i pravi se
kao da sam mrtva
Ne mogu da budem mrtva,
dragi moj,
ako mi u ušima šušti kišica.
Čujem kako kaplje u oluk,
klizanje kapljica po listu lopuha,
lepljivost kiše u mokroj kosi
i osećam teško sivo nebo
kao ravodušnost u srcu.

Preveo Miroslav Demak

ANIČKA

Tam, kde je všetko
dokonalá prázdnota
som ja celkom prostý
všetko prenikajúca dobrota
tvorí z nej ľudské kosti.

Sám sebe som závoj dal
sám seba hľadám
príbytok môj je
nekonečná záhrada.
Ty si v nej stále mladá.

Z vesmírnej hory uprostred
pozerám na pocestných
sestrička moja spomeň si
že ty si celý vesmír.

ANICA

Tamo, gde je sve
savršena praznina
ja sam, sasvim prost,
a dobro sve prožima
I menja na ljudsku kost.

Sam sebi sam stavio zavoje,
tražeći samoga sebe,
a konačište moje je
poput beskonačnog vrta.
Tu si mladošću ogrnuta.

Sa svemirske planine gledam
kako promiču ljudska tela,
sestrice moja pamti,
da Ti si vasiona cela.

Preveo Miroslav Demak

* * *

Sláky sa mihajú
detský zbor
hrá Schumanna.

Pretekáme životmi
rieka nekonečnosti
až kým sa nerozplynú
ilúzie svetov.
Tvoja biela tvár
nerozlíšiteľná od očí
čo sa do nej pozerajú.
Biela, červená a modrá
znamenia imaginácie
zachvacujú náš vnútorný
priestor.

Mesiac je v splne.
Kto ho namaľoval?

* * *

Gudala lete
dečji orkestar
svira Šumana.

Protičemo životima
reka beskonačnosti
sve dok se ne rasplinu
iluzije svetova.
Tvoje belo lice
ne razlikuje se od očiju
koje u njega gledaju.
Bela, crvena i plava,
znaci imaginacije
osvajaju naš unutrašnji
prostor.

Mesec je pun.
Ko li ga je naslikao?

Preveo Miroslav Demak

ZÁSNUBNÝ LET

Pozorujem zásnubný let jastrabov.
Vzlietajú do výšky, padajú do hĺbky,
jeden za druhým,

chvíľami vzdialené od seba, chvíľami
ako jeden vták so štyrmi krídlami.
Ich kulisy sú obloha a horský hrebeň

so zmiešaným lesom. Ešte som nevidel
toľko tónov svetla a zelene ako tu,
povedal holandský maliar Jan van den Berg.

Zelené tóny hrajú, nebesia sú
priateľsky tiché, jastraby krúžia.
Nepridám k tomu ani slovo.

VERENIČKI LET

Posmatram verenički let para jastreba.
Poleću u visine, padaju u dubinu,
jedan za drugim,

na trenutak udaljeni od sebe, odmah posle
kao jedna ptica sa četiri krila.
Njihove kulise su nebesa i planinski greben

sa mešovitom šumom. Još ne videh
toliko tonova svetla i zelenila kao ovde,
reče holandski slikar Jan van der Berg.

Zeleni tonovi igraju, nebesa su
prijateljski tiha, jastrebovi kruže.
Ne mogu tome dodati ni reč.

ČIARA HORIZONTU

Fascinuje ma miesto, kde sa obloha stretá s morom.
Čiara horizontu. Nad ňou sa vznášajú čajky,
lietadlá a oblaky. Pod ňou je voda plná žralokov,
chobotníc a smrtonosných medúz.
Ale možno to aj obrátiť: Hore uragány, smršte, cyklóny,
búrky, čmárajúce blesky. Dolu delfíny,
čarovná útesová bariéra, tíš podmorských hlbín.

Hore nie je len dobro a dolu nie je len zlo.
Ani Boh nie je hore a diabol nie je dolu.
Aj Boh aj diabol sú všade a vo všetkom,
prenikajú do podstaty vecí, vniknú až do duše človeka
a človek volí: Boha alebo diabla.
Boha mám rád. Ale na čo je diabol?
Aby vznikol priestor pre slobodnú vôľu?

Slobodná vôľa ma priviedla sem.
Hľadím na čiaru horizontu a neviem sa vynadívať.

LINIJA HORIZONTA

Fascinira me mesto gde se nebo susreće sa morem.
Linija horizonta. Iznad nje lebde galebovi,
avioni i oblaci. Ispod nje je voda puna ajkula,
hobotnica i smrtonosnih meduza.
Ali to se može preokrenuti: Gore uragani, vihori, cikloni,
oluje, nebo parajuće munje. Dole delfini,
Čarobni grebeni korala, tišina podmorskih dubina.

Gore nije samo dobro, a dole nije jedino zlo.
Ni Bog nije gore a đavo nije dole.
I Bog i đavo su svugde i u svemu,
prodiru u srž stvari, prodru i u dušu čoveku
a čovek bira: Boga ili đavola.
Boga volim. Ali čemu služi đavo?
Da bi nastao prostor za slobodnu volju?

Slobodna volja me je dovela ovamo.
Gledam u liniju horizonta i ne mogu da se nagledam.

Preveo Miroslav Demak

SEN O ŽIVEJ VODE

Z hliny stopy neodtajím
Som celá v nich
Stopa po stope
krok za krokom

Zakvitnú lúky
červené maky
z hliny vyrastie džbán
slnko nám požehná

všakovaké dary
naplníme studňu
budeš živá voda
po okraj

•••

Ponáhľaj sa
s vínom odpustenia
prinášaj hlt zlatý
Rizling dozrel
kvety v našom sade
a má meno sväté

Zakvitla jar
na ústach malinový dych
pod rozkvitnutou višňou
dýcha kvet

do koruny stromu
biely sokolík
jar vo mne rozkvitla
Zostaň, neodleť.

SAN O ŽIVOJ VODI

Iz gline tragove
ne mogu da odgonetnem
Cela sam u njima
Trag za tragom
korak za korakom

Procvetaće livade
divlji mak
iz gline će izrasti ćup
sunce će nam blagosiljati

raznorazne darove
napunićemo izvor
bićeš živa voda
do vrha

•••

Požuri
sa vinom oprosta
donosi gutljaj zlatni
Rizling je sazreo
cveće u našoj bašti
i nosi ime sveto

Procvetalo je proleće
na usnama dah po malinama
pod procvetalom višnjom
diše cvet

do krošnji stabla
beli soko
proleće u meni procvetava
Ostane, ne odleti.

Pominuteľná a nezreteľná
iba ju tušíš hmatáš v lístí
a nevieš jej prísť na meno
zavýja alebo piští

Veci sú presné
Dotyk tiež
Srdce ti viazne
dotyk tiež.

Prolazno i neprepoznatljivo
samo ga slutiš napipaš u lišću
i ne umeš da joj odgonetneš ime
urliče ili pišti

Stvari su tačne
dodir takođe
Srce ti ponire
dodir takođe.

Preveo Miroslav Demak

NOC AKO NAHRYZNUTÉ JABĹČKO

28. 2. 2019

Pripadám si ako nahryznuté jabĺčko
vôňou škorice a zvodným korením
stále som dážď a jemne prším
zakrývaš si hlavu rozkladacím dáždnikom

rozpršala som sa – skoro ako fňukať odŕhať a trhať
tak odtŕham šedivý vlas
na golieri pod kabátom
odpočíva v pokoji na vešiaku za oknom

NOĆ KAO NAČETA JABUKA

28. 2. 2019.

Sama sebi delujem kao načeta jabuka
mirisom cimeta i zavodljivim začinima
još uvek sam kiša i sitno sipim
skrivaš glavu pod kišobranom na sklapanje

zakišila sam – skoro kao jecaj čupam
tako isčupam sedu vlas
na kragni ispod kaputa
miruje spokojno na čiviluku iza prozora

Preveo Miroslav Demak

PÁN COGITO A NEMOHÚCNOSŤ

pán cogito chce po sebe prečítať báseň,
ale vypľuje hrču krvi. chce premeniť
vlastnú myseľ na cestu, ale rozum mu povie:
bezmocnosť. ako pri tuberkulóze, ako pri zápale
pľúc. keď prehovoríš, všetko je odrazu nehybné
a mŕtve. (je to tu, a zároveň to tu nie je).
iba keď zmĺkneš (premýšľa cogito),
môžeš byť v jednote so všetkým,
čo jestvuje. vynorí sa to hlboko pod hladinou
mysle a ako slnko kotviace v zátoke
zaleje svet pokojným jasným svetlom.

GOSPODIN KOGITO I BESPOMOĆNOST

gospodin kogito želi da pročita svoju pesmu
ali ispljuje ugrušak krvi, želi da promeni
svoju misao na put, ali razum mu veli:
bespomoćnost, kao kod tuberkuloze, kao kod upale
pluća, kada zaustiš, sve je odjednom nepokretno
i mrtvo. (tu je to a istovremeno nije).
tek kad začutiš (razmišlja kogito),
možeš biti u jedinstvu sa svime,
što postoji. izranja to duboko pod površinom
misli i poput sunca usidrenog u zalivu,
zaliva svet mirnom blagom svetlošću.

Preveo Miroslav Demak

ROZPRÁVKA Z KNIHY MŔTVYCH

ak sa máš zrodiť ako boh, natrafíš na prepych,
na štíhle chrámy, paláce s poschodiami plné
drahokamov. ak ti je súdený neistý osud zvieraťa,
buď ostražitý! i v hmle nájdeš jaskyňu, kamenné útočisko,
mravčie diery. mysli na to, ako sa tomu miestu vyhnúť.
ak máš prísť na svet ako jeden z hladujúcich
duchov, ver, že sa pred tebou objaví roklina.
prepadlisko, v ktorom sa kolíšu tiene
a holé kmene stromov. tam nevstupuj.
mysli na to, ako sa tomu miestu za každú cenu vyhnúť.
ó, syn vznešeného rodu, nech sa už stane čokoľvek,
buď odvážny. nech ťa pán milosrdenstva vyvedie
z hrozivej cesty bardom.
ak sa máš narodiť ako obyvateľ pekla, chvejúce
lono sa otvorí. zreteľne budeš počuť, ako niekto číta
básne a rozpráva príbehy, ako sa ťa zmocňuje podmanivý
spev. keď vstúpiš, uzrieš ponurú krajinu, temné
krvavé zástavy, ošarpané príbytky, ženy s kladivami,
smejúcich sa bláznov, cesty, ktoré nevedú nikam.

PRIČA IZ KNJIGE MRTVIH

ako treba da se rodiš kao bog, naletećeš na raskoš,
na vitke hramove, palate sa spratovima punim dragog
kamenja. ako ti je suđena nesigurna sudbina životinje,
budi obazriv! i u magli možeš da nađeš pećinu, utočište u steni,
mravlje rupe. misli na to, kako da izbegneš takva mesta.
ako treba da se rodiš kao jedan od gladujućih
duhova, veruj da će se pred tobom pojaviti klanac.
provalija u kojoj se njišu senke i gola
stabla drveća tamo ne zalazi.
razmišljaj o tome kako to mesto po svaku cenu da izbegneš.
o, sine plemenita roda, neka se bilo šta desi,
budi neustrašiv neka te gospodar milosrđa izvede
iz grozomornog puta barda.
ako treba da se rodiš kao stanovnik pakla, uzdrhtala
utroba će se otvoriti jasno ćeš čuti kako neko čita
pesme i priča doživljaje, kako te obuzima neodoljivo
pevanje. ako uđeš videćeš sumorni kraj, tamne
krvave zastave, oronula prebivališta, žene sa čekićima,
nasmejane ludake, puteve koji ne vode nikuda.

Preveo Miroslav Demak

NA VNÚTORNEJ STRANE VIEČOK

Ako slepý básnik
čítam keď mi niečo
napíšeš tajne
na vnútornú stranu viečok
medzi nedokončené legendy
a starobylé rozpadnuté mapy
márne v nich hľadám
čo nás to tak veľmi trápi
na otázkach na neexistujúce odpovede
o tom kde sa to vzalo
a kam to všetko vedie
a čo je pred nami
a čo za nami
keď vnikáme do snov zakázanými bránami
a prečo je také krásne byť smrteľný
z citlivej kože
z mäkkých tkanív
a tvrdých kostí
keď pretláčame sny do bolestivej prítomnosti

Ako slepý básnik čítam v zatvorených očiach
verše ktoré tvoje prsty nikdy nedokončia
sú nekonečné ako more a jeho vlhké vlny
a ani ja tvoju túžbu nikdy celkom nenaplním

SA UNUTRAŠNJE STRANE OČNIH KAPAKA

Kao slepi pesnik
čitam kada mi nešto
napišeš tajno
na unutrašnju stranu očnih kapaka
među nezavršenim legendama
i starim geografskim kartama
iz naših sanja
uzalud čekamo da progovore
šta nas to toliko proganja
u pitanjima na nepostojeće odgovore
o tome gde je to nastalo
i kamo to sve vodi
šta je pred nama
a šta iza nas
kad u snove ulazimo zabranjene kapije
i zašto je tako privlačno biti smrtan
kada je telo živo
i osetljiva koža
meko tkivo
i tvrde kosti
kada guramo snove u svet bolne prisutnosti

Kao slepi pesnik čitam u zatvorenim očima
stih koji se tvojim prstima otima
on je beskonačan kao more i njegovi talasi
ali tvoje težnje ispuniti neće,
oduvek znala si

Preveo Miroslav Demak

TANEC VEČERNÝCH VLOČIEK

V desaťtisícoch vecí ktoré sa neustále tvoria
pozorujem jav prinavracania sa.
Lao c'

Tie stopy chlapca čo ho iba vedú
prekryjú kroky detí po škole
a po nich skoky bežca ponad výmole
a na nich kratšie
na starosť a biedu

A vietor znova všetko uprace
a do tmy znova bežia mesiace
prázdnymi chodníkmi
čo sa už nikdy neotočia
aby nemuseli rátať desaťročia

A iba tenký večný potôčik
sa tu sám do seba otočí
a sám v sebe v prítmí priteká
nech je z pramienka života veľrieka
čo sama v sebe beží
a sama v sebe počká
kým na ňu nesadne aj posledná vločka
a všetky krásne hluchonemé noty
tancujú bez hudby cestou do jednoty
od prvej bodky po poslednú čiarku
v hustnúcom prítmí osamelého parku

IGRA VEČERNJIH PAHULJA

U desetinama hiljada stvari koje stalno nastaju
posmatram pojavu povratka.

Lao ce

Ti tragovi dečaka kojega tek vode
pokriće koraci dece posle škole
što najviše skakanje po baricama vole
posle stižu koraci sve kraći
koji se samo na brigu svode

A vetar ponovo sve počisti
u tami nestaju meseci, svi nekako isti,
po praznom trotoaru
koji se nikad ne okreće
kad prođe godina ili stoleće

I da nije tankog potoka koji se i sada
uvek sam u sebe propada
i sam u sebe uvire i čeka
da se iz izvora rodi golema reka
koja sama u sebi struji
strpljivo sama u sebi baulja
dok na nju ne sedne poslednja pahulja
i dok se sve divne gluvoneme note
i bez muzike ne spoje od lepote
od prve tačke sve do poslednjih crta
u sve gušćoj tami sred usamljenog puta

Preveo Miroslav Demak

ZÁKLADY CHÔDZE

Nebeské a pozemské cesty sa prelínajú
Občas sa pristihnem pri tom,
že chodník, po ktorom kráčam, nie je na mape

Spoznávam to podľa vznášajúcich sa hrablí,
motyky a rýľa po otcovi a po mame

V svetelných zábleskoch ich zahliadnem v lístí,
medzi štíhlymi kmeňmi stromov

Sú s nimi fauna a flóra, ktoré nepoznám
Chocholaté vtáky, obrovské kalichy kvetov,
mandragora

Dierou v plote vchádzam do opusteného areálu,
po vykývanom rebríku
zostupujem do prázdneho bazéna

V modrých plochách pobývajú
figúry čistého jazyka,
vidia ma, ale nedávajú sa mi spoznať do konca

Obrátené dolu hlavou navigujú ma,
určujú základy mojej chôdze

OSNOVICA HODA

Nebeski i zemaljski putevi se prožimaju
Ponekad samu sebe uhvatim u tome
da trotoar, po kom koračam nije na mapi

Prepoznajem to po lebdećim grabuljama,
motikama i ašovima nasleđenim od oca i majke

U svetlosnim odsjajima ih ugledam u lišću,
između vitkih stabala

Sa njima su i fauna i flora koje ne prepoznajem
Ćubaste ptice, džinovske čašice cvetova,
mandragora

Kroz rupu na ogradi ulazim u napušteni areal,
po rasklimatanim merdevinama
silazim u prazan bazen

U plavim površinama borave
figure čistog jezika,
vide me ali ne dozvoljavaju mi da ih potpuno upoznam

Okrenute glavom na dole me upućuju
određuju osnovice moga hoda

Preveo Miroslav Demak

KOSTENÝ HREBEŇ

Matka si na poslednú cestu pripravila šaty,
lodičky a kostený hrebeň

Hrebeň je hustý les, vodopád slnečných lúčov
Hrebeň sú otcove prsty, ktorými ju česal
s cestičkou nad čelom

Tri dni po pohrebe som ju zahliadla v autobuse č. 32,
nedala sa rozpoznať v žiadnej tvári,
a predsa tam bola

Z mladého nebytia vyvolávala po mene mŕtve sestry
Jolana! Štefánia! Počkajte!

Vo venčeku, lemovanom konvalinkami,
v chvate hľadala spevník a sviečku

V bielych rukavičkách prešla tekutým sklom
na mrazivý chodník a vošla do koróny,
s kosteným hrebeňom vo vlasoch

KOŠTANI ČEŠALJ

Mati je sebi za poslednje putovanje spremila haljinu,
cipele i koštani češalj

Češalj je gusta šuma, vodopad od sunčevih zraka
Češalj su očevi prsti kojima ju je češljao
sa razdeljkom iznad čela

Tri dana posle sahrane ugledala sam je u autobusu br. 32,
nije se mogla prepoznati ni u jednom od lica
a ipak je bila tamo

Iz mladog nepostojanja dozivala je poimence mrtve sestre
Jolana! Stefanija! Sačekajte!

U vencu, oivičenom cvetovima đurđevka
užurbano je tražila molitvenik i sveću

U belim rukavicama prošla je kroz tečno staklo
na smrznuti trotoar i ušla u koronu
sa koštanim češljem u kosi

Preveo Miroslav Demak

VŠETCI SME MY DVA SVETY...

Od pradávna od naveky od rána
dve cesty sme a dva svety
dva svety sú aj dve sestry
aj dvaja bratia
aj brat a sestra sú dva svety
dve cudzie ruky na jednej dlani
aj to sú dva sny a dva svety...

dve hviezdy na nebi
dva pohľady a dva kvety
sú tiež dva svety
všetci svätí sú dva svety
aj deň aj noc – dva svety...

ty a ja sme jedno
nad nami mesiac plný
a sme dva svety
ako dva vtáky ako ich dva lety
sme teda dva svety
od rána do pradávna od naveky...

všetci dávni ujovia a tety
aj tie naše nezbedné deti
sú bezpochyby dva svety
včera a zajtra sú dva dávne svety
aj to že sme sa vôbec stretli
aj to sú dva svety...

čo potom z nás sníva a dosníva
dva malé plaché prachy
dva svety v jednom živote
v jednej dobrej smrti
od naveky od pradávna
do rána...

SVI SMO MI DVA SVETA...

Odvajkada oduvek od jutra
dva smo puta i dva sveta
dva sveta su i dve sestre
i dva brata
i brat i sestra su dva sveta
dve tuđe ruke na jednom dlanu
i to su dva sna i dva sveta…

dve zvezde na nebu
dva pogleda i dva cveta
su takođe dva sveta
svi sveti su dva sveta
i dan i noć – dva sveta…

ti i ja smo jedno
iznad nas mesec pun
a dva smo sveta
kao dve ptice kao njihova dva leta
tako smo mi dva sveta
od jutra do davnine od pamtiveka…

svaki davni ujak i tetka
i ta naša nemirna deca
su bez sumnje dva sveta
juče i danas su dva davna sveta
i to što je došlo do našeg susreta
i to su dva sveta…

šta onda u nama sanja i dosanja
dva mala plaha straha
dva sveta u jednom životu
u jednoj dobroj smrti
od pamtiveka odvajkada
do sada

Preveo Ladislav Čanji

LACNÉ ČÍNSKE HRAČKY

Obdivujem čínsku históriu a poéziu
zvlášť učiteľa Kunga
a jeho dva výstražné verše:

Kto ráno pozná pravdu,
ten už večer môže zomrieť...

ako tiger v obchode s porcelánom
so slušnou pozornosťou
mám rád lacné čínske hračky
na jedno použitie...

stále nám pripomínajú
že je život iba krátkotrvajúca hra...

tie lacné čínske hračky
nemajú v sebe iba radosť
alebo len smútok
sú rôznofarebné
a všelijaké...

hovoria nám jasne a skvele
o pominuteľnosti
tie lacné hravé čínske hračky
mohli by byť aj *made in usa*
je to jedno...

raz sa narodili
trochu pousmiali
potom sme ich použili
a dobre rozbili
tie lacné hravé čínske hračky
a naše úsmevy...

JEFTINE KINESKE IGRAČKE

Obožavam kinesku istoriju i poeziju
posebno učitelja Kunga
i njegova dva opominjujuća stiha:

Ko ujutro spozna istinu,
taj uveče može umreti…

poput tigra u prodavnici porcelana
uz pristojnu pažnju
obožavam jeftine kineske igračke
za jednokratnu upotrebu…

stalno nas opominju
da je život kratkotrajna igra…

one jeftine kineske igračke
ne sadrže u sebi samo radost
ili samo tugu
one su raznobojne
i raznovrsne…

stalno nam govore jasno i bistro
o prolaznosti
one jeftine razigrane kineske igračke
mogle bi biti i made in usa
potpuno je svejedno…

jednom su se rodile
malo su se nasmešile
zatim smo ih upotrebili
i pošteno razbili
one jeftine razigrane kineske igračke
i naše osmehe…

Preveo Ladislav Čanji

O SLOVÁCH

zďaleka prilietajú slová
pristávajú nám v hlave
kde ich všelijako obraciame
zaobchádzame s nimi
lepšie či horšie
niekedy aj katastrofálne

slová sú trpezlivé
nedozvieme sa ako znášajú
naše zaobchádzanie

možno plačú
možno je toho žiaľu plný celý svet
a my to nepočujeme

sme hluchí voči slovám
ktoré používame

ale je dobre
že slová napriek tomu (zatiaľ) neonemeli

O REČIMA

izdaleka doleću reči
sleću nam u glave
tamo ih svakojako obrćemo
ponašamo se prema njima
bolje ili gore
ponekad čak katastrofalno

reči su strpljive
nećemo saznati kako podnose
naše ponašanje

možda plaču
možda je tog bola pun svet
a mi to ne čujemo

gluvi smo za reči
koje upotrebljavamo

sva sreća da reči
uprkos tome (za sada) nisu onemele

Preveo Miroslav Demak

X X X

diskusie o čase
aký je zlý
aký je zákerný
aký je nemravný
aký je nespoľahlivý
aký je neperspektívny
aký je katastrofický
aký je rýchly
aký je pomalý
aký je dlhý
aký je krátky

a pritom čas
nemôže za nič

čas je metafora
našich nezmyslov

čas je výhovorka
čas je nevinný

a kto je teda vinný
ani ja
ani ty
ani on ona ono
ani každý
ani všetci

metafyzická vina
straší nás aj v spánku
čo by bolo bývalo keby

ešteže sme schopní
z času na čas snívať
s otvorenými očami

X X X

diskusija o vremenu
kako je loše
kako je podmuklo
kako je nemoralno
kako je nesigurno
kako je bez perspektive
kako je katastrofično
kako je brzo
kako je sporo
kako je predugo
kako je prekratko

a u stvari ni za šta
nije krivo

vreme je metafora
naših besmislica

vreme je izgovor
vreme je nevino

ko je dakle kriv
ni ja
ni ti ni on ona ono
ni svako
ni svi

metafizička krivica
proganja nas i u snu
šta bi bilo ako

dobro je što smo sposobni
da bar s vremena na vreme
sanjamo otvorenih očiju

Preveo Miroslav Demak

NA STOLE SVIEČKU ZAŽALI

Horela svieca na stole...
Boris Pasternak

Predĺžili stôl, rozprestreli
biely decembrový obrus, zažali
sviečku.

Plameň ako s poruchou reči,
len jachce a jachce.

Nad stolom zavisla
neviditeľná prítomnosť
chýbajúcich.

A horí plameň, čo už zhasol,
nedávno,
pred rokmi...

Horí tu však aj plameň, čo len sliepňa,
s menšiacim sa, kostrbatým kruhom tieňa.

A horí, horí, horí jeden potácavý plameň,
ktovie kade sa túlajúci,
ktovie akou hmlou, akou tmou,
akými závojmi, akými závejmi,
akými húšťami,
pľúšťami,
smršťami,
spúšťami...

Páliaci plameň slzy.

NA STOLU ZAPALIŠE SVEĆU

Gorela je sveća na stolu...
Boris Pasternak

Produžili su sto, prostrli
beli decembarski stolnjak, zapalili
sveću.

Plamen, kao sa govornom manom,
samo muca i muca.

Iznad stola visi
nevidljiva prisutnost
odsutnih.

I gori plamen, već ugašeni,
nedavno,
pre mnogo godina...

Ali gori i plamen, koji samo žmirka
uz sve uži, okrnjeni krug senke.

I gori, gori, gori jedan batrgajući plamičak,
koji se ko zna gde smuca,
ko zna kroz kakvu magluštinu, kroz kakav mrak,
kroz kakve zabiti, kroz kakve smetove,
kroz gustiše i kijamete,
padavine,
pljuskove,
pustinje...

Plamen suze koji peče.

A plameň sviečky vzlyká,
z jej útlych pliec, pliec anjela
stekajú
plačúce krídla.

Pomodlime sa za stratencov návrat.

A plamičak sveće jeca,
sa njegovih slabašnih ramena, ramena anđela
kaplju
rasplakanih krila.

Molimo se za povratak izgubljenog.

Preveo Miroslav Demak

RIEKA

nič iba sedieť na vyschnutých hrudách
modelovaných raticami kráv
a pozerať sa do plynúcej vody,
sledovať nepretržitý film času,
bezmernú čriedu z čried, čo tadiaľ prešli,
mĺkvu vlnohru, nad ňou vlnu vtáka,
ako sa vlny tvarujú a tratia,
ako sa blíži a vzďaľuje lístok,
ako sa rozhára a hasne vietor
v korunách stromov, v kríkoch pozdĺž toku,
ako sa rozdúva a tíchne príbeh
jednotlivcov a rodov, zabudnutých
generácií, spoločenstiev, sídlisk,
tečúce krivky nástrojov a nádob
už tisícročia zaniknutých kultúr,
odblesky dávno rozpadnutých mečov
(kopije bojovníkov pripomenú
ich kópie – pichliače z riečnych brehov),
prúdenie vlasov žien, hrív, chvostov koní,
tiel v tanci, ktoré zašli v nenávratne,
dnešné hmýrenie motýľov a vážok,
blýskavých rýb, ich vyhadzovanie sa,
sledovať, ako tečie sám čas, hľadať
v tom uzmierenie, cítiac, ako plynie
tvoj vlastný život

REKA

ništa samo sedeti na usahlim grudama
oblikovanim papcima krava
i gledati u vodu koja teče,
pratiti neprekinuti film vremena,
beskonačno stado od svih stada koja su tuda prošla,
muklu igru talasa, iznad nje talas ptice,
kako se talasi formiraju i gube,
kako se približava i udaljava list,
kako se razbuktava i stišava vetar
u krošnjama drveća, u grmlju duž toka,
kako se nadima i splašnjava priča
pojedinaca i rodova, zaboravljenih
generacija, plemena, naseobina,
protičuće krivulje alatki i posuda
već hiljadama godina nestalih kultura,
bljesak davno raspalih mačeva
(koplja ratnika podsećaju
na njihove kopije – trnje sa rečnih obala),
proticanje kose žena, griva, konjskih repova,
razigranih tela koja su nepovratno nestala,
današnje rojenje leptira i vilinskih konjica
bljeskanje riba koje iskaču iznad površine,
pratiti kako protiče sâmo vreme, tražiti
u tome izmirenje, osećajući kako protiče
tvoj vlastiti život

Preveo Miroslav Demak

BELEŠKE O AUTORIMA

POZNÁMKY O AUTOROCH

MIROSLAV ALEKSIĆ (1960), pesnik, pomoćnik upravnika Biblioteke Matice srpske i urednik tribine „Savremeni čovek i savremeni svet“ u Matici srpskoj. Objavio je zbirke pesama *Zigurat* (1986), *Popik ili čug* (1990), *Nema voda* (1994), *Oskudno vreme* (2016), *Neponovljivi kod* (2018) i *Arapski kapričo* (2020). Njegova poezija prevođena je na više jezika i dobitnik je više pesničkih nagrada. Pesme su mu zastupljene u tridesetak antologija i izbora poezije u zemlji i inostranstvu.

MIROSLAV ALEKSIĆ (1960), básnik, asistent riaditeľa Knižnice Matice srbskej, redaktor tribúny Súčasný človek a súčasný svet v Matici srbskej. Uverejnil básnické zbierky *Zigurat* (1986), *Popik alebo čug* (1990), *Nemá voda* (1994), *Chudorľavý čas* (2016), *Nezopakovateľný kód* (2018) a *Arabské capriccio* (2020). Jeho poézia je preložená do viacerých jazykov a je laureátom viacerých ocenení pre poéziu. Jeho básne sú zaradené do tridsiatky antológií a výberov poézie v Srbsku a v zahraničí.

JOAN BABA (1951), pesnik, novinar i publicista, leksikograf, istoričar književnosti, prevodilac i urednik časopisa za književnost *Lumina*. Objavio je preko 20 zbirki poezije i toliko knjiga drugih žanrova. Dobitnik je 65 književnih nagrada a član je više udruženja pisaca u Srbiji, Rumuniji ali i drugim zemljama.

IOAN BABA (1951), básnik, novinár a publicista, lexikogaf, literárny historik, prekladateľ a redaktor časopisu pre literatúru *Lumina*. Uverejnil vyše 20 básnických zbierok a tiež toľko kníh iných žánrov. Je leureátom 65 literárnych ocenení a členom viacerých spisovateľských združení v Srbsku, Rumunsku a iných krajinách.

BLAGOJE BAKOVIĆ (1957), pesnik, esejista i pisac za decu. Objavio je četrdesetak pesničkih knjiga od kojih je najnovija *Uteha lišća* (2016) i desetak knjiga za decu, među kojima je i *Kad porastem biću Zvezdaš* (2013). Među tridesetak značajnih književnih nagrada nalazi se i nagrada za vrhunski doprinos nacionalnoj kulturi koju dodeljuje Vlada Republike Srbije (2012).

BLAGOJE BAKOVIĆ (1957), básnik, esejista a spisovateľ pre deti. Uverejnil štyridsať básnických kníh, z ktorých je najnovšia *Útecha lístia* (2016) a desať kníh pre deti, medzi nimi *Keď narastiem budem fanúšik Červenej hviezdy* (2013). V tridsiatke významných ocenení sa nachádza aj cena za výnimočný prínos v národnej kultúre, ktorú udeľuje vláda Srbskej republiky (2012).

ALEN BEŠIĆ (1975), urednik časopisa za književnost i teoriju *Polja* i urednik izdavačke delatnosti u Kulturnom centru Novog Sada. Objavio je četiri knjige poezije: *U filigranu rez* (1999), *Način dima* (2004), *Golo srce* (2012) i *Hronika sitnica* (2014), kao i dve knjige izabranih književnih kritika i eseja: *Lavirinti čitanja* (2006) i *Neponovljivi obrazac* (2012). Prevodi sa engleskog.

ALEN BEŠIĆ (1975), redaktor časopisu pre literatúru a teóriu *Polja* a redaktor knižných vydaní v Kultúrnom stredisku Nového Sadu. Uverejnil štyri básnické zbierky: *V filigrane rez* (1999), *Spôsob dymu* (2004), *Holé srdce* (2012) a *Kronika drobností* (2014), ako aj dve knihy vybraných literárnych kritík a esejí: *Labyrinty čítania* (2006) a *Neopakovateľný vzorec* (2012). Prekladá z angličtiny.

ĐEZE BORDAŠ (1948), pesnik, publicist i urednik. Objavio je romane: *Fűzfasíp* (*Vrbina svirala*, 1992), *Csukódó zsilipek* (*Zatvarajuće prevodnice*, 1995), *Katona-szökevény* (*Dezerter*, 2004), knjige eseja *Üvegház* (*Staklenik*) i *Ténta és repesz* (*Mastilo i šrapnel*), knjigu novela *Az Úr órája* (*Čas(ovnik) Gospodnji*, 2008). Knjige *Kertkapu* (*Vrata vrta*, 2010) i *A mi porunk* (*Naša prašina*, 2018). Za književni rad nagrađivan u Mađarskoj i Srbiji. Piše na mađarskom jeziku.

GYŐZŐ BORDÁS (1948), básnik, publicista a redaktor. Uverejnil romány: *Fűzfasíp* (*Vŕbová píšťala*, 1992), *Csukódó zsilipek* (*Zatvárajúce vzdúvadlo*, 1995), *Katona-szökevény* (*Dezertér*, 2004), knihu esejí *Üvegház* (*Skleník*) a *Ténta és repesz* (*Atrament a šrapnel*), knihu noviel *Az Úr órája* (*Hodiny pánove*, 2008). Knihy *Kertkapu* (*Dvere záhrady*, 2010) a *A mi porunk* (*Náš prach*, 2018). Za literatúru bol ocenený v Maďarsku a v Srbsku. Píše po maďarsky.

NATAŠA BUNDALO MIKIĆ (1983), piše poeziju, prozu i književnu kritiku. Objavila je *Ginevrin šapat* (2015), *Kratki espreso sa gospodinom* (2018), *Treći krug snova* (2019) i roman *Lakovane bele cipele* (2016). Roman je objavljen i u audio izdanju. Dobitnica je nagrade "Stražilovo". Radi kao sekretar DNK.

NATAŠA BUNDALO MIKIĆ (1983), píše poéziu, prózu a literárnu kritiku. Uverejnila *Ginevrino šepkanie* (2015), *Krátke preso s pánom* (2018), *Tretí kruh snov* (2019) a román *Lakované biele topánky* (2016). Román vyšiel aj v audio vydaní. Je laureátkou ceny "Stražilovo". Je tajomníčkou v SNS.

LADISLAV ČANJI (1961), pesnik, kantautor i prevodilac. Objavio je zbirke: *Glosolalija*, (1992), *Propast hrama* (1997), *Posle vođenja ljubavi* (2004), *Kamen na dlanu* (2005), *Soba o kojoj naša kuća ćuti* (2015), *Vetrovit psalm* (2017), *Ni pepeo ti neće zamesti trag* (izbor na srpskom jeziku, 2018), *Devet krugova noći* (2019). Piše na slovačkom jeziku.

LADISLAV ČÁNI (1961), básnik, pesničkár a prekladateľ. Vydal básnické zbierky: *Glosolália* (1992), *Zánik chrámu* (1997), *Po milovaní* (2004), *Kameň na dlani* (2005), *Izba, o ktorej dom mlčí* (2015), *Veterný žalm* (2017), *Ni pepeo ti neće zamesti trag* (*Ani popol ti stopy nezakryje*, výber po srbsky, 2018), *Deväť kruhov noci* (2019). Píše po slovensky.

ĐORĐE DESPIĆ (1968), piše poeziju, studije, oglede i književnu kritiku. Urednik je *Letopisa Matice srpske*. Za pesničku zbirku *Pesme i drugi ožiljci* (2018) dobio je nagradu „Miloš Crnjanski". Napisao je i knjige kritika i eseja *Aksiološki izazovi* (2000), *Spiralni tragovi* (2005), *Poreklo pesme* (2008) i *Preživeti u tekstu* (2011).

ĐORĐE DESPIĆ (1968), píše poéziu, štúdie, eseje a literárnu kritiku. Je redaktrom *Letopisu Matice srbskej*. Za zbierku *Básne a iné jazvy* (2018) získal Cenu Miloša Crnjanského. Napísal aj zbierky kritík a esejí *Axiologické výzvy* (2000), *Špirálové stopy* (2005), *Pôvod básne* (2008) a *Prežiť v texte* (2011).

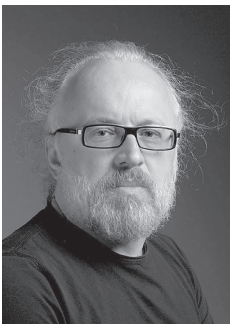

ZORAN ĐERIĆ (1960), pesnik, esejista, univerzitetski profesor, teatrolog, prevodilac i upravnik Srpskog narodnog pozorišta. Objavio je 70 knjiga (autorskih i prevodilačkih), od čega je četrnaest pesničkih: *Talog* (1983), *Zglob*, (1985), *Unutrašnja obeležja* (1990), *Sestra* (1992), *Odušak* (1994), *Voglio dimenticare tutto* (2001), *Az bo vide* (2002), *Nataloženo* (2007), *Blato* (2011), *3: U vozovima evropske klase / U dugim zatvorenim kompozicijama / U dimu i pepelu* (2011), *Čarnok* (2015), *Nové devínske elégie* (izbor na slovačkom jeziku, 2017, u prevodu Zdenke Valent Belić), *Senke M. Cr.* (2018) i *Vlaky a tábory* (2020, *Vozovi i logori* na slovačkom u prevodu Zdenke Valent Belić). Dobitnik je brojnih nagrada za književnost i prevodilaštvo.

ZORAN ĐERIĆ (1960), básnik, esejista, univerzitný profesor, teatrológ, prekladateľ a riaditeľ Srbského národného divadla. Uverejnil 70 kníh (autorských a prekladateľských), z čoho je štrnásť zbierok poézie: *Usadenina* (1983), *Kĺb*, (1985), *Vnútorné odznaky* (1990), *Sestra* (1992), *Úľava* (1994), *Voglio dimenticare tutto* (2001), *Az bo vide* (2002), *Nausádzané* (2007), *Bahno* (2011), *3: Vo vlakoch európskej triedy / V iných zatvorených súpravách / V dyme a popole* (2011), *Čarnok* (2015), *Nové devínske elégie* (*výber po slovensky*, 2017, v preklade Zdenky Valentovej-Belićovej), *Tiene M. Cr.* (2018) a*Vlaky a tábory* (2020, preklad Zdenka Valentová-Belićová). Je nositeľom mnohopočetných ocenení za literatúru a preklad.

GORDANA ĐILAS (1958), pesnikinja, bibliograf i bibliotekarka. Objavila je knjige poezije: *Pred ogledalom* (1985), *Gospodine, gospodine* (1989), *Carski vrt* (1996), *Zvezda juga* (2002), *Usputna stanica* (2005), *Učitelj sećanja* (2009), *Sećanje koje se nije dogodilo* (2011), *Druge stvari* (2012), *Bila sam poslušno drvo* (2012), *Sever, udaljen zvuk* (2015), *Svakidašnji hleb* (2018) i *Poema o majci* (2020). Priredila je brojna izdanja među kojima je i *Biblioteka Matice srpske, vodič* (2016) i preko osamdeset selektivnih bibliografija savremenih srpskih i drugih književnih stvaralaca. Dobitnica je značajnih nagrada za poeziju i bibliografski rad.

GORDANA ĐILAS (1958), poetka, bibliografka a knihovníčka. Uverejnila knihy poézie: *Pred zrkadlom* (1985), *Pane, pane* (1989), *Cisárska záhrada* (1996), *Hviézda juhu* (2002), *Náhodná stanica* (2005), *Učiteľ spomienok* (2009), *Spomienka, ktorá sa nestala* (2011), *Iné veci* (2012), *Bola som poslušný strom* (2012), *Sever, vzdialený zvuk* (2015), *Každodenný chlieb* (2018) a *Poéma o matke* (2020). Zostavila početné vydania, medzi ktorými je aj *Knižnica Matice srbskej, sprievodca* (2016) a viac ako osemdesiat selektívnych bibliografií súčasných srbských a iných literárnych dejateľov. Je leureátkou viacerých významných ocenení za poéziu a bibliografickú prácu.

SIMON GRABOVAC (1955), pesnik, dramaturg, scenarista, književni i pozorišni kritičar, urednik i selektor *Malog pozorja* (danas *INFANT*). Objavio je sedam knjiga poezije, od kojih je najnovija *Loža* (2016) i jednu esejističko-kritičkih tekstova *Magična petlja* (2005). Priredio je četiri zbornika *Strategije novog teatra* i *Ka drugačijem teatru*. Nagrađivan za svoj pesnički i pozorišni rad.

SIMON GRABOVAC (1955), básnik, dramaturg, scenárista, literárny a divadelný kritik, redaktor a selektor festivalu *Malo pozorje* (dnes *INFANT*). Uverejnil sedem básnických zbierok, z ktorých je najnovšia *Lóža* (2016) a jednu zbierku esejisticko-kritických textov *Magická slučka* (2005). Zostavil štyri zborníky *Stratégie nového divadla* a *K inému divadlu*. Oceňovaný za básnickú a divadlenú činnosť.

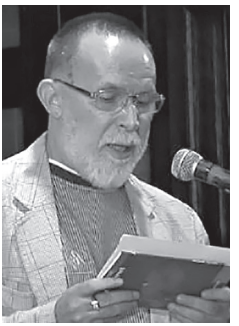

VLADIMIR KOPICL (1949), književnik i prevodilac. Objavio je više od dvadeset knjiga poezije i eseja i priredio niz pesničkih antologija, tematskih zbornika. Dobitnik je brojnih književnih nagrada, između ostalog Disove za pesnički opus (2008), „Desanka Maksimović" za pesničko delo i doprinos razvoju srpske poezije (2012) i „Ramonda Serbica" za celokupno delo i doprinos književnosti i kulturi (2017). O njegovom književnom i umetničkom radu objavljeno je više monografskih izdanja.

VLADIMIR KOPICL (1949), spisovateľ a prekladateľ. Uverejnil vyše dvadsať kníh poézie a esejí a zostavil rad básnických antológií a tematických zborníkov. Je nositeľom početných literárnych ocenení, okrem iného aj Disovej ceny za básnické dielo (2008), Desanky Maksimović za básnické dielo a prínos k rozvoju srbskej poézie (2012) a Ramonda Serbica za celkové dielo a prínos v literatúre a kultúre (2017). O jeho literárnej a umeleckej práci je uverejnených viacero monografií.

IVAN NEGRIŠORAC (1956), (pravog imena Dragan Stanić) pesnik, urednik, univerzitetski profesor i predsednik Matice srpske. Objavio je zbirke pesama: *Trula jabuka* (1981) *Rakljar, Želudac* (1983), *Zemljopis* (1986), *Toplo, hladno* (1990), *Abrakadabra* (1990), *Hop* (1993), *Veznici* (1995), *Prilozi (2002), Potajnik* (2007, 2011), *Svetilnik* (2010), *Matični mleč* (2016) i poslednja *Ogledala Oka Nedremana* (2019); roman *Anđeli umiru* (1998); drame *Fredi umire* (1989), *Kuc-kuc* (1990) a *Istraga je u toku, zar ne?* (2000); knjige eseja *Istraga predaka* (2018), kao i brojne kritičke studije. Na slovačkom jeziku mu je objavljen izbor iz poezije *Výstava oblakov* (*Izložba oblaka*, 2017, u prevodu Martina Prebuđile). Dobitnik je značajnih književnih i društvenih priznanja.

IVAN NEGRIŠORAC (1956), (vlasným menom Dragan Stanić) básnik, redaktor, univerzitný profesor a predseda Matice srbskej. Uverejnil básnické zbierky: *Hnilé jablko* (1981) *Prútkár, Žalúdok* (1983), *Zemepis* (1986), *Teplé, chladné* (1990), *Abrakadabra* (1990), *Hop* (1993), *Spojky* (1995), *Prílohy (2002), Tajomstvo* (2007, 2011), *Maják* (2010), *Materská kašička* (2016) a posledná *Zrkadlá Oka Nedriemavého* (2019); román *Anieli zomierajú* (1998); drámy *Fredi umiera* (1989), *Klop-klop* (1990) a *Vyšetrovanie práve prebieha, či nie?* (2000); knihy esejí *Vyšetrovanie predkov* (2018), ako aj mnohopočetné kritiky a štúdie. Po slovensky vyšiel výber z jeho poézie *Výstava oblakov* (2017, v preklade Martina Prebudilu). Je nositeľom významných literárnych a spoločenských ocenení.

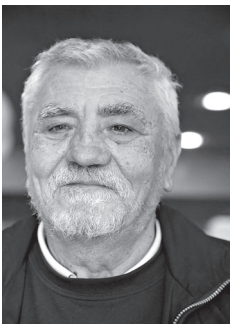

FRANJA PETRINOVIĆ (1957), književnik, književni kritičar i urednik. Objavio je više romana i eseja: *Mimezis, mimezis romana* (1983), *Tkivo, opsene* (1988 / 2001), *Izveštaj anđela* (1997), *Pred vratima raja* (2002), *Poslednji tumač simetrije* (2005), *Trauma* (2009), *Almaški kružoci lečenih mesečara* (2011), *Gramatika poremećaja* (2013), *Priče punog meseca* (2015), *Popravljač ogledala* (2017) i *Konačni izveštaji o ravnoteži* (2020). Dobitnik je više književnih priznanja.

FRANJA PETRINOVIĆ (1957), spisovateľ, literárny kritik a redaktor. Napísal viac románov a esejí: *Mimezis, mimezis románu* (1983), *Tkanivo, preludy* (1988 / 2001), *Správa anjela* (1997), *Pred dverami raja* (2002), *Posledný tlmočník symetrie* (2005), *Trauma* (2009), *Almašské krúžky liečených námesačných* (2011), *Gramatika poruchy* (2013), *Príbehy splnu* (2015), *Opravár zrkadiel* (2017) a *Konačné správy o rovnováhe* (2020). Je leureátom viacerých ocenení za literatúru.

OLENA PLANČAK SAKAČ (1961), piše književnu i pozorišnu kritiku, poeziju i prozu. Objavila je knjigu književnih kritika *Шишко* (2016), knjigu razgovora *Veceŭ od bešedi* (2018) i zbirku pesama *Između dve obale* (2020). Dobitnica je Druge međunarodne nagrade za poeziju u Bugarskoj za 2017. godinu i nagrade „Mikola M. Kočiš“ za književnu kritiku. Piše na rusinskom i srpskom jeziku.

OLENA PLANČAK-SAKAČ (1961), píše literárnu a divadelnú kritiku, poéziu a prózu. Uverejnila knihu literárnych kritík *Sytko* (2016), knihu rozhovorov *Viac ako rozhovor* (2018) a básnickú zbierku *Medzi dvomi brehami* (2020). Je laureátkou druhej medzinárodnej ceny za poéziu v Bulharsku za rok 2017 a ceny Mikolu M. Kočiša za literárnu kritiku. Píše v rusínčine a srbčine.

DUŠAN RADAK (1955), piše poeziju, scenarije, prozu i poeziju za decu, komponuje muziku za film. Objavljene knjige poezije *Šljunak* (1979), *Samsa* (1984), *Trkačice veneričnih bodrenja* (1987), *Stadijum kašike* (1987), *Ibzen je svirao klavsen* (2002), *Bik koji leži šest stopa ispod zemlje* (2011), *Traktat o radosti* (2017), kao i knjigu za decu *Superpitalice* (2018). Poezija mu je zastupljena u brojnim antologijama i izborima. Prevođen na više jezika.

DUŠAN RADAK (1955), píše poéziu, scenáre, prózu a poéziu pre deti, komponuje hudbu pre film. Uverejnil básnické zbierky *Štrk* (1979), *Samsa* (1984), *Bežkyne venerického povzbudenia* (1987), *Štádium lyžice* (1987), *Ibsen hral na čembale* (2002), *Býk, ktorý leží šesť stôp pod zemou* (2011), *Traktát o radosti* (2017), ako aj knihu pre deti *Superhádanky* (2018). Jeho poézia je zaradená do početných antológií a výberov. Prekladaný do viacerých jazykov.

SELIMIR RADULOVIĆ (1953), pesnik, urednik i dugogodišnji menadžer u kulturi, upravnik Biblioteke Matice srpske. Objavio je devet pesničkih knjiga, izabrana dela, kao i brojne antologije, izbore i hrestomatije. O njegovom delu objavljena su dva zbornika radova: *Pesnik nokturna* (1995) i *Svetlo iz očeve kolibe* (2015) i dve knjige – Slobodan Žunjić / *Lako jezgro pesništva* i Saša Radojčić / *Za svetlom iz očeve kolibe*. Dobitnik je velikog broja nagrada među kojima su Novembarska povelja Novog Sada, Zlatnu medalju za zasluge Predsednika Republike, Orden Svetog Stefana Lazarevića i Svetog Sinoda Srpske Pravoslavne crkve.

SELIMIR RADULOVIĆ (1953), básnik, redaktor a dlhoročný manažér v kultúre, riaditeľ Knižnice Matice srbskej. Uverejnil deväť zbierok poézie, vybrané diela, ako aj početné antológie, výbery a chrestomatie. O jeho diele vyšli dva zborníky prác: *Básnik nokturna* (1995) a *Svetlo z otcovej koliby* (2015) a dve knihy – Slobodan Žunjić / *Ľahké jadro básnictva* a Saša Radojčić / *Za svetlom z otcovej koliby*. Je nositeľom veľkého počtu ocenení, medzi ktorými je aj Novembrová charta Nového Sadu, Zlatá madiala za zásluhy Prezidenta Republiky, Rad Svätého Stefana Lazarevića a Svätej Synody Srbskej Pravoslávnej cirkvy.

NENAD ŠAPONJA (1964), pesnik, esejista, kritičar i izdavač. Prva zbirka poezije *Đakonda* (1990) dobila je Brankovu nagradu. Knjiga eseja *Bedeker sumnje* (1997) ovenčana je Prosvetinom nagradom za knjigu godine. Dobitnik je i nagrade „Milan Bogdanović" (1998) za najbolju kritiku. Najnovija pesnička knjiga *Izgledam, dakle nisam* (2017) dobila je nagradu Miroslav Antić. Njegova pesnička bibliografija uključuje i knjige *Odrazi varke* (1993), *Očevidnost* (1996), *More* (1998), *Četiri poeme* (2000), *Slatka smrt* (2012), *Postoji li dodir tvoje duše?* (2014) i *Silazim u težinu tega bačene kocke* (2019). Priredio je i više antologija i izbora. Knjige su mu prevođene na rumunski, makedonski, slovački i azerbejdžanski jezik, a pesme i na italijanski, engleski, francuski, španski, poljski, bugarski i albanski jezik. Predsednik je Društva novosadskih književnika. Na slovačkom jeziku objavljena mu je knjiga *Vyzerám, teda nie som* (2020, u prevodu Zdenke Valent Belić).

NENAD ŠAPONJA (1964), básnik, esejista, kritik a vydavateľ. Jeho prvá zbierka *Gioconda* (1990) dostala Brankovu cenu. Kniha esejí *Bedeker pochybnosti* (1997) bola odmenená Prosvetinou cenou ako kniha roka. Je laureátom ceny Milana Bogdanovića (1998) za najlepšiu kritiku. Najnovšia básnická zbierka *Vyzerám*, *teda nie som* (2017) dostala ocenenie Miroslava Antića. V jeho básnickej bibliografii sa nachádzajú aj tieto knihy: *Odzrkadlenia klamu* (1993), *Očitosť* (1996), *More* (1998), *Štyri poémy* (2000), *Sladká smrť* (2012), *Existuje dotyk tvojej duše* (2014) a *Schádzam do ticha závažia hodenej kocky* (2019). Zostavil viac antológií a výberov. Prekladaný je do rumunčiny, macedónčiny, slovenčiny a azejdejdžančiny a básne aj do taliančiny, angličtiny, francúzštiny, španielčiny, poľštiny, bulharčiny a albančiny. Je predsedom Spolku novosadských spisovateľov. Po slovensky mu vyšla kniha *Vyzerám*, *teda nie som* (2020, v preklade Zdenky Valentovej-Belićovej).

STEVAN TONTIĆ (1946), je autor trinaest pesničkih zbirki (najpoznatija je *Sarajevski rukopis* (1993, 1994, 1998, 2005, 2010), najnovija *Hristova luda* (2017), jednog romana, jedne knjige putopisa i dve knjige eseja. Objavio antologiju *Moderno srpsko pjesništvo* (1991). Prevodi s nemačkog. Dobio više domaćih i međunarodnih književnih nagrada, knjige su mu prevedene na više jezika.

STEVAN TONTIĆ (1946), je autorom trinásť básnických zbierok (najznámejšia je *Sarajevský rukopis* (1993, 1994, 1998, 2005, 2010), najnovšia *Kristov šašo* (2017), jedného románu, jednej cestopisnej knihy a dvoch kníh esejí. Uverejnil antológiu *Moderná srbská poézia* (1991). Prekladá z nemčiny. Získal viacero literárnych cien v Srbsku a v zahraničí. Jeho diela sú prekladané do viacerých jazykov.

ZDENKA VALENT BELIĆ (1975), objavila je zbirke poezije *Eterizacija van konTEKSTa* (2018), *Apokrifi po Lilit* (2020), *Apokyfy podľa Lilit* (2020), knjigu razgovora *Imigranti u Vavilonskoj kuli* (2017), takođe i na slovačkom jeziku: *Imigranti v Babylovnskej veži* (2018), knjigu za decu *Spomenar porodice Perlenšlip* (2019) i zbirku eseja *Bat euridikinih koraka* (2019). Priredila je i prevela pedeset knjiga. Dobitnica je više nagrada za prevod i poeziju, među kojima je poslednja „Stražilovo“.

ZDENKA VALENTOVÁ-BELIĆOVÁ (1975), uverejnila básnické zbierky *Eterizacija* mimo *konTEXTu* (2018), *Apokrifi po Lilit* (2020), *Apokyfy podľa Lilit* (2020), knihu rozhovorov *Imigranti u Vavilonskoj kuli* (2017), taktiež aj po slovensky *Imigranti v Babylovnskej veži* (2018), knihu pre deti *Pamätník rodiny Perlenschlipovej* (2019) a zbierku esejí *Zvuk Eurydikiných krokov* (2019). Zostavila a preložila vyše päťdesiat kníh. Je leureátkou viacerých ocenení za preklad a poéziu, z ktorých najnovšia je „Stražilovo“.

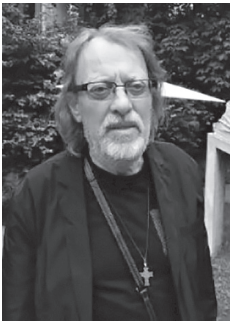

IRENEY BALÁŽ (1944) básnik, publicista, recenzent, esejista a organizátor literárneho života. Začal publikovať na začiatku 90. rokov v literárnych časopisoch. Debutoval zbierkou intímne ladenej poézie *Fresky* (1996), po nej vydal zbierky básní *Anatómia smädu* (2000), *Prierez tmou* (2004) a *Čas hmatu (ako voňajú sny)* (2016).

IRENEJ BALAŽ (1944) pesnik, publicista, recenzent, esejista i organizator književnog života. Počeo je da objavljuje na početku 90. godina u književnim časopisima. Debitovao je zbirkom intimne poezije *Freske* (1996), nakon čega je objavio zbirke pesama *Anatomija žeđi* (2000), *Presek mraka* (2004) i *Vreme dodira (kako mirišu snovi)* (2016).

MÁRIA BÁTOROVÁ (1950), germanistka a slavistka, profesorka, členka Učenej spoločnosti SAV, komparatistka, hosťujúca docentka na Univerzite v Kolíne n/Rýnom (1995 – 1998), spisovateľka a publicistka, členka Slovenského syndikátu novinárov, členka Klubu nezávislých spisovateľov (viedla ho 2016 – 2017), exprezidentka SC P.E.N. (2006 – 2008). Knižne mohla publikovať až po r. 1989. Odvtedy deväť vedeckých monografií (z toho dve v zahraničí) a osem kníh prózy a poézie. Nositeľka vedeckých a literárnych cien.

MARIJA BATOROVA (1950), germanistkinja i slavistkinja, univerzitetska profesorka, članica Učenog društva SAN, komparatistkinja, gostujuća docentka na Univerzitetu u Kelnu nad Rajnom (1995–1998), književnica i publicistkinja, članica Slovačkog sindikata novinara, članica Kluba nezavisnih pisaca (vodila ga je 2016–2017), predsednica SC P.E.N. (2006–2008). Mogla je da objavljuje tek nakon 1989. godine. Od tada devet naučnih monografija (od toga dve u inostranstvu) i osam knjiga proze i poezije. Dobitnica naučnih i književnih nagrada.

MIROSLAV BRÜCK (1964), vydal básnické zbierky *Noc, tráva v pozadí* (1989), *Pokušenie veriť* (1993), *Nočné ostrovy a iné záchrany* (1997), *Orientačná mapa na zimu* (2001), *Hraničná cesta* (2005), *Obchádzky* (2009), *Podstata rieky* (2012), *Chýbajúce strany* (2017) a novely *Žmurknutie z večnosti* (2013), *Hotel Oáza* (2015). Sporadicky píše recenzie a kultúrnu publicistiku. Jeho básne boli preložené do viacerých európskych jazykov.

MIROSLAV BRIK (1964), objavio je zbirke pesama *Noć, trava u pozadini* (1989), *Iskušenje verovati* (1993), *Noćna ostrva i druga spašavanja* (1997), *Orijentaciona mapa za zimu* (2001), *Granični put* (2005), *Obilasci* (2009), *Suština reke* (2012), *Nedostajuće strane* (2017) i novele *Žmirkanje iz večnosti* (2013), *Hotel Oaza* (2015). Sporadično piše recenzije i kulturnu publicistiku. Njegove pesme su prevođene na više evropskih jezika.

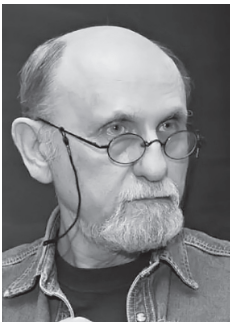

IVAN ČIČMANEC (1942), od roku 1969 žije v Nórsku. Píše prózu, básne, eseje a články, prekladá slovenskú literatúru do nórčiny a opačne. Prispieva do slovenskej, nórskej a inonárodnej tlače. Na Slovensku vydal knižku básní v próze *V ohnisku neprítomnosti* (2005), zbierku poviedok *Vzdychy a údery* (2011), súbor esejí *Krehké čaro disonancií* (2012), básnickú zbierku *Fialová hudba* (2013), novelu *Bratislavský satyr* (2015), poeticko-reflexívny cyklus *Z večerných kontemplácií* (2019) a zbierku esejí *Život je len chodiaci tieň* (2019).

IVAN ČIČMANJEC (1942), od 1969. godine živi u Norveškoj. Piše prozu, poeziju, eseje i članke, prevodi slovačku književnost na norveški i obrnuto. Piše za slovačku i norvešku štampu i novine u drugim zemljama. U Slovačkoj je objavio zbirku pesama u prozi *U žiži odsustva* (2005), zbirku pripovedaka *Uzdasi i udarci* (2011), zbirku eseja *Krhka čarolija disonancija* (2012), zbirku pesama *Ljubičasta muzika* (2013), novelu *Bratislavske satire* (2015), poetsko-refleksivni ciklus *Iz večernjih kontemplacija* (2019) i zbirku eseja *Život je samo hodajuća senka* (2019).

MIROSLAV DEMÁK (1948), básnik, prozaik, dramatik, prekladateľ, publicista, vydavateľ. Pracoval ako novinár, redaktor literárneho časopisu *Nový život*, šéfredaktor časopisu pre deti *Pionieri* a riaditeľ vydavateľstva Obzor-Tvorba v Novom Sade. Od roku 1993 žije v Bratislave. Vydal tri básnické zbierky: *Z otvorenej dlane* (1974), *Zverokruh* (1977, spolu s V. Hroncom) a *Prestavba Elsinoru* (2008). Preložil viac než dvadsať básnických kníh, prevažne zo srbčiny alebo do srbčiny, ale aj zo slovinčiny a macedónčiny do slovenčiny.

MIROSLAV DEMAK (1948), pesnik, prozni i dramski pisac, putopisac prevodilac i izdavač. Radio je kao novinar kao urednik časopisa *Novi život*, glavni urednik časopisa za decu *Pioniri* i kao direktor izdavačke kuće Obzor – Tvorba u Novom Sadu. Od 1993. godine živi u Bratislavi.
Izdao je zbirke pesama *Iz otvorenog dlana* (1974), *Zodijak* (1977, zajedno sa V. Hronjecom), i *Restauracija Elsinora* (2008). Preveo je više od dvadeset zbirki pesama, mahom sa srpskog ili na srpski, ali i sa slovenačkog i makedonskog jezika na slovački jezik.

RUDOLF DOBIÁŠ (1934), po návrate z väzenia (1953 – 1960) a vojenskej služby (1961 – 1962), pracoval v Nováckej Bani Mládeže, kde kopal lignit pre elektráreň Nováky. V roku 1977 vydal prvú knižku poézie *Slávnosti jari*. Vtedy začal písať aj rozhlasové rozprávkové hry pre deti a hry pre mládež. Naplno svoje literárne a životné skúsenosti mohol využiť až po spoločenských zmenách v roku 1989.

RUDOLF DOBIJAŠ (1934) Po povratku iz zatvora (1953–1960) i vojske (1961–1962), radio je u Rudniku „Mládeže", gde je kopao lignit za elektranu Novaki. 1977. godine objavio je prvu zbirku poezije *Svečanosti proleća*. Tada je počeo da piše i radio drame za decu i mlade. U potpunosti je svoje književno i životno iskustvo mogao da iskoristi tek nakon društvenih promena 1989. godine.

MIROSLAV DUDOK (1952), básnik a jazykovedec. Bol redaktorom časopisu *Vzlet* a hlavným a zodpovedným redaktorom literárneho časopisu *Nový život*. Uverejnil deväť básnických zbierok, päť vedeckých monografií a okolo tristo štúdií a odborných článkov z textovej lingvistiky, sociolingvistiky, ekolingvistiky, slavistiky a filológie. Zastúpený je vo viac ako tridsiatich antológiách poézie doma i v zahraničí. Jeho verše boli preložené do srbčiny, nemčiny, ruštiny, angličtiny, macedónčiny, maďarčiny, albánčiny, rusínčiny a rumunčiny. Pracuje v hodnosti riadneho profesora na Univerzite Komenského v Bratislave.

MIROSLAV DUDOK (1952), pesnik i lingvista. Bio urednik časopisa *Vzlet*, glavni i odgovorni urednik književnog časopisa *Novi život*. Objavio je devet zbirki pesama, pet naučnih monografija i tristotinjak studija i stručnih radova iz tekstlingvistike, sociolingvistike, ekolingvistike, slavistike i filologije. Uvršten je u preko trideset antologija poezije u zemlji i inostranstvu. Pesme su mu prevedene na srpski, nemački, ruski, engleski, makedonski, albanski, rusinski i rumunski. U zvanju redovnog profesora slavistike predaje na Univerzitetu Komenskog u Bratislavi.

DENISA FULMEKOVÁ (1967), vydala šestnásť kníh a medzi nimi zbierku básní *Som takmer preč* (2004), romány *Dve čiarky nádeje* (2006), *Jedy* (2007), *Topánky z papiera* (2009), *Materská* (2011), *Štrikovaní frajeri* (2015), poviedkový cyklus *Posledná polnoc v Pivonke* (2013), *Magická sila bylín* (2014), *Magická sila sviatkov* (2014); romány *Konvália* (2016) a *Doktor Mráz* (2018).

DENISA FULMEKOVA (1967), objavila je šesnaest knjiga a među njima zbirku poezije *Skoro sam odsutna* (2004), romane *Dva zareza nade* (2006), *Otrovi* (2007), *Cipele od papira* (2009), *Porodiljsko* (2011), *Štrikani frajeri* (2015), ciklus pripovedaka *Poslednja ponoć u Pivonki* (2013), *Magična snaga bilja* (2014), *Magična snaga praznika* (2014); romane *Đurđevak* (2016) i *Doktor Mraz* (2018).

ELENA HIDVÉGHYOVÁ-YUNG (1970), poetka, prozaička a prekladateľka. Pracovala ako vedecká pracovníčka Kabinetu orientalistiky SAV, od r. 1997 súdna prekladateľka z čínskeho jazyka. Vydala zbierky básní *Prasestre* (2006), *Homme fatal* (2008), *Materia prima* (2014) a román z čínskeho prostredia *Dážď slivkových kvetov* (2011). Jej básne boli preložené do viacerých jazykov. Pre poéziu tejto autorky je príznačný jazyk alegórie a snov, neraz s odkazmi na kresťanstvo i slovenské ľudové rozprávky.

ELENA HIDVEGIOVA JUNG (1970), pesnikinja, prozni pisac i prevodilac. Radila je kao naučni saradnik u Kabinetu orijentalistike SAV, od 1997. godine sudski prevodilac za kineski jezik. Objavila je zbirke poezije *Prasestri* (2006), *Homme fatal* (2008), *Materia prima* (2014) i roman smešten u kinesku sredinu *Kiša šljivinog cveta* (2011). Njene pesme prevođene su na više jezika. Za poeziju ove autorke karakterističan je jezik alegorije i snova, često s motivima iz hrišćanstva i slovačkih narodnih bajki.

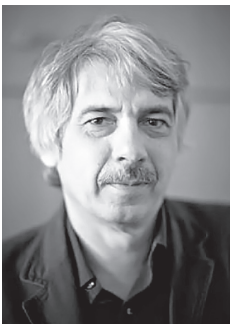

IGOR HOCHEL (1953), docent slovenskej literatúry na Univerzite v Nitre, šéfredaktor literárneho periodika *Romboid* a literárny kritik. Vydal osem kníh poézie: *Strom pred domom* (1979), *Svetlá na hladine* (1986), *Uprostred je mlčanie* (1993), *Pátrači v krajine nezvestných* (1995), *Kôra nežne praská* (1997), *Utkané z vlasov* (2005), *K mojím ústam nahá* (*žena*) (2009), *Muž na peróne* (2017). Je aj autorom poviedkovej knihy *Muchy* (*v treťom roku okupácie*) (2013). Vydal dve odborné monografie a podieľal sa na viacerých literárnovedných publikáciách. Prekladá z bulharčiny a macedónčiny. Bol predsedom Klubu nezávislých spisovateľov a predsedom Asociácie organizácií spisovateľov Slovenska.

IGOR HOHEL (1953), docent slovačke književnosti na Univerzitetu u Nitri, glavni i odgovorni urednik književnog časopisa *Romboid* i književni kritičar. Objavio je osam knjiga poezije: *Drvo pred kućom* (1979), *Svetla na površini vode* (1986), *U sredini je ćutenje* (1993), *Tragaoci u zemlji nestalih* (1995), *Kora nežno puca* (1997), *Satkano od kose* (2005), *Do mojih usta gola* (*žena*) (2009), *Čovek na peronu* (2017). Autor je knjige priča *Muve* (*u trećoj godini okupacije*) (2013). Objavio je dve stručne monografije i učestvovao u izradi više književnonaučnih publikacija. Prevodi sa bugarskog i makedonskog. Bio je predsednik Kluba nezavisnih pisaca i predsednik Asocijacije organizacije pisaca Slovačke.

VLASTA HOCHELOVÁ (1953), pracovala ako psychologička v domove dôchodcov, pedagogička v oblasti výchovy a vzdelávania dospelých, referentka pre kultúru v štátnej správe a novinárka. Vyučovala na Katedre žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Vydala básnické zbierky *Sen o nespavosti* (2008) a *Po lakte v popole* (2011) a odborné publikácie *Slovník novinárskej teórie a praxe* (2000) a *Hodnotové aspekty masmédií s dôrazom na spravodajstvo* (2011).

VLASTA HOHELOVA (1953), radila je kao psiholog u staračkom domu, pedagog u oblasti vaspitanja i obrazovanja odraslih, referent za kulturu u državnoj upravi i novinarka. Predavala je na Katedri novinarstva na Filozofskom fakultetu Univerziteta Konstantina Filozofa u Nitri. Objavila je zbirke poezije *San o nesanici* (2008) i *Do lakata u pepelu* (2011) i stručne publikacije *Rečnik novinarske teorije i prakse* (2000) i *Vrednosni aspekti masmedija sa naglaskom na informisanje* (2011).

JUDITA KAŠŠOVICOVÁ (1959), v rokoch 1993 – 1995 bola redaktorkou Tvorby. Je spoluzakladateľkou Spoločnosti pre Tvorbu a Spoločnosti priateľov poézie. Vydala deväť básnických zbierok, z ktorých dve *Z Knihy Rút* a *Šamorínske verše* získali titul Najkrajšia kniha roka. Dvojjazyčný triptych *Šamorínske verše / Somorjai versek*, *Rok v Šamoríne / Egy év Somorján* a *Krajina ticha Csölösztő / A csend világa Csölösztő (2005 – 2009)* vyšiel spolu s hudobnými CD a dal základ pre účinkovanie autorky ako interpretky svojej poézie v spojení s hudbou v hudobných zoskupeniach bluesmana Juraja Turteva.

JUDITA KAŠOVICOVA (1959), u godinama 1993–1995. bila je urednica časopisa *Tvorba* (*Stvaralaštvo*). Suosnivač je Društva za Stvaralaštvo i Udruženja prijatelja poezije. Objavila je devet zbirki pesama, od kojih su dve *Iz knjige Rut* i *Šamorinski stihovi* dobili nagradu Najlepša knjiga godine. Dvojezični triptih *Šamorinski stihovi*, *Godina u Šamorinu* i *Zemlja tišine Čološto (2005–2009)* objavljen je zajedno sa muzičkim CD i poslužio kao osnova za učešće autorke kao interpretatorke svoje poezije uz pratnju muzike na muzičkim programima bluzmana Juraja Turteva.

JURAJ KUNIAK (1955), básnik, prozaik, prekladateľ a vydavateľ. Bývalý konštruktér, horolezec a podnikateľ. Vedie vydavateľstvo Skalná ruža. Debutoval zbierkou básní *Premietanie na viečka* (1983, Cena Ivana Kraska). Vydal vyše dvadsať kníh poézie, prózy a iných žánrov, medzi nimi aj *Za mestom* (2015), za ktorú získal Cenu Klubu nezávislých spisovateľov. V srbskom jazyku mu vyšla kniha zobraných básní *Amonit* (2019) v preklade Miroslava Demáka.

JURAJ KUNIJAK (1955), pesnik, prozni pisac, prevodilac i izdavač. Bivši konstrukter, planinar i preduzetnik. Vodi izdavačku kuću Skalna ruža (Čuvarkuća). Debitovao je zbirkom pesama *Projekcija na kapke* (1983, Nagrada „Ivan Krasko"). Objavio je preko dvadeset knjiga poezije, proze i drugih žanrova, među kojima je i *Iza grada* (2015) za koju je dobio Nagradu Kluba nezavisnih pisaca. Na srpskom jeziku mu je objavljena knjiga izabranih pesama *Amonit* (2019) u prevodu Miroslava Demaka.

ĽUBOMÍRA MIHÁLIKOVÁ (1954), debutovala zbierkou básní *Erotikoník* (1998). Nasledujú zbierky básní *Archetypy lásky* (2000), *Modranské prelúdiá* (2012), *Osamilosť* (2013), *Kvitnúca oskoruša* (2017) a *Divá oliva* (2019). Napísala knižku básní pre deti *Veselé samohlásky* (2019). Okrem tvorby sa venuje usporadúvaniu kultúrnych podujatí v Modre.

LJUBOMIRA MIHALIKOVA (1954), debitovala je zbirkom pesama *Erotikončić* (1998). Slede zbirke pesama *Arhetipovi ljubavi* (2000), *Modranski preludijumi* (2012), *U samilost* (2013), *Rascvetana oskoruša* (2017) i *Divlja maslina* (2019). Napisala je knjigu pesama za decu *Veseli samoglasnici* (2019). Sem pisanjem, bavi se i organizacijom kulturnih manifestacija u Modri.

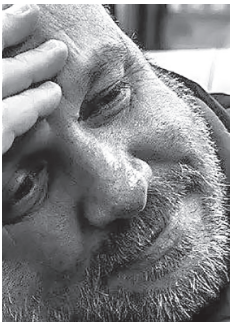

MARIÁN MILČÁK (1960), pôsobí na Univerzite v Košiciach. Popri pôvodnej tvorbe a písaní poézie sa venuje literárnej vede a umeleckému prekladu. Vydal viacero básnických zbierok, naposledy *Teserakt* (2018). Je autorom dvoch literárnovedných monografií *O nezrozumiteľnosti básnického textu* (2004) a *Mýtus a báseň* (2010). Prekladá najmä z poľštiny.

MARIJAN MILČAK (1960), predaje na Univerzitetu u Košicama. Osim pisanjem poezije bavi se i književnom teorijom i kritikom, kao i književnim prevodom. Objavio je više zbirki pesama, kao poslednju *Teserakt* (2018). Autor je dve književnonaučne monografije *O nerazumljivosti pesničkog teksta* (2004) i *Mit i pesma* (2010). Prevodi pre svega sa poljskog.

ERIK ONDREJIČKA (1964), debutoval roku 2004 zbierkou *Na vnútornej strane viečok*, po ktorej nasledovalo ďalších desať zbierok poézie pre dospelých, z ktorých treba spomenúť aspoň *Tanec večerných vločiek (2006)* a *Oči a rýmy* (2020) ako aj dve veršované knihy pre deti. Ondrejička napísal básne pre viaceré bibliofílie výtvarných diel a objektov. Nadväzovaním na klasické básnické techniky sa snaží o rehabilitáciu tradičných inštrumentov básnického umenia, akými sú rým a hudobnosť verša. Tri Ondrejičkove knihy boli literárne ocenené a päť jeho kníh získalo ocenenie v súťaži Najkrajšie knihy Slovenska. Jeho básne boli zaradené do viacerých svetových výberov poézie.

ERIK ONDREJIČKA (1964), debitovao je 2004. godine zbirkom *Sa unutrašnje strane očnih kapaka*, posle koje je sledilo još deset zbirki poezije za odrasle, od kojih treba pomenuti barem *Igra večernjih pahulja* (2006) i *Oči i rime* (2010), kao i dve knjige stihova za decu. Napisao je pesme za više bibliofilija likovnih dela i objekata. Nadovezivanjem na klasične pesničke tehnike nastoji da postigne rehabilitaciju tradicionalnih instrumenata pesničke umetnosti, kao što su rima i muzikalnost stiha. Tri knjige su mu književno nagrađene a pet njegovih knjiga dobilo je nagradu na konkursu Najlepše knjige Slovačke. Njegova poezija uvrštena je u više svetskih izbora poezije.

DANA PODRACKÁ (1954), vydala od svojho debutu *Mesačná milenka* (1981) básnické zbierky *Zimní hostia* (1984), *Rubikon* (1988), *Grizly v spiacom dome* (1991), *Písmo* (1993), *Hriech* (1996), *Meno* (1999), *Vysoká zver* (2001), *Kazematy* (2004), *Persona & Morfeus* (diptych, 2007), *Kupola* (vybrané básne, 2008), *Slovenské elégie* (2011), *Kubus* (2014) a *Paternoster* (2018). Ako esejistka sa profilovala desiatkou kníh, od *Mytológie súkromia* (1995) po *Hystériu siberianu* (2009), *Zatykač na Štúra* (2015) a *Timrava vo výbere Dany Podrackej* (2018). Píše aj pre deti. Knižné výbery z jej poézie vyšli v prekladoch do viacerých jazykov. V slovenskej poézii predstavuje prúd orientovaný na filozofujúcu estetiku a metafyzickú dimenziu bytia.

DANA PODRACKA (1954), od svog debija *Mesečeva ljubavnica* (1981) objavila je zbirke pesama *Zimni gosti* (1984), *Rubikon* (1988), *Grizli u uspavanoj kući* (1991), *Pismo* (1993), *Greh* (1996), *Ime* (1999), *Visoka zver* (2001), *Kazamati* (2004), *Persona & Morfeus* (diptih, 2007), *Kupola* (izabrane pesme, 2008), *Slovačke elegije* (2011), *Kubus* (2014) i *Paternoster* (2018). Kao esejistkinja profilisala se desetinom knjiga, od *Mitologije privatnosti* (1995) po *Histeriju siberianu* (2009), *Potrenica na Štura* (2015) i *Timrava u izboru Dane Podracke* (2018). Piše i za decu. Izbori iz poezije objavljeni su u prevodima na više jezika. U slovačkoj poeziji predstavlja pravac orijentisan na filozofsku estetiku i metafizičku dimenziju bića.

MARTIN PREBUDILA (1960), vyšlo mu šesť básnických zbierok *Dážď do tváre* (1983), *Život na plejbek* (1987), *Horeznačky* (1992), *Namiesto kodicilu* (2001), *Takmer o ničom* (2010), *Tri bodky v dvoch vytiach…* (2014), ako aj *Nezamkýnaj prázdny dom,* výber básní (2010). Napísal aj dve knihy poviedok pre deti *Pozemšťan Milan a Vincent bez ucha* (1996) a *V Anninom sne črieda koní bdie* (2007); dva romány *Rezervista bez rezervnej kože* (2000, uverejnená po srbsky 2003), *Ma, daj, nasmeši se…* (2007, *No tak usmej sa…* 2019); zbierku krátkych poviedok *Príbehy z čiernej skrinky* (2013).

MARTIN PREBUĐILA (1960), objavio je šest zbirki poezije *Kiša u lice* (1983), *Život na plejbek* (1987), *Nauznak* (1992), *Umesto kodicila* (2001), *Maltene ni o čemu* (2010), *Tri tačke u dva zavijanja…* (2014), kao i *Ne zaključavaj praznu kuću,* izbor iz poezije (2010). Napisao je i dve knjige pripovedaka za decu *Zemljanin Milan i Vincent bez uva* (1996) i *U Aninom snu čopor konja bdi* (2007); dva romana *Rezervista bez rezervne kože* (2000 objavljena na srpskom 2003), *Ma, daj, nasmeši se…* (2007, na slovačkom 2019); zbirku kratkih pripovedaka *Priče iz crne kutije* (2013).

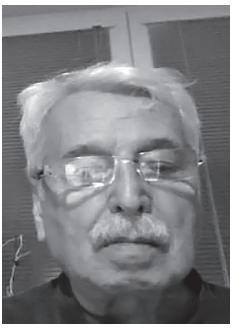

LADISLAV ŠIMON (1938), básnik, prekladateľ, literárny vedec, vysokoškolský účiteľ. Okrem šiestich básnických zbierok vydal knihu aforizmov a je autorom rozhlasových hier a textov piesní. Venoval sa literárnej komparatistike a teórii prekladu. Prekladal hlavne z nemeckej literaratúry (vyše 30 knižných titulov). Ako vysokoškolský profesor prednášal na viacerých slovenských univerzitách.

LADISLAV ŠIMON (1938), pesnik, prevodilac, književni teoretičar i kritičar, univerzitetski profesor. Sem šest zbirki pesama objavio je i knjigu aforizama i autor je radio-drama i tekstova pesama. Bavio se književnom komparatistikom. Prevodio je uglavnom nemačku književnost (preko 30 naslova knjiga). Kao univerzitetski profesor predavao je na više slovenskih univerziteta.

JÁN ZAMBOR (1947), básnik, literárny vedec, prekladateľ a vysokoškolský profesor. Je autorom básnických zbierok *Zelený večer* (1977), *Neodkladné* (1980), *Kôň na sídlisku* (1983), *Plné dni* (1988), *Pod jedovatým stromom* (1995), *Soprán dažďových kvapiek* (2000), *Nádhera zmesi* (2007), *Dom plný neviditeľných* (2014) a dvoch výberov z básní *Melancholický žrebec* (2003) a *Sťahovavé srdce* (2007). Knižné prekladové výbery z jeho poézie vyšli v Bulharsku, v Nemecku, v Bielorusku a v Rusku, bibliofília v Grécku.

JAN ZAMBOR (1947), pesnik, književni teoretičar, kritičar, prevodilac i univerzitetski profesor. Autor je zbirki pesama *Zeleno veče* (1977), *Neodložno* (1980), *Konj u naselju* (1983), *Puni dani* (1988), *Ispod otrovnog drveta* (1995), *Sopran kišnih kapi* (2000), *Lepota mešavine* (2007), *Kuća puna nevidljivih* (2014) i dva izbora iz poezije *Melanholični pastuv* (2003) i *Srce selica* (2007). Prevodi izbora iz njegove poezije objavljeni su u Bugarskoj, Nemačkoj, Belorusiji i Rusiji, bibliofilija u Grčkoj.

Zdenka Valent Belić
Miroslav Demak

NOVI DUHOVNI MOST
Novi Sad – Bratislava

NOVÝ DUCHOVNÝ MOST
Nový Sad – Bratislava

Izdavač
Društvo novosadskih književnika
Novi Sad, Trg slobode 3, Apolo centar A10
dnkns2018@gmail.com • www.dnk.org.rs

Za izdavača
Nenad Šaponja

Urednica izdavačke delatnosti
Zdenka Valent Belić

Urednik izdanja
Zoran Đerić

Recenzent
Sava Damjanov

Korektura srpskog teksta
Nataša Bundalo Mikić

Korektura slovačkog teksta
Judita Kašovicova

Korice i prelom
Veljko Damjanović
Grafička radionica Sputnjik

Štampa
SAJNOS
Novi Sad, Momčila Tapavice 2

ISBN 978-86-81650-05-9

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

821.162.4(497.11)-14(082.2)
821.163.41-14(082.2)
821.162.4-14(082.2)

NOVI duhovni most : Novi Sad – Bratislava : 20 + 20 / priredili
Zdenka Valent Belić, Miroslav Demák = Nový duchovný most :
Nový Sad – Bratislava : 20 + 20 / zostavili Zdenka Valent Belić, Miroslav Demák.
– Novi Sad : Друштво новосадских књижевника, 2020 (Novi Sad : Sajnos).
– (Biblioteka DNK ; knj. 2)

Tekst uporedo na srp. i slovač. jeziku. – Tiraž 600.
– Beleške o autorima = Poznámky o autoroch: str. 253–276.

ISBN 978-86-81650-05-9

COBISS.SR-ID 25863433

Miroslav Aleksić
Irenej Balaž
Joan Baba
Marija Batorova
Blagoje Baković
Miroslav Brik
Alen Bešić
Ivan Čičmanjec
Đeze Bordaš
Miroslav Demak
Nataša Bundalo Mikić
Rudolf Dobijaš
Ladislav Čanji
Miroslav Dudok
Đorđe Despić
Denisa Fulmekova
Zoran Đerić
Elena Hidvegiova Jung
Gordana Đilas
Igor Hohel
Simon Grabovac
Vlasta Hohelova
Vladimir Kopicl
Judita Kašovicova
Ivan Negrišorac
Juraj Kunijak
Franja Petrinović
Ljubomira Mihalikova
Olena Plančak Sakač
Marijan Milčak
Dušan Radak
Erik Ondrejička
Selimir Radulović
Dana Podracka
Nenad Šaponja
Martin Prebuđila
Stevan Tontić
Ladislav Šimon
Zdenka Valent Belić
Jan Zambor

www.dnk.org.rs
9 788681 650059
ISBN 978-86-81650-05-9